ივლისი 1996 წ.

20-22

ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲝᲜᲘ

The KAVKASIONI

© ყოველდღიური გაზეთი № 123-124 (415-416)

ფასი 40 თეთრი

ᲜᲘᲠᲬᲐᲛᲮᲓᲐᲠᲘ ᲡᲔᲞᲐᲠᲐᲢᲘᲡᲢᲔᲑᲘ ᲛᲝᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲔᲑᲐᲗᲐ ᲛᲐᲒᲘᲓᲐᲡ ᲛᲘᲣᲡᲮᲓᲜᲔᲜ

...კვირის განმავლობაში კვლავ გააქტიურდა პოლიტი... ...ეკადინეობა აფხაზეთის კრიზისის მოსაგვარებლად. ამ ...ირგვლივ შექმნილი „მყუდროება", რომლის მთავარ ...რუსეთში საპრეზიდენტო არჩევნები უნდა მივიჩნიოთ, ...12 ივლისს, მას შემდეგ, რაც გაერთიანებული ერების ...ის უშიშროების საბჭომ აფხაზეთთან დაკავშირებით ...მორიგი, რიგით მე-16 რეზოლუცია. საქართველოს ...ის შეფასებით, ეს დოკუმენტი წარმოადგენს კიდევ ერთ ...რესიული სეპარატიზმის იზოლირებისა და აფხაზეთის ...ს მშვიდობიანი მოგვარების გზაზე.

იხილეთ მე—3 გვ.

სასამართლო

ᲮᲐᲨᲣᲠᲘᲡ ᲑᲐᲢᲐᲚᲘᲝᲜᲘᲡ ᲡᲐᲥᲛᲔ

გუშინ უზენაეს სასამართლოში განახლდა სასამართლო პროცესი ხაშურის ბატალიონის წევრების მიმართ. მოსამართლე იური ტყეშელაშვილმა განსასჯელებს საბრალდებო დასკვნა (მის დეტალებზე ჩვენს წინა წერილში გაცნობეთ) გააცნო, რის შემდეგაც განსასჯელმა კაპანაძემ მის მიმართ წაყენებულ არცერთ ბრალდებაში თავი დამნაშავედ არ ცნო, დანარჩენებმა კი ნაწილობრივ.

ამით სასამართლო კოლეგიის გუშინდელი სხდომა დასრულდა. იგი ორშაბათს 12 საათზე განახლდება.

ᲡᲝᲡᲝ ᲑᲐᲠᲜᲐᲑᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ოლიმპიადა

Პ Რ Ო Გ Ნ Ო Ზ Ი

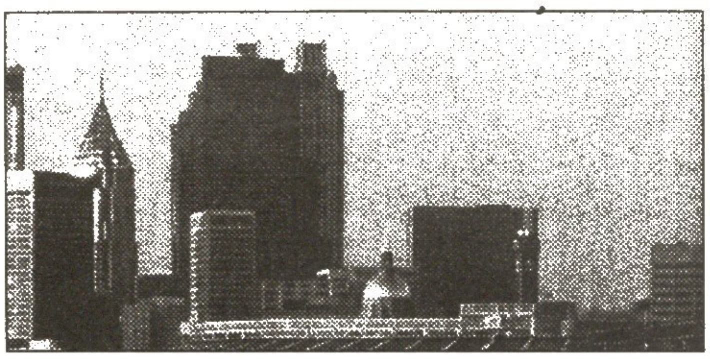

გაზეთ „კავკასიონის" სპორტული რედაქცია თავს უფლებას აძლევს ივარაუდოს, რომ საქართველოს ოლიმპიელები ატლანტაში მოიპოვებენ 10 მედალს, რომლიდანაც 4 ოქროსი იქნება.

ჩვენ, რა თქმა უნდა, ძალზე კმაყოფილნი დავრჩებით, თუ ეს პროგნოზი არ გამართლდება და ჩვენი სპორტსმენები გაცილებით უფრო მდიდარი ნადავლით დაგვიბრუნდებიან.

იხილეთ მე—7 გვ.

SOS

მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში, სადაც ბაზარიც ძლიერია და პროდუქციაც — ხარისხიანი, ფალსიფიცირების პრობლემას მაინც უჩივიან, მაგრამ იქ ეს პროცესი შაინცდამაინც თვალშისაცემი არ არის, იმდენად, რამდენადაც ამ ქვეყნების ბიუჯეტიც მდიდარია და მოსახლეობამაც იცის, რომელი პროდუქტი უნდა იყიდოს, რომ მოტყუებული არ დარჩეს. ამიტომაც ამ ქვეყნების მაგალითი, როცა ქართულ ბაზარზე დამკვიდრებულ ფალსიფიკაციაზე ვსაუბრობთ, არ გამოგვადგება.

რადგან საქართველო ახლალა ერკვევა საბაზრო ეკონომიკის რთულ ლაბირინთებში, დროულია და მნიშვნელოვანი, რომ სათავეშივე აღიკვეთოს მცდელობა იაფი, უხარისხო ან მომწამვლელი პროდუქციის წარმოებისა, რადგან ამ შემთხვევაში 1. იწამლებიან ადამიანები;

2. სოლიდურ შემოსავალს კარგავს ბიუჯეტი;

3. საქართველო კარგავს გასაღების ბაზარს ყველგან, სადაც კი ქართველმა ფალსიფიკატორებმა შეაღწიეს.

ამ და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებზე — წერილში

«ᲪᲔᲪᲮᲚᲘ ᲓᲐᲚᲘᲐ ᲨᲔᲜᲛᲐ ᲞᲘᲠᲛᲐ!»

ᲗᲣ ᲛᲐᲘᲜᲪ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲘᲢᲔᲗ ᲐᲠᲧᲘᲡ ᲐᲜ ᲡᲮᲕᲐ ᲡᲐᲮᲔᲝᲑᲘᲡ ᲐᲚᲙᲝᲞᲝᲚᲣᲠᲘ ᲡᲐᲡᲛᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲧᲘᲓᲕᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲚᲔᲕᲐ, ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠ ᲓᲐᲬᲔᲠᲔᲗ, ᲒᲥᲝᲜᲓᲐᲗ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲘᲛ ᲓᲦᲔᲡ ᲡᲮᲕᲐ ᲡᲐᲡᲛᲔᲚᲘ ᲓᲐᲚᲔᲣᲚᲘ, ᲓᲐᲘᲡᲬᲐᲠᲘᲗ ᲛᲝᲬᲛᲔᲔᲑᲘ, ᲡᲐᲓ, ᲕᲘᲡᲒᲐᲜ, ᲠᲝᲓᲘᲡ ᲘᲧᲘᲓᲔᲗ ᲡᲐᲡᲛᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲒᲐᲣᲮᲡᲜᲔᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲘᲒᲘ. ᲗᲣ ᲛᲝᲬᲐᲛᲕᲚᲘᲡ ᲨᲔᲒᲠᲫᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡᲐᲪ ᲛᲝᲘᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲗ ᲙᲐᲚᲐᲛᲡ ᲮᲔᲚᲨᲘ ᲓᲐ ᲘᲛᲐᲡᲐᲪ ᲓᲐᲬᲔᲠᲗ, ᲠᲐᲡ ᲒᲐᲜᲘᲪᲓᲘᲓᲘᲗ ᲡᲘᲙᲕᲓᲘᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜ, ᲒᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲑᲗ, ᲗᲥᲕᲔᲜᲡ ᲭᲘᲠᲘᲡᲣᲤᲐᲚᲡ ᲫᲐᲚᲘᲐᲜ ᲒᲐᲣᲐᲓᲕᲘᲚᲔᲑᲗ ᲨᲣᲠᲘᲡᲫᲘᲔᲑᲘᲡ ᲘᲣᲠᲘᲓᲘᲣᲚᲐᲓ ᲠᲗᲣᲚ ᲞᲠᲝᲪᲔᲡᲡ... ᲗᲣᲛᲪᲐ... ᲗᲣ ᲑᲔᲓᲘ ᲒᲐᲥᲕᲗ, ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐ ᲐᲠᲪ ᲛᲝᲙᲕᲓᲔᲗ ᲓᲐ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲡᲘᲑᲠᲛᲐᲕᲘᲗ ᲐᲜ ᲘᲛᲞᲝᲢᲔᲜᲪᲘᲘᲗ ᲘᲝᲚᲐᲓ ᲒᲐᲓᲐᲠᲩᲔᲗ... ᲘᲐᲠᲔᲗ ᲛᲔᲠᲔ ᲓᲐ ᲡᲕᲘᲗ ᲠᲐᲪ ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲖᲔ ᲛᲝᲬᲐᲛᲚᲣᲚᲘ ᲡᲐᲡᲛᲔᲚᲘᲐ, ᲛᲔᲢᲘ ᲛᲐᲘᲜᲪ ᲐᲦᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲛᲝᲒᲘᲕᲐᲗ!

იხილეთ მე—2 გვ.

პური ჩვენი არსობისა

ᲣᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲝ ᲞᲣᲠᲘ — ᲜᲝᲠᲛᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲓᲐᲮᲕᲔᲕᲐ ᲗᲣ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲡᲐᲤᲠᲗᲮᲔ

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲐ ᲐᲦᲨᲤᲝᲗᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲔᲑᲨᲘ ᲒᲐᲡᲐᲧᲘᲓᲐᲓ ᲒᲐᲛᲝᲢᲐᲜᲘᲚᲘ ᲞᲣᲠᲘᲡ ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲗ, ᲗᲘᲗᲥᲛᲘᲡ ᲔᲠᲗᲘ ᲗᲕᲔᲐ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲖᲝᲒᲘᲔᲠᲗ ᲠᲐᲘᲝᲜᲨᲘ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲡ ᲞᲣᲠᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲐᲜ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲙᲐᲢᲔᲒᲝᲠᲘᲘᲡ ᲤᲐᲡᲐᲓ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ. ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲫᲘᲛᲔ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲛᲓᲒᲝᲛᲐᲠᲔᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲘᲡ ᲣᲛᲠᲐᲕᲚᲔᲡᲝᲑᲘᲡ ᲫᲘᲠᲘᲗᲐᲓ ᲡᲐᲐᲠᲡᲔᲑᲝ ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲢᲡ ᲞᲣᲠᲘ ᲬᲐᲠᲛᲝᲐᲓᲒᲔᲜᲡ. ᲐᲛᲓᲔᲜᲐᲓ, ᲔᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ ᲡᲐᲓᲦᲔᲘᲡᲝᲓ ᲧᲕᲔᲚᲐᲖᲔ ᲛᲢᲙᲘᲕᲜᲔᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲐᲥᲢᲣᲐᲚᲣᲠᲘᲐ.

იხილეთ მე—4 გვ.

პროცესი

«ᲒᲐᲛᲝᲦᲛᲘᲗ ᲛᲔ ᲕᲐᲠ, ᲒᲐᲦᲛᲘᲗ — ᲨᲔᲜ»...

...უზენაეს სასამართლოში ქობალია, ძიძიგურისა და [illegible] ...პროცესი, ბოლო მოწმის ...ცნობილი ქართული ...ით მიმდინარეობდა. სენაკიდან ჩამოსული მოწმეები ერთ...ს ჩვენებებს იმეორებდნენ. ...შეიძლება შემდეგი ზოგადი სახე ...ტეხურის გაღმა სამთავრობო ...ები, გამოღმა — ზვიადისტები. ...ისროდნენ, ესენი — აქედან. ...ვის მოხვდა არ ვიცი". და ...კონკრეტულად რამდენიმე მოწმემ ...მათ შორის — სენაკის გამგეობის ...კეთილმოწყობის ყოფილი გამგე ...იყო (ამჟამად ეკონომიკის ...ადმინისტრაციის მთავარი ...არჩეული), რომელმაც თქვა, ...ვერთმფრენავი ოთხი დღის ...ბომბავდა ქალაქს. კერძოდ, ...მიმდებარე ტერიტორიას და ...ს. საცხოვრებლად ...376 სახლი. დაზიანებულია 3400. ...ვის ეკუთვნოდა ეს ვერთმფრენი ...კონკრეტული პასუხი არ ...ერთი ფაქტი აღნიშნა ...ქუთაისის მხრიდან მოფრენილი ...სასამართლოს კითხვაზე: იყო თუ არა სენაკში ბრძოლები, მოწმემ უპასუხა, რომ ორმხრივი ბრძოლები სამთავრობო ჯარების შემოტევის პირველ დღეს იყო, თორემ მომდევნო დღეებში მთავრობის ჯარები „ურტყამდნენ" და „ურტყამდნენო". ჰაერიდან ქალაქის დაბომბვის ფაქტი სხვა მოწმეებმაც აღნიშნეს: თამაზ ცაგურიამ, გურამ ელიავამ, იოსებ შენგელიამ, ჯემალ დამინიამ და სხვებმა.

ბოლო მოწმის გამოძახების დროც დადგა და დარბაზში სენაკის რაიონის სოფელ თეკლათის მკვიდრი სერგო ბჟალავა შემოვიდა. მოხდა ის, რაც ჩვენი სასამართლო პროცესის ისტორიაში ჩვეული მოვლენაა. გამოძიებისადმი მიცემული ჩვენებები და სასამართლოსადმი მიცემული ჩვენებები ერთმანეთისგან განსხვავდებოდა. თვალსაჩინოებისთვის ორივე ჩვენებიდან მოვიყვანთ ნაწყვეტებს. გამოძიებისადმი მიცემული ჩვენება: „ჩემი მეუღლე მოვიდა სახლში და გვითხრა, რომ ზვიადისტები მოდიანო. გავიხედე და დავინახე, რომ შეიარაღებული ხალხი ღობეებს ეფარებოდა და ისე მიიწევდა სენაკისკენ. სენაკიდან მოდიოდა ჟიგული, რომელიც დააკავა სენაკის მიმართულებით მიმავალმა ხალხმა. ჟიგულიდან გადმოსულმა თქვა: მე ჯავა გადავარჩინეო. ეს თქვა თუ არა, მაშინვე თავში ჩაარტყეს იარაღი. ჟიგულში სულ ოთხი კაცი იჯდა. ოთხივე ჩემს ეზოში შემოიყვანეს. პისტოლეტს ხმის ჩამხშობი გაუკეთეს. პირველად შაკუნტკაია მოკლეს. მერე — დანარჩენები. ყველაზე ბოლოს კი — 18 წლის ბიჭი. ჩემმა მეუღლემ მკვლელს ხელები დააბანინა. იგი გამხდარი, დაბალი კაცი იყო, რომელიც ამბობდა: ღორების სისხლით მოვისვარეო. ჩემმა მეუღლემ გვამების წაღება სთხოვა. ზვიადისტები ბევრნი იყვნენ. მათ გვამები ჭუჩაში დაყარეს და დამარხვის უფლება არ მოგვცეს. როცა წავიდნენ, მერე დავმარხეთ".

სასამართლოსადმი მიცემული ჩვენება: „ზვიადისტები ხალხს აფრთხილებდნენ, აქ შეიძლება სროლები ატყდეს და წადითო. ცოლ-შვილი გავიყვანე და სახლში მარტო მე დავრჩი. ჩემს ეზოში ოთხი კაცი შემოიყვანეს. მე სახლის უკან დავიმალე. ოთხივე მოკლეს და წავიდნენ. რაზე ლაპარაკობდნენ არ ვიცი. მე არ დაველაპარაკე ბიჭარ. ვინ გაბედავდა მაშინ ლაპარაკს".

ადვოკატების, კერძოდ, ფანჭყელაშვილის აღშფოთება იმდენად ჩვენებების სხვადასხვაობას არ გამოუწვევია, რამდენადაც აღნიშნულ ფაქტზე მოწმის დაკითხვის უპასუხისმგებლობას, რადგან ოთხი ადამიანის მკვლელობის აღნიშნული საქმე ჯერ კიდევ ძიებაშია და სასამართლოზე ამის გამო მოწმის დაკითხვა დაუშვებელია. მოსამართლემ ბჟალავას დაკითხვა საბრალდებო დასკვნაში აღნიშნული მკვლელობის შესახებ ფაქტის არსებობით ახსნა: „რადგან საბრალდებო დასკვნაში არის ასეთი ფაქტი, მოწმის დაკითხვაც ხდება", — თქვა მან. მოსამართლის არგუმენტაცია აშკარად არ იყო დამაჯერებელი. მაშინ მას პროკურორი გამოესარჩლა. პროკურორისა და ადვოკატის კამათი არ მოეწონა მოსამართლეს და ორივეს გაფრთხილება მისცა. ეს ქობალიას ადვოკატის მესამე გაფრთხილებაა. ჩვენ დავინტერესდით, თუ რამდენი გაფრთხილებაა საჭირო ადვოკატის გაძევებისთვის და გასამართლებისთვის მოსამართლეს მივმართეთ, მაგრამ მან გვიპასუხა, რომ არ იცოდა. ადვოკატმა ფანჭყელაშვილმა კი იცის, რომ მისი საქმიდან მოხსნისთვის ორი გაფრთხილებაც საკმარისია. განსასჯელებმა ჰკითხეს მოწმეს ორი ჩვენების სხვაობის მიზეზი. როგორც სერგო ბჟალავამ თქვა, ჩვენებას გამომძიებელი წერდა. ბოლოს მანვე წაუკითხა და ხელი მოაწერინა. მეტი კითხვა აღარავის ჰქონდა და სხდომის თავმჯდომარემ წარმოთქვა სანუკვარი სიტყვები: „თავისუფალი ბრძანდებით".

სხდომა ორშაბათს გაგრძელდება.

ᲖᲐᲖᲐ ᲤᲐᲜᲩᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

ახალი თარგმანები

დამეთანხმებით — ქართველები განებივრებული არა ვართ ჩვენი ენის, ისტორიისა და ლიტერატურის მცოდნე უცხოელი სპეციალისტებით; ამიტომაც, განსაკუთრებით სახიამოვნოა თითოეული ახალი ქართველოლოგის გამოჩენა, მით უფრო, თუ იგი დაუღალავად იღვწის ქართული კულტურის ღირსეულად წარმოჩენისა და ორი ერის სულიერი დაახლოებისათვის.

ლადა ჯავიში სირიელია. დაიბადა 1961 წელს, მდინარე ევფრატის ნაპირას მდებარე პატარა ქალაქ დერზორში. აქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა, რის შემდეგაც სწავლა განაგრძო ალეპოს უნივერსიტეტში, ინგლისური ლიტერატურის სპეციალობით. წერს მოთხრობებს. საქართველოში პირველად, ამ ოთხი წლის წინ, მთარგმნელობითი კოლეგიის მაშინდელი თავმჯდომარის, ბატონ ოთარ ნოდიას მოწვევით ჩამოვიდა, ქართული ენა კი სახელმწიფო უნივერსიტეტში ქალბატონ ცირა ჩიკვაიძის ხელმძღვანელობით შეისწავლა.

ამჟამად ლადა ჯავიში თბილისის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტში მუშაობს დისერტაციაზე, რომლის თემაა შუა საუკუნეების არაბულ-ქართული ლიტერატურული ურთიერთობანი; ამასთანავე, არაბისტ მარინა თხინვალელთან ერთად ქართულად თარგმნის ორ წიგნს — ქუვეითელი პოეტი ქალის სუად-ელ-საბაჰის ლექსებსა და ასევე ქუვეითელი პროზაიკოსის ლეილა ოსმანის მოთხრობებს.

მარინა თხინვალელთან ერთადვე თარგმნა ერლომ ახვლედიანის მოთხრობების კრებული „ვანო და ნიკო", რომელიც ამ ერთი წლის წინ გამოიცა სირიაში და ჩვენი აზრით, მეტად წარმატებული თარგმანია.

აღსანიშნავია, რომ ქალბატონ ლადას მეუღლეც მწერალია. იგი სირიაში ერთ-ერთ ნამყვან დრამატურგად ითვლება. ალბათ, ამითაც არის განპირობებული ქალბატონ ლადას არჩევანი, სამომავლოდ არაბულ ენაზე თარგმნოს და გამოსცეს თანამედროვე ქართული პიესები.

ჩვენთან საუბრისას ქალბატონმა ლადამ მოიბოდიშა, დიდი ხანია; რაც თბილისში აღარ ვყოფილვარ და ქართულად ლაპარაკი ამიტომაც მიჭირსო, არადა, მან რომ ქართული ენა შესანიშნავად იცის, მკითხველი ლადა ჯავიშის წინამდებარე თარგმანებითაც ადვილად დარწმუნდება.

წარმატებებს ვუსურვებთ ნიჭიერ ლიტერატორს და იმედი გვაქვს, რომ იგი მომავალშიც არაერთი თარგმანით გაგვახარებს.

გიორგი ლობჟანიძე

სუად ელ-საბაჰი

მასწავლებელი

რა კაცი ხარ შენ, ჩემო ბატონო?
რა თითის ანაბეჭდები დასტოვე ჩემს ფიქრებში?
რა ზვიგენები გაუშვი
ჩემს არტერიებში?
რა რევოლუციური ვაქცინები შემიშხაპუნე სისხლში?
შენთან გატარებული დღის შემდეგ
ვბრუნდები... სავსე მზით,
დატენილი ელვით,
და ჩემს თვალებში დაჭრიან
თავისუფლების ცხენები...

ტყვია

ტყვია ვესროლე შენს სუნს...
შენს ხმას...
სკამს, რომელზეც ზიხარ...
გაზეთს, რომელსაც კითხულობ...
და ოქროს ძეწკვს, რომელიც მკერდზე გკიდია,
გესროლე ხუთი ტყვია...
და მეეჭვსეს მერე...
დავვარდი.

ეს არის სიყვარული?

უჩვეულო ხმაური მესმის ჩემს სისხლში,
ეს არის სიყვარული?!

ტოლობა

ხორბლის მარცვალი + ხორბლის მარცვალი = თავთავს.
მტრედი + მტრედი = ბავშვობას.
ბაგე + ბაგე = ალუბლის ბაღს.
ბელურა + ორი ფრთა = თავისუფლებას.
მელანი + ქაღალდი = კულტურულ რევოლუციას.
ჩემი ხელი + შენი ხელი = საოქრომჭედლოს.
მამაკაცი + ქალი = შიშველ ელექტრომავთულს.
შენ + მე = პოეტურ ვრუანტელს დედამიწის კანსქვეშ.

ლტოლვილი მთვარე

ვუყვირი: მიყვარხარ...
მთვარე ტოვებს თავის სახლს... ცოლს... ბავშვებს...
და მოძვრება ჩემთან საბნის ქვეშ...

პოლიტიკური ჩაგვრა

სანამ გაგიცნობდი...
ვფიქრობდი, რომ ტვინების გამორეცხვა...
ბუნებრივია დესპოტური მთავრობებისთვის.
მას შემდეგ, რაც გაგიცანი...
და გამომირეცხე ტვინიდან...
ყველა ყავახანა, სადაც შევსულვარ შენამდე...
ყველა მდინარე, რომლის წყლებშიც მიბანავია შენამდე...
და ყველა მამაკაცი, ვისთანაც ვახშმად ვყოფილვარ შენამდე.
მივხვდი,
რომ პოლიტიკური ჩაგვრა...
და სიყვარულით ჩაგვრა...
ორივე ერთია...

არაპოლიტიკური თავშესაფარი

ვუყვირი: მიყვარხარ...
ხოლო მტრედები ტოვებენ ეკლესიის სახურავს,
რათა ბუდეები გაიკეთონ
ჩემი თმების ტალღებში...

ბეღურები

არ მიწუხებს ჭორები,
რასაც თქვებიან შენზე და ჩემზე...
პირიქით...
მე ვუღებ მათ ჩემი სახლის ფანჯრებს
ხელისგულზე ვთავაზობ ხორბალს...
და ნებას ვაძლევ ითამაშონ ტანსაცმლის კარადაში.
სიყვარულის ჭორები ჩემს ქვეყანაში...
თამაში ბეღურებია...
და მე ვარვყოფ ბეღურების დაცვას.

პატარა ოცნება

დამტოვე მძინარე ხუთიოდე წუთი
შენს მხრებზე,
რათა გაწონასწორდეს დედამიწა.

მოცარტის ბინაში

როდესაც შევედით მოცარტის ბინაში, ზალცბურგში...
და დამინახა შენთან ერთად...
და დაინახა არაბული ქოჰლი* ჩემს თვალებში
ძველ პიანინოს მიუჯდა...
დაგვიკრა ნაწყვეტი „ფიგაროს ქორწინება"...
და დაავიწყდა ყველა სტუმარი.

ცნობისმოყვარეობა

ვიცი, რომ ვარ პირველი ქალი შენს ცხოვრებაში...
მაგრამ ეშმაკი, რომელიც ყავას სვამს
ჩვენთან ერთად ყოველ დილას
მუდამ მიკიჟინებს, რომ გკითხო...
„მეორე ვინღაა?.."

დაბრუნება საკანში

— როდესაც არაბი ქალი მიემგზავრება
პარიზში, ლონდონში ან რომში,
მაშინვე იღებს მტრედის ფორმას,
დაფრინავს ქანდაკებების თავზე,
შადრევნებიდან სვამს წყალს,
ხელიდან აჭმევს იხვებს...
... უკანა გზაზე...
როდესაც თვითმფრინავის კაპიტანი ითხოვს
ქამრის შეკვრას
და აფრთხილებს მგზავრებს, რომ
მოწევა აკრძალულია —
ქრება ოცნება,
შადრევნების მუსიკა შრება,
თეთრი იხვის ბუმბული იფანტება
და დანარჩენ ქათმებთან ერთად
შედის საქათმეში...

არაბულიდან თარგმნა
ლადა ჯავიშმა

قرعتُ الجرس
وطلبت عشاءً ... واحدْ..
نظرَ النادلُ إليَّ بإشفاق
وقال لي بتهذيب
ولغةٍ فرنسية
امرأةٌ لها مثل عينيكِ السوداوين
لا تتعشى وحدها في مدينتنا..
هذا ليس ... باريس
ولا من أخلاقها
وأقفل الباب عليَّ
وتركني في ظلام الممرّ الطويل..

* ქოჰლი — ტრადიციული თვალის სალებავი

ჯონ ჩივერი

გაილვიძე, პატარავ...

კარი დილიდან ამოვარდა და უწყალოდ დაერია ცადანგდილ ფიქვებს. გაუთავებელ ზუზუნში კაცს ძლივს ჩაესმა მანქანის ხმაური, მერე მუქფარებმა ყვითლად აციმციმეს ოთახი, თითქოს ვიღაცამ მაშუქა მიუმარჯვაო ...ატაკსა და კედლებს და ძრავამაც ხმა ...ამინდა. ქალმა ჯერ დაუსტვინა, მერე ...ი შესძახა:

— კარი გამიღე, რა, ალექს! ყველაფერი ხელიდან მიცვივა, ლიზიც ჭირვეულობს, ფეხზე ძლივს ვდგავარ.

კარი გაუღო და ისიც შემოვიდა. ...კლავზე თეთრეულის ფუთა დაესვენებინა, ბავშვივით მიეკრა გულზე, მეორე ხელში რაღაც შეკვრები ეჭირა.

— ასე მალე? — კაცს კილოზე ...ტყობოდა, რუსი უნდა ყოფილიყო. — ყველაფერი მოიტანე?

— ...მაკოცე!

— ...აკოცა, აბა, რას იზამდა!

— ყველაფერი? — გაუმეორა.

— კი, კი. აი, „ტაიმსი", ლურსმნები, ...ოქლომი, თეთრეული. ფოსტა უკვე ...დაკეტილი დამიხვდა, მაგრამ წერილე... ...ის ყუთში ქალაქის მისამართი ჩავტო... ...ო, ალექს, სისხლი გამიშრო ამ ...ადაპარგებამ. ხელები ნახე, ჩემი ხე... — მარცხენა ხელი ანია. უცახ...ახება.

— ვიცი, ვიცი. მეც მღლის ეს ...ფერი.

— ...არა, საქმე კი არა, ამინდი მქანცავს. ეს საზიზღარი, ცივი ქარი.

— მასეა, მასე. აბა, რა გეგონა!

ქალმა „ტაიმსი" გაუწოდა და შეკვრები მაგიდაზე დაყარა, ფუთა კი ისევ ...ს მიეხუტებინა მკერდზე. მართლა ...ლალაო, გაიფიქრა კაცმა, როცა ...ის ჩაფეტკილ, გაფითრებულ სახეს ...იდა თვალი. ქერა თმა კეფაზე აეკ...ფა და გაცილებით ახალგაზრდა ...ნდა, ვერავინ მისცემდა ოცდაორს. ...რე კაცმა ლამპა აანთო და კითხვას ...უდგა, ერთი ვნახო რა ხდება ესპა...ეთში, ნეტა ვის დარჩება მადრიდი, ფრანკოს თუ რესპუბლიკასო. ქალმა კი ...პასუხით მიაყარა:

— მისიზ ვილეის ძალიან სწყდება ...ული, გამოგვეტირა. დასწყდება, აბა ...რა! ჩვენსავით ვილას გააბრიყვებს, ...ლას ასწაპნის ამდენს სარეცხში! შენს ...ვგარად ვილაც-ვილაცეებს დავემშვი...ობე და, საერთოდ, ამ ორ კვირაში ...ლში გავიცანი, ტყუილია! პო, მართ...ა. ლიზის ნაყინი ვუყიდე.

— თქმა არ უნდა. მთელი ცხვირ...ირი მოუთხუპნია. შოკოლადისა იყო?

— კი, შოკოლადის. ცხვირსახოცი ...უ გაქვს, მომეცი.

კაცმა ჯიბიდან დიდი, სუფთა ცხვირსახოცი ამოაცოცა. მუდამ ასეთი ქა...ქათა, სუფთა ცხვირსახოცები პქონ...და. ქალმა გამოართვა და ისე ნაზად ...დაუსვა ფუთას, თითქოს მართლა ...ავშვიაო. ეს ფუთის ხუმრობა გვარი...ად მოძველებული გახლდათ. მარი...ის, შაქრის, ფქვილის ტოპრაკებსა თუ ...ეთრეულის ფუთებს მთელი ორი ...ლის მანძილზე ლიზის ეძახდნენ. ქალი ...ლიან ახალგაზრდა იყო და ახალისებდა ეს სისულელე, მასზე ათი წლით უფროს ალექსს კი ასეთი თამაში ზოგჯერ ბეზრდებოდა. ამ საღამოსაც ვერ იყო გუნებაზე და თავს ძალას ატანდა, ხუმრობაში რომ აჰყოლოდა.

ქალმა ფუთა დაანახვა: — ეშველა რამე?

— ეშველა, მა რა! მოეწონა?

— უთხარი მამიკოს, რა გემრიელი იყო. — ქალმა ფუთა მკლავზე გადაარწია.

— მაგან, რა, ენა გადაყლაპა? — უკვე ყელში ამოუვიდა, მაგრამ მაინც აუბა მხარი.

— იცი, ესეც ჩვენსავით დაიღალა. სულ ხომ ვერ იტიკტიკებს! ნეტა სოფელში გაგვეზარდა, ალექს, უკეთესი იქნებოდა.

— მერე, ფული?

— პო, ვიცი, ვიცი. ქალაქში უნდა დავბრუნდეთ, ლიზი, სხვა გზა არა გვაქვს.

ალექსი კვლავ გაზეთს მიუტრიალდა,

— აბა, ისე სად ცივა, ალექს! მე თუ მკითხავ, გარეთ უფრო თბილა.

— დაგავიწყდა, რა თქვა ექიმმა?

— ჯანდაბას ექიმი!

— შენ ნადი. მე წავიკითხავ.

— მარტოს არ მინდა.

— რატომ არ დაჯდები და სულს არ მოითქვამ! ბოლო საღამოა, თავი გაირთე.

— მშვენივრად ვერთობი. მე და ლიზი ბრწყინვალე დროს ვატარებთ, არა, პანიავ! ისე ვართ, როგორც თევზები წყალში... ხედავ თოლიას? აუ, რამსიშორიდან მოფრინავს ალბათ!

ახლა კი გადადო ალექსმა გაზეთი. ტბას მართლაც გადაუქროლა ნაცრისფერმა თოლიამ. მერე ორივე დადუმდა. კაცს ეგონა გავიდაო, მაგრამ თავი რომ ასწია, ისევ იქ იდგა. ჩაბნელებულ ოთახში ჯერ კიდევ შეიძლებოდა მისი თეთრი ესპადრილებისა და კაბის გარჩევა.

— ალექს, ბუხარი ხომ არ...

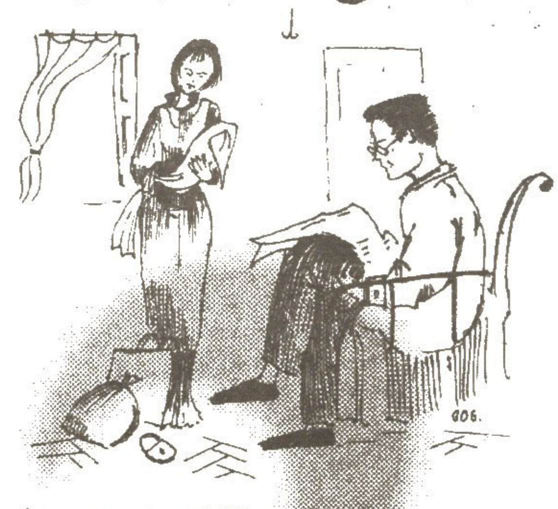

— ისე არ ცივა.

— არა, მაგიტომ კი არა! საღამოს ასეთ ამინდში ცეცხლი კარგია.

ეს ქარიც გულს მიწვრილებს.

— შეშა მაინც აღარა გვაქვს, წუხელ შევუკეთეთ.

— მაშინ, მოდი, რამე მოვიფიქროთ. ერთი ხელი „კენფილდი" ხო არ გვეთამაშა?

— დაღლილი ვარ.

— ჩემზე მალე იღლები.

— შენზე უფროსი ვარ.

— ალექს, გიყვარვარ?

— უთუოდ, მაგრამ დაუღალე.

— არ ვიცი, რატომ ვერ ვისვენებ. მძულს გადაბარგება და შემოდგომა. ცხრა წლის რო ვიყავი, მამამ ბოსტონში წამიყვანა, სკოლის ფორმა უნდა ვეყიდა იქ სასტუმროში გავჩერდით... ყველაფერი მახსოვს...

კაცმა ინატრა, ნეტა მოკეტოსო.

— ეჰ, ლიზი, როცა იქნება ფულსაც ვიშოვით და სახლსაც ვიყიდით სოფელში. ო, რა დროს ვატარებთ მე და შენ! აბა, იქ, ქალაქში რა ცხოვრებაა! მისიზ ვაინერი, მისტერ ვაითი... მამიკოს ...ი მეგობრები... სოფელი კი ...ლაპარიო: მანქანები არ გაღვიძებენ, ღამით სიჩუმეა. მამიკო სანადიროდ ივლის, ...ს ... ეყოლება. — მერე კვლავ ... ფუთა და დაამღერა: გაიღვიძე, შვილიკო... — მშვენივრად გამოსდიოდა. უბადლო მსახიობი იყო, რა ხმა, რა მიმოხრა! — ნახე, ჩაეძინა. დაიღალა ჩვენი ნამცეცა. საყვარელი! ჯერ იყო და აქ წამოვათრიეთ, ახლა უკან მიგვყავს და ერთხელაც არ დასცდენია საყვედური. სხვა ბავშვი ჭყივილით აიკლებდა აქაურობას. როგორა გგავს, როცა სძინავს... ისედაც, შენი თვალები აქვს. არა?

— კი.

ამ ერთი სიტყვით უნდოდა მიენიშნებინა, მეტი აღარ შემიძლიაო, ის კი არა და არ ჩერდებოდა:

— იცი, სურათი უნდა გადავუღოთ, სულ ასეთი ხომ არ იქნება, გაიზრდება და... პო, მართლა, ჩვენი დედები ხო ნამდვილი ბოსტონელი ქალბატონები იყვნენ, ორივე! იცი, ეს რას ნიშნავს? დარბაისელი, არისტოკრატი ქალები...

ახლა უკვე ჩუმად ლაპარაკობდა, თითქოს ეშინოდა, ბავშვი არ გავაღვიძოო.

— მაცალე, რა, ვკითხულობ! — მოთმინების ფიალა აევსო ალექსს.

— კარგი, კარგი, გავჩუმდი.

კაცმა ინანა, რათ შევუყვირეო და ქალს გახედა, თითქოს ჩახველების ხმა მოესმა.

— ცივა, ძვირფასო, მოდი, სვიტრი ჩაიცავი.

ქალს ხმა არ გაუღია. მერე ალექსი მიხვდა: კი არ ახველებდა, უბრალოდ, ტიროდა, გულამომჯდარი ქვითინებდა.

— რა მოგივიდა?

— არაფერი. ბავშვი მინდა..

— ოპო, ნახე, რა სდომებია! შენ ისიც გეცოდინება, ფული საიდან მოვიტანოთ.

შემობრუნდა და დაუყვირა:

— მინდა, მინდა, მაინც მინდა!

სახეზე ცრემლები უბრწყინავდა.

— ალექს, მომბეზრდა ასე ყოფნა, ყელში ამომივიდა, ვიხრჩობი!

— რატომ იშლი ტყუილად ნერვებს? ხომ იცი, ახლა მაინც ვერაფერს გავხდებით.

— ვერც ახლა და ვერც მერე... ვერასოდეს!

— რატომ იშლი-მეთქი ნერვებს?

— შევეძლო კი რაღაცის გაკეთება.

— მაინც რისი?

— აი, ცოლად რო შეგერთე...

— მერე და მაგით რა?

— ძალიანაც ბევრი, ჩემთვის ძალიანაც ბევრი.

— ნუ სულელობ.

— გესმის, ლიზი, დედიკო სულელია. მოეფერე შენ შტერ დედას.

— გეხვეწები, თავიდან ნუ იწყებ. — კაცმა მხარზე დაადო ხელი, ის კი სასწრაფოდ გამოეცალა.

— მამიკოს ჩვენი არ ესმის, ლიზი, სულ არ ესმის... გაიღვიძე, შვილიკო... — საცოდავად გააბა ქალმა.

— გეხვეწები, არ გინდა, — ახლა უკვე ყელგაწვდილი სთხოვდა.

— გაიღვიძე, პატარავ, გიხმობს ცისკრის ზარიიი...

ახლა კი მართლა შეშინდა კაცი. სადმე წვიმიან სადგურზე რომ დაშორებოდნენ ერთმანეთს, ანდა სულაც რესტორნის კარებში, მას კი ეკივლა და ფეხები ებაკუნებინა, ისე ვერ შეუძრავდა სულს, როგორც ამ უბრალო, დაჟინებული სიმღერით.

ქალი კი ღია კარებში გაჩერდა, ტბას გახედა. მძიმე, ქუში ღრუბლები ჩვეითკენ მოიწევდნენ, ჩრდილოეთის ქარი აღელვებდა უმწეო და მიუსაფარ ტბას.

— კიდევ რა დაგვრჩა გასაკეთებელი?

— არაფერი. — უპასუხა კაცმა, უკვე აღიზიანებდა მისი ხმა, ნეტა შემეშვას და ერთი სიტყვა დამშვიდებით წამაკითხოსო. — გასაღები აქ დავტოვოთ. მოდი, დროზე დავწვეთ, დილიდან დავიძრათ, იქნებ დილამდე ჩავაღწიოთ ქალაქში.

— უსმინე, ის ნავი კრაზანასავით არ ზუზუნებს!

— რამ, რა კრაზანა?

— ნავი-მეთქი, კრაზანასავით ზუზუნებს.

— პოო!

— წავიდეთ საცურაოდ? — ისევ ზურგით იდგა კაცისკენ და ტბას გაპყურებდა, ფუთაც მკლავზე ესვენა.

— რო ცივა!

ინგლისურიდან თარგმნა
ასმათ ლეკიაშვილმა

პოეტის კრიტიკული ალღო

„რჩეულთა ბიბლიოთეკის" სერიით გამოიცა შარლ ბოდლერის კრიტიკული წერილების კრებული (ფრანგულიდან თარგმნა სიბილა გელაძემ). ამ კრიტიკულ განაზრებებში თვალნათლივ ჩანს უბადლო ლიტერატორი, სიტყვის მესაიდუმლე, ლიტერატურის საკვანძო პრობლემებზე გულანთებული კაცი. წერილების თემაც უმნიშვნელოვანესია. შარლ ბოდლერი ერთ-ერთი პირველშემფასებელია თავისი დროის კლასიკური თხზულებებისა. გადავავლოთ თვალი წერილებს: „ზნეობრივი დრამები და რომანები", „წარმართთა სკოლა", ვიქტორ ჰიუგოს „საბრალონი", გუსტავ ფლობერის „მადამ ბოვარი". „მადამ ბოვარიზე" მსჯელობისას ბოდლერი ამბობს, რომ ფლობერმა შეძლო გაცვეთილი ადიულტერის თემაზე დაწერილი რომანი ჭეშმარიტი მხატვრული ღირსებების მქონე ნაწარმოების სიმაღლემდე აეზიდა. ბოდლერის აზრით, ფლობერი ამ ნაწარმოებში განთავისუფლდა თავისი სქესისგან და ქალად იქცა. ... ამ განთავისუფლების მიუხედავად, კაცური სისხლი მაინც აჩქეფდა მადამ ბოვარის ძარღვებში და ეს კარგად გამოჩნდა მის პატივმოყვარეობაში და მიზანსწრაფულობაში. ბოდლერი წერს: „ამ უცნაურმა ჰერმაფროდიტმა შეინარჩუნა ყველა მიმზიდველობა, მომხიბლავ ქალის სხეულში მყოფი მამაკაცური სულისა".

ბოდლერი აკრიტიკებს რომანის ირგვლივ გამოთქმულ თვალსაზრისს, რომლის მიხედვითაც ნაწარმოებში არ არის არც ერთი ზნეობრივი პერსონაჟი, მკითხველის გზის მაჩვენებელი და გონების გამნათებელი. ფრანგი პოეტი ამბობს, რომ მხატვრული ნაწარმოები არ არის იგავი, საიდანაც მორალის გამოტანა იქნებოდა აუცილებელი — „ჭეშმარიტ ხელოვნების ნაწარმოებს არ ჰირდება საბრალდებო სიტყვა! ნაწარმოების ლოგიკა საკმარისია ზნეობის პოსტულატებისათვის და დასკვნები მკითხველმა თვითონ უნდა გამოიტანოს".

ბოდლერს, როგორც ვთქვით, ძალზე იტაცებს აზრი იმის შესახებ, რომ მადამ ბოვარის პიროვნებაში ქალური და მამაკაცური თვისებებია შერწყმული და არაერთგზის უბრუნდება მას. ამ თავისი უნიკალური ორბუნებოვნებით ბოვარი ბევრად აღემატება ირგვლივ მყოფ ადამიანებს. ერთი მხრივ, კაცური თვისება იჩენს თავს: „მოქმედებისათვის საჭირო უცაბედი ენერგია, გადაწყვეტილების მიღების სისწრაფე. გონიერებისა და ვნების მისტიური ნარევი". მეორე მხრივ კი, ამ უცნაურ ნატურაში ქალური თვისებებია აღძრული: ბოვარი ნაკლებად წუხს „ქმრის გარეგნულად ხილულ ნაკლოვანებებზე", მას უფრო აღარდებს ამ კაცში „აბსოლუტური გენიის არარსებობა".

ბოდლერი „მადამ ბოვარიში" ეძებს იმ დროისათვის ნაშ... ნეულ ახალ მხატვრულ ეფექტებს, გამოხატვის ახალ საშუალებებსა და ხერხებს. ამავე დროს დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით ზუსტად შესრულებულ დეტალებს. ერთი ასეთი დეტალია მადამ ბოვარის წასვლა ეკლესიაში. მადამ ბოვარი ეკლესიაში ცოდვათა მონანიების გამო მიდის მაშინ, როცა ცოდვა ჯერ კიდევ არ ჩაუდენია. რთულ ფსიქოლოგიურ ფონზე გაშლილი ღალატი ის-ისაა იწყებს ამ პიროვნებაში ჩასახვას, რომ იგი უკვე მონანიეს მძიმე ტვირთს ეზიდება. ეს უაღრესად საინტერესო დეტალია.

შარლ ბოდლერის შემოქმედებას კრიტიკული წერილები ავსებს და მეტად თავისებურ ელფერს სძენს. ამ წერილებში თვალნათლივ გამოსჭვივის დიდი პოეტის დახვეწილი კრიტიკული ალღო.

ამირან თაყაძე

ახალი წიგნები

die Bücher · КНИГИ · Libri · τὰ Βίβλια · THE BOOKS

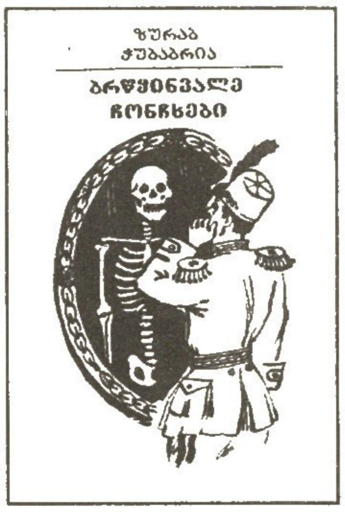

ზურაბ ჭუმბარია. ბრწყინვალე ჩონჩხები (რომანი, მოთხრობები). თბ. „მერანი", 1995; ფასი სახელშეკრულებო.

ელა გოჩიაშვილი. ფრაგმენტები ანამნეზიდან (ლექსები). თბ. „მერანი", 1996; ფასი 2 ლ.

ვაჟკაცსა გული რკინისა. საქართველოს ჯარისკაცის ბიბლიოთეკა. შემდგენელ-რედაქტორი: ტაბუ მებურიშვილი, თბ. „მერანი", 1996. ფასი 3 ლ.

უცხოური პოეზია ქართულად. თარგმნა ლანა ღოღობერიძემ. თბ. „ამარანტები", 1996. ფასი სახელშეკრულებო.

მიხეილ მახარაძე. სხალთის ზარები. წერილები აჭარაზე. თბ. „მეცნიერება", 1996; ფასი სახელშეკრულებო.

თარიღები

თარიღები

16 ივლისი

1896 – 100 წლის წინ გარდაიცვალა **ედმონ გონკური**, ფრანგი მწერალი. დაიბადა 1822 წელს ნანსიში. წერდა თავის ძმასთან, ჟიულ გონკურთან ერთად (1830-1870). მასთან ერთად შექმნა რომანები: „შარლ დემაიი" – 1860, „რენე მოპრენი" – 1864, „და ფილომენა" – 1861, „მანეტ სოლომონი" – 1867, „მადამ ჟერვეზე" – 1869. მისი თაოსნობით დაარსდა საფრანგეთის ყველაზე პრესტიჟული ლიტერატურული პრემია, რომელსაც გონკურების აკადემია გასცემს. ანდერძის თანახმად, მწერლების მთელი ქონება ამ აკადემიის საკუთრებაში გადავიდა.

18 ივლისი

1811 – 185 წლის წინ კალკუტაში დაიბადა **უილიამ მეიკპის თეკერეი**, ინგლისელი მწერალი, სწავლობდა კემბრიჯის უნივერსიტეტში, 1830 წელს გაემგზავრა გერმანიაში, შეხვდა გოეთეს. ცხოვრობდა პარიზში, მუშაობდა რედაქტორად. ავტორია რომანების: „ამაოების ბაზარი" – 1848, „პენდენისი" – 1850, „ნიუკომები" – 1855, „ჰენრი ესმონდის ის-

ტორია" – 1852. გარდაიცვალა 1863 წელს ლონდონში.

20 ივლისი

1851 – 145 წლის წინ ზემო ქართლის სოფელ დირბში დაიბადა **სოფრომ მგალობლიშვილი**. 1873 წელს დაამთავრა თბილისის სასულიერო სემინარია. ასწავლიდა გორის სასულიერო სასწავლებელში. იბეჭდებოდა 1872 წლიდან. ავტორია მოთხრობების: „წარსულიდან" – 1898-1900, „დედა მაია" – 1880, „ლამის მეხრე ცეცო" – 1881, „ჯორ-ზაქარა" – 1907. გარდაიცვალა 1925 წელს თბილისში.

21 ივლისი

1796 – 200 წლის წინ ქდამფრისში გარდაიცვალა **რობერტ ბერნსი**, შოტლანდიელი პოეტი. დაიბადა 1759 წელს. ლექსების წერა ადრეული ასაკიდან დაიწყო. იყო პოემების („ორი მწყემსი" – 1784), კანტატების ავტორი. რამდენიმე წელიწადში სამჯერ გამოიცა მისი პოეტური კრებული „ლექსები შოტლანდიურ დიალექტზე", მუშაობდა ჩინოვნიკად. გარდაიცვალა რეგმოკარდიტით.

26 ივლისი

1856 – 140 წლის წინ დუბლინში დაიბადა **ჯორჯ ბერნარდ შოუ**, ირლანდიური წარმოშობის ინგლისელი მწერალი და დრამატურგი, საზოგადო მოღვაწე. 1871 წელს დაამთავრა სკოლა, მსახურობდა კლერკად. 1876 წელს გადასახლდა ლონდონში. ავტორია პიესების: „გულის მჭამელი" – 1893, „იარაღი და ადამიანი" – 1894, „კანდიდა" – 1894, „კეისარი და კლეოპატრა" – 1898, „პიგმალიონი" – 1913, „წმინდა იოანა" – 1823, პენტალოგია „უკან მათუსაილისკენ" – 1918-20. მის კალამს ეკუთვნის რომანები, სტატიები თეატრისა და მუსიკის შესახებ. 1925 წელს გადაეცა ნობელის პრემია ლიტერატურის დარგში. გარდაიცვალა 1950 წელს.

1861 – 135 წლის წინ სოფელ ჩარგალში დაიბადა **ვაჟა-ფშაველა** (ლუკა რაზიკაშვილი), ქართველი მწერალი, დაამთავრა თელავის სასულიერო სასწავლებელი, სწავლობდა

გორში, აქვე სემინარისტების ხელნაწერ ჟურნალში დაბეჭდა თავისი პირველი ლექსები. მალე პეტერბურგს გაემგზავრა და ჩაირიცხა უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე თავისუფალ მსმენელად. 1884 წელს საქართველოში დაბრუნდა. 1886 წლიდან ასწავლიდა სოფელ დიდ თონეთში. თითქმის სიცოცხლის ბოლომდე ცხოვრობდა მშობლიურ სოფელში. გარდაიცვალა 1915 წელს თბილისში, 1935 წელს პოეტის ნეშტი მთაწმინდის მიწას მიაბარეს.

27 ივლისი

1946 – 50 წლის წინ პარიზში გარდაიცვალა **გერტრუდა სტაინი**, ამერიკელი მწერალი ქალი. დაიბადა 1874 წელს პიტსბურგში, სწავლობდა რადკლიფის კოლეჯში. 1902 წლიდან ცხოვრობდა ევროპაში,

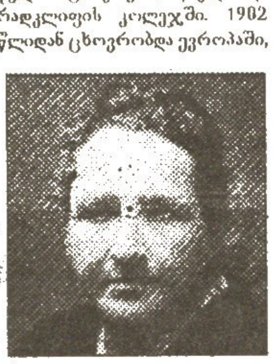

დაუახლოვდა პიკასოს, მატისს, კოკტოს, ჟიდს, პაუნდს. ავტორია რომანების: „სამი ცხოვრება" – 1908, „ამერიკელთა ჩამოყალიბება" – 1906-08; მის კალამს ეკუთვნის ავტობიოგრაფიული წიგნი („ალისა ბ. ტოკლასის ავტობიოგრაფია" – 1933), მემუარები, თეორეტიკული ნაშრომები („როგორ ვწეროთ" – 1931, „ლექციები ამერიკაში" – 1935).

1841 – 155 წლის წინ პიატიგორსკში დუელში მოკლეს **მიხეილ ლერმონტოვი**, რუსი პოეტი. დაიბადა 1814

წელს, 1828 წელს ჩაირიცხა მოსკოვის უნივერსიტეტთან არსებულ კეთილშობილთა პანსიონში, სწავლობდა უნივერსიტეტში, 1832 წელს გადავიდა პეტერბურგის იუნკერთა სკოლაში, მსახურობდა ნიჟეგოროდის დრაგუნთა პოლკში. ლექსების, პოემების („ისმაილ ბეი" – 1832, „ჰაჯი აბრეკი" – 1833, „საშკა" – 1935-36, „დევნილი" – 1838, „მწირი" – 1840, „დემონი" – 1829-39), დრამების („მასკარადი" – 1835-36), რომანების („ჩვენი დროის გმირი" – 1839-40) ავტორი.

7 აგვისტო

1921 – 75 წლის წინ პეტროგრადში გარდაიცვალა

ალექსანდრე ბლოკი. ვლადისლავ ხოდასევიჩის მოგონებებიდან: "Я пошел к Блоку и застал там поэтессу Надежду Павловну, общую нашу с Блоком приятельницу. Она только что прибежала от Блока красная от жары и заплаканная от слез. Она сказала мне, что у Блока началась агония. Через несколько дней, когда я был уже в деревне, Андрей Белый известил меня о кончине Блока. 14 числа, в воскресенье, отслужили мы с ним панихиду в деревенской церкви. По вечерам, у амбаров собиралась местная молодежь, пела песни. Мне захотелось тайком помянуть Блока. Я предложил спеть "Коробейников", которых он так любил. Странно - никто не знал "Коробейников"

სარედაქციო ჯგუფი

შადიმან შამანაძე (მთ. რედაქტორი)
თამაზ ვასაძე, ანდრო ბუაჩიძე, რეზო გოგია,
ირმა არჩუაშვილი, ზვიად რატიანი, მალხაზ ხარბედია
თამაზ ჩხაიძე, მამუკა ალთუნაშვილი (კომპიუტერული მომსახურება)
გოგა დაითაშვილი (მხატვარი)

სახელმწიფო კანცელარიაში

„პრეზიდენტი რომ სამჯერ იტყვის ერთსა და იმავე ფაქტზე და ამას რეაგირება არ მოჰყვება, ეს ნიშნავს, რომ ქვეყანაში რაღაც მოშლილია“

გუშინ სახელმწიფო კანცელარიაში გაიმართა მთავრობის გაფართოებული სხდომა, რომელზეც კანონიერების, მართლწესრიგის, ადამიანის უფლებათა დაცვის, თავდაცვის და უშიშროების სფეროში 1996 წლის პირველ ნახევარში მიმდინარე მუშაობის შედეგები განიხილეს.

ძალოვნი სტრუქტურათა ხელმძღვანელებმა ისაუბრეს ბოლო პერიოდში ქვეყანაში კრიმინოგენული სიტუაციის გაუმჯობესებაზე, იმ გახსნილ დანაშაულებზე, რომელთაც ადგილი ჰქონდათ საქართველოში ანარქიისა და ქაოსის პერიოდში. შინაგან საქმეთა მინისტრის თქმით, გახსნილია ხუთი ათასზე მეტი დანაშაული. აქედან 1200-ზე მეტი ჩადენილია 1991-95 წლებში ეგრეთ წოდებული საძმოების, ბანდფორმირებების მიერ. კახა თარგამაძემ ისაუბრა შსს სისტემაში მიმდინარე სტრუქტურულ ცვლილებებზე, პოლიციელთა რიგებში თვითწმენდის პროცესზე. როგორც მინისტრმა განაცხადა, შსს სისტემიდან დათხოვნილია ათასზე მეტი პოლიციელი, სამასის წინააღმდეგ აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე.

კახა თარგამაძემ ყურადღება გაამახვილა კორუფციასთან ბრძოლის საკითხებზეც. ამჟამად შსს-ს ორგანიზაციულ დანაშაულთა და კორუფციასთან ბრძოლის დეპარტამენტი იკვლევს 1991-95 წლებში მინისტრთა კაბინეტის საქმიანობას, თურქმენეთის ვალების საკრედიტო სამუშაოების კანონიერებას. თურქმენეთის ვალების მომსახურეობისას, სწორედ მინისტრთა კაბინეტის ცალკეულ ბრძანებულებათა ხელშეწყობით, სახელმწიფომ მილიონობით დოლარის ზარალი განიცადა. მაგალითისთვის ამ მინისტრმა დაასახელა ფირმები „ბემი“ და „[illegible]“, რომელთაც მინისტრთა კაბინეტის ბრძანებულებით, თურქმენეთის ვალში პროდუქციის ჩათვლისას სახელმწიფო ვალის საპროცენტო განაკვეთი 45-დან 80 პროცენტამდე გაეზარდათ. მანვე აღნიშნა, რომ ფირმა „ბემის“ საკუთრებაში არაკანონიერად იქნა გადაცემული რამდენიმე მსხვილი ობიექტი. ამ ფაქტთან დაკავშირებით მიმდინარეობს გამოძიება.

მინისტრმა, განვლილი მუშაობის შედეგების განხილვისას, საყვედური გამოთქვა პრესის მიმართ. რომელიც შსს-ზე სენსაციურ სტატიებს ბეჭდავს, რაც როგორც უწყების, ისე მთელი საქართველოს ავტორიტეტს ლახავს საერთაშორისო ასპარეზზე.

უშიშროების მინისტრმა შოთა კვირაიამ ყურადღება გაამახვილა იმ პიროვნებებზე, რომლებიც უცხო ქვეყნების სპეცაგენტურას წარმოადგენდნენ და საქართველოში მოღვაწეობდნენ. მისი თქმით, დროა, რუსეთის სამართალდამცავი ორგანოები გაერკვნენ, თუ ვინ არის იგორ გიორგაძე. მან, აგრეთვე, უცხო ქვეყნების სპეცაგენტთა შორის დაასახელა თემურ მასხულია, ფსევდონიმით „ოცდამეერთე“, თემურ ხაჩიშვილი, ელდარ გოგოლაძე, გელა სულაძე, პაპუაშვილი და „ომეგას“ მეთაური კვეზერელი, რომლებიც ხელს უწყობდნენ „მხედრიონის“ გაძლიერებას და სხვადასხვა დანაშაულებრივი აქტის ორგანიზატორებად გვევლინებოდნენ.

სათანადო მასალების საფუძველზე დაკავებულია შიდა ქართლის ყოფილი რწმუნებული ვაჟა ხაჭაპურიძე, რომელიც ძალადობის, ხელისუფლების დამხობის გზით საქართველოში კომუნისტური წყობილების რესტავრაციას ცდილობდა. მასთან ერთად დაკავებულია დაზვერვის თანამშრომელი ზვიად ნეფარიძე. რომლის დახმარებითაც ვაჟა ხაჭაპურიძემ შექმნა ოცკაციანი შეიარაღებული ბანდა.

როგორც შოთა კვირაიამ განაცხადა, თემურ მასხულიას კომერციულ საქმიანობას მფარველობდა იგორ გიორგაძე, რომელიც გაწეული სამსახურის საფასურად მასხულიასგან ყოველთვიურად 50 ათასი დოლარის გასამრჯელოს იღებდა.

უშიშროების მინისტრი თავის გამოსვლაში სამცხე-ჯავახეთში სეპარატისტული ტენდენციების აღზევებასაც შეეხო. საზოგადოება „ჯავახის“ ლიდერები მოსახლეობაში ანტიქართულ განწყობილებებს ნერგავდნენ. მანვე აღნიშნა, რომ ბოლო ხანს გაძლიერდა ისლამური ფუნდამენტალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა. უშიშროების თანამშრომელთა მიერ ამოღებულია ქართულ ენაზე დაბეჭდილი 40 ათასზე მეტი ულიცენზიო ისლამისტური ლიტერატურა, რომელიც, თურმე, ეგრეთ წოდებული, შავი ზღვის უნივერსიტეტისთვის ყოფილა გათვალისწინებული.

გამოვლენილია ათასობით ტონა სილიკომანგანუმის კონტრაბანდისტული გზით გატანის შემთხვევები, საბანკო სისტემაში კომპიუტერული თაღლითობის ფაქტი, რის შედეგადაც მითვისებულ იქნა 50 ათასი დოლარი.

უშიშროების სისტემაში ხელახლა შეიქმნა ტერორიზმთან ბრძოლის ბიურო, რომელიც გასულ წლებში, კვირაიას თქმით, თავად ყოფილა ტერაქტების დამგეგმავი და ორგანიზატორი.

იუსტიციის მინისტრმა ხაზგასმით ისაუბრა [illegible] რაიონში, წყალტუბოში მოსამართლეების მიერ სისხლის სამართლის საქმეების განხილვის უსაფუძვლოდ გაჭიანურების ფაქტებზე [illegible] რომლებმაც დემოკრატიული, სამართლებრივი სახელმწიფოს ჩამოყალიბების ბაზა უნდა შექმნან. თედო ნინიძემ გამოყო რამდენიმე პროცესუალური საკითხიც, მათ შორის, ჩხრეკის პროცედურა. „მხოლოდ სასამართლოს დადგენილების საფუძველზე შეიძლება ჩხრეკის ჩატარება, გარდა ცალკეული გამონაკლისისა, რაც, შესაძლებელია, განსაკუთრებული აუცილებლობით იყოს გამოწვეული“. — განმარტა თედო ნინიძემ.

გენერალური პროკურორის პირველმა მოადგილემ ხოხო ყიფიანმა კატეგორიულად უარყო გამოძიების პროცესში ვადების დარღვევის ფაქტები. მან აღნიშნა, რომ პროკურატურაში გამოძიება ყოველგვარი პროცესუალური დარღვევის გარეშე მიმდინარეობს. ხოხო ყიფიანმა დადებითად შეაფასა აფხაზეთის პროკურორის ლაცუზბაიას და გენერალური პროკურორის მოადგილის ბალუაშვილის საქმიანობა, რომელთაც დიდი წვლილი მიუძღვით აფხაზეთში ქართველთა გენოციდის დამადასტურებელი ფაქტების მოკვლევასა და შესწავლაში, თუმცა, იქვე მოიხსენია გამომძიებელი მურაჩაშვილი, რომელსაც ბრალი ედება ქრთამის სახით, ძვირფასი ნივთების გამოძალვაში.

ხოხო ყიფიანმა, გამოძიების ინტერესებიდან გამომდინარე, თავი შეიკავა თენგიზ ხიგუას და თენგიზ კიტოვანის უკანონო ქმედებების საბოლოო შეფასებისგან.

გენერალური პროკურორის მოადგილე გადამეტებულად მიიჩნევს წითელი თუ სხვა ფერის ჯვრების (სტილი დაცულია) წარმომადგენლების მეტისმეტ ყურადღებას განსასჯელთა მიმართ. მისი თქმით, ისინი ხშირად, გამომძიებლის გარეშე ითხოვენ დაკავებულთან შეხვედრას. ვინაიდან განსასჯელები, ხშირ შემთხვევაში, ყოფილი თანამდებობის პირები არიან, უცხოელისთვის იოლი ხელმისაწვდომია მათგან რაიმე სახელმწიფო საიდუმლოს გაგება, რამაც, ხოხო ყიფიანის ვარაუდით, შესაძლოა, საფრთხე შეუქმნას ქვეყნის უშიშროებას.

გენერალური პროკურორის მოადგილემ ხელისუფლების წინაშე დააყენა პროკურორთა მატერიალური უზრუნველყოფის საკითხი, ვინაიდან, „ძნელია, პროკურორს, რომელიც რამდენიმე ლარს იღებს, საქმისადმი თავდადება და კეთილსინდისიერება მოსთხოვო“. მით უმეტეს, როცა ხშირად, გარკვეული პიროვნებები, ამა თუ იმ საქმესთან დაკავშირებით, ათასგვარი თხოვნით თუ „შუამდგომლობით“ მიმართავენ ხოლმე უწყების ხელმძღვანელს.

არც თავდაცვის მინისტრის პირველ მოადგილეს გურამ ნიკოლაიშვილს გაუმხელია დამსწრეთათვის იმ პირთა ვინაობა, რომლებიც ხშირად პროტექს როლში გვევლინებიან და რომელთა წყალობითაც ბევრი ახალგაზრდა თავს არიდებს სავალდებულო სამხედრო სამსახურს.

ორივე უწყების მხრიდან „რეკომენდატორთა“ ვინაობის დამალვით აღშფოთებულმა პრეზიდენტმა მკაცრად გააფრთხილა გურამ ნიკოლაიშვილი: „ორი გვარი მაინც დაასახელეთ, თორემ ეს გაუთავებელი ლაპარაკი არაფერს მოგვცემს. თუ მათ ვინაობას არც მომავალში იტყვით, სიტყვას შეგიწყვეტთ და საერთოდ აღარ მოგცემთ გამოსვლის უფლებას“.

იმერეთის რწმუნებულმა, ქუთაისის მერმა თეიმურაზ შაშიაშვილმა ნათლად წარმოაჩინა ხადღეისოდ ქუთაისში კრიმინოგენული ვითარება. როგორც მან განაცხადა, ღვინის ქურდობიდან დაწყებული სხვა ნებისმიერი დანაშაულით დამთავრებული, ყველა ფაქტი აღრიცხულია. 200 ლარით აჯილდოებენ პიროვნებას, რომელიც დანაშაულს გამოავლენს, ვინაიდან, წარმოუდგენელია მოსამართლის თუ პოლიციელის მუშაობა იმ ხელფასზე, რომელიც საქმეების წარმოებისთვის ქაღალდის საყიდლად თუა საკმარისი.

მანვე განაცხადა, რომ მას ბიუჯეტის შესრულებისთვის მოუწევს ბრძოლა იმ ჩალიჩმაისტერებთან, რომლებიც თავს ვითომდაც, მეწარმეებად მიიჩნევენ.

ქუთაისში სხვადასხვა კომისიის მიერ ჩატარებულ შემოწმებებთან დაკავშირებით კი ბრძანა: „იმ კომისიების უკან, ვინც ქუთაისს დაესხა თავს, ბნელი ძალები დგანან. საოცარია, ვინ ვის ამოწმებს დღეს, ჩვენ ხომ ყველა ერთმანეთს ვიცნობთ და ვიცით, ვის როგორი უცხოვრია. კაცს, რომელიც დირექტორს ამოწმებს და თავად, ქუთაისში რომ დიდი ტაძარია, იმაზე დიდი სახლი აქვს აშენებული. სირცხვილია“.

თემურ შაშიაშვილმა მოითხოვა, რომ ერთხელ და სამუდამოდ ბოლო მოეღოს დაუსრულებელ კომისიებს, შეიქმნას გენერალური პროკურორის კომისია, რომელიც კომპლექსურად შეისწავლის ქუთაისში მიმდინარე პროცესებს, ხოლო შემოწმებების შედეგებს განიხილავს პრეზიდენტი და სათანადო შეფასებას მისცემს მათ.

პარლამენტის კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის დროებითი კომისიის თავმჯდომარემ გიორგი ბარამიძემ უსაყვედურა პროკურატურას იმის გამო, რომ მათ უკვე ერთი თვეა პროკურატურას გადასცეს სამი დავალება და ჯერჯერობით არცერთზე პასუხი არ მიუღიათ. „ჩანს, პროკურატურას არავინ ზედამხედველობს“. — თქვა ბარამიძემ.

სხდომაზე პარლამენტის თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ აუცილებელია სასამართლო რეფორმის დროულად განხორციელება. მისი თქმით, მხოლოდ პარლამენტის და პრეზიდენტის არჩევა არ ნიშნავს დემოკრატიას, საჭიროა, რომ ლეგიტიმურად არჩეული ორგანოები რეალურად ფლობდნენ სიტუაციას. უახლოეს ხანებში აუცილებელია კანონების მიღება „პროკურატურის შესახებ“, „ადვოკატურის შესახებ“, „პროცესუალური კოდექსი“, სამოქალაქო კოდექსი“. კორუფციასთან დაკავშირებით ჟვანიამ აღნიშნა, რომ მექრთამეობასთან ბრძოლაში ერთ-ერთი პრიორიტეტია საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ხელისუფლებას შორის პარტნიორობა.

ედუარდ შევარდნაძემ დადებითად შეაფასა ექვსი თვის მანძილზე სამართალდამცავ სტრუქტურათა საქმიანობა. პრეზიდენტმა ისაუბრა ეროვნულ უშიშროების საბჭოზე მიღებული ნარკომანიისა და ნარკობიზნესის წინააღმდეგ ბრძოლის ეროვნულ პროგრამაზე, მისი განხორციელების მნიშვნელობასა და აუცილებლობაზე. მან შენიშვნები გამოთქვა შსს-ს მიმართ, რომელმაც ვერ შეასრულა პრეზიდენტის დავალება და პირველ მარტამდე ვერ შეიმუშავა უწყებათა შორის ურთიერთობების კონცეფცია. შსს-ს დაევალა, პრეზიდენტის დავალებაზე ანგარიში ნოემბერში გააკეთოს.

ედუარდ შევარდნაძემ სამართალდამცავებს უსაყვედურა ზუგდიდში გოჩა ჯიქიას მკვლელობის გამოძიების გაჭიანურების გამო: „პრეზიდენტი რომ სამჯერ იტყვის ერთსა და იმავე ფაქტზე და ამას რეაგირება არ მოჰყვება, ეს ნიშნავს, რომ ქვეყანაში რაღაც მოშლილია“.

როგორც შევარდნაძემ აღნიშნა, კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა სისტემატურ ხასიათს იღებს. იმას, რაც გასულ წლებში მინისტრთა კაბინეტში კეთდებოდა, შევარდნაძის თქმით, კაცი გულდამშვიდებული ვერ შეეგუება. დღესაც აუცილებელია, გასუფთავდეს უმაღლესი ეშელონები, პირველ ყოვლისა, პრეზიდენტის აპარატი და შემდგომ სხვა დანარჩენი „რგოლები. თუმცა, პრეზიდენტმა იქვე დასძინა: „წურას უკაცრავად და არც ის გეგონოთ, რომ პარლამენტში არ შეიძლება იყოს კორუმპირებული ადამიანი. თუ საქართველო ვერ გათავისუფლდა ამ სენისგან, მისი პრესტიჟი მსოფლიოს თვალში დაეცემა“.

პრეზიდენტმა ყურადღება გაამახვილა შემოწმებების საკითხზე, რაც ხელს უშლის მეწარმეობის განვითარებას და მისი თქმით, თუ მეწარმეებმა მთელი დრო მაკონტროლებელ ორგანოებთან ურთიერთობების გარკვევას მოანდომეს, მეწარმეობა ჩანასახშივე მოკვდება.

ედუარდ შევარდნაძემ ვრცლად ისაუბრა დემოკრატიულ სახელმწიფოში თავისუფალი პრესის როლსა და მნიშვნელობაზე: „თავისუფალი პრესის გარეშე არ არსებობს დემოკრატია. ჩვენ უნდა ვიზრუნოთ კვალიფიციური, დემოკრატიული პრესის ფორმირებაზე. არ შეიძლება პრესის და ხელისუფლების გაუცხოება. აუცილებელია, გადავლახოთ მტრული განწყობილება თუნდაც ყველაზე აღვირახსნილი გაზეთის მიმართაც, თუკი ის რეგისტრირებულია და კანონით არაა აკრძალული. საჭიროა, მეტი გულისყურით და პატივისცემით მოვეკიდოთ თავისუფალ პრესას, ვითანამშრომლოთ მასთან“. იქვე პრეზიდენტმა დასძინა: ოფიციალური ბეჭდვითი ორგანო ისეთ დონეზე უნდა ავიდეს, რომ თავისუფალმა პრესამ იგრძნოს — ჰყავს ისეთი ძლიერი კონკურენტი გაზეთი, რომელსაც ხალხი მეტ პატივს სცემს.

აღსანიშნავია, რომ პრესის თავისუფლება ჩვენში ხშირად არასწორად აღიქმება როგორც პროდუქციის შემქმნელთა, ისე ხელისუფალთა მხრიდან, ყოვლად დაუშვებელია, რომ პრესა, არცთუ იშვიათად, ერთი პიროვნების მეორესთვის ანგარიშსწორების იარაღად იქცევა, რაც მკაცრად ეწინააღმდეგება როგორც დემოკრატიული ქვეყნის, ისე ჩვენს ქვეყანაში ჯერ კიდევ არარსებული „პრესის შესახებ“ კანონის პრინციპებს. იმედია, ახალი პრესის კანონი, რომელსაც პარლამენტი საშემოდგომო სესიაზე განიხილავს, დაარეგულირებს და უფრო კონსტრუქციულს გახდის მეოთხე ხელისუფლების ურთიერთობებს დანარჩენ ხელისუფლებასთან.

ხოლო რაც შეეხება სამართალდამცავ უწყებებში მიმდინარე რეფორმების ბედს, მას გადაწყვეტს ის, ვინც რეფორმების გამტარებელია და მნიშვნელობა ენიჭება იმ ფაქტორს, თუ რამდენად ამაღლდება პასუხისმგებლობა რეფორმების წარმატებით განხორციელებაზე.

მთავრობის გაფართოებული სხდომა დღეს გაგრძელდება და ეკონომიკური რეფორმების მიმდინარეობის ექვსი თვის შედეგების განხილვას მიეძღვნება.

დიანა გაბროშვილი

საუკეთესო სახლები!
საუკეთესო უბანში!
შეძლებული ხალხის შესაფერისი!

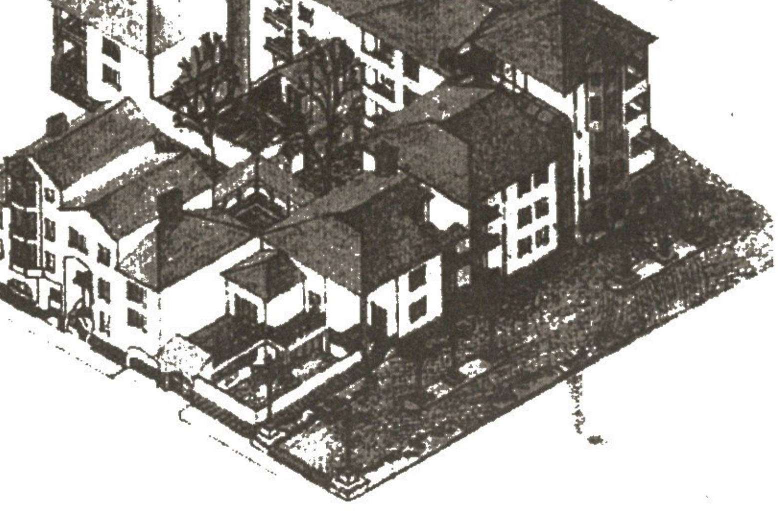

ქალაქის ცენტრში, ვაკეში, შენდება "უბანი", რომელიც
იყოფა 4 საცხოვრებელ კვარტლად, ყოველი კვარტალი
შედგება 8 ინდივიდუალური სახლისგან
მსურველებს შეუძლიათ მიიღონ წილობრივი
მონაწილეობა მშენებლობაში, რაც მათ საშუალებას
მისცემს, სასურველი სახლი გაცილებით იაფად შეიძინონ.
იჩქარეთ, იჩქარეთ, იჩქარეთ!
მსურველები დაგვიკავშირდით
1 სექტემბრამდე:
ჩვენი ტელეფონებია: 98-78-93; 98-78-37; 22-05-15; 22-02-14;

კონფლიქტი

მეგობრებს ვენდოთ თუ არა?!

რას ერჩიან „რუსთავი 2"-ს?

„ტრადიციად დაგვიმკვიდრდა, რომ ყოველი წლის ივლისში დახმარებას გთხოვთ", — განუცხადა 17 ივლისს გამართულ ბრიფინგზე „რუსთავი 2"-ის დამფუძნებელმა და საქართველოს სატელევიზიო ქსელის აღმასრულებელმა დირექტორმა ეროსი კიწმარიშვილმა კინოს სახლში შეკრებილ მრავალრიცხოვან ჟურნალისტებსა და სხვადასხვა არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებს. მისი თქმით, 17 ივლისს, საღამოს ექვს საათზე კავშირგაბმულობის ტელეცენტრიდან დაურეკავთ „რუსთავი 2"-ის სტუდიაში და უცნობებიათ — გადამცემს გითიშავთო, 'არხის ხელმძღვანელებს კი ამის შესახებ წინასწარ არაფერი სცოდნიათ. გადაცემა შეწყდა როგორც თბილისში — მეთორმეტე მეტრულ სიხშირეზე, ისე რუსთავში — მეთერთმეტე მეტრულ სიხშირეზე. ლიცენზია ჯერ კიდევ პირველ ივლისს გაუუქმებია კავშირგაბმულობის სამინისტროს — „Studio NPL"-ის მიერ ედუარდ შევარდნაძისადმი მიწერილი წერილისა და იუსტიციის სამინისტროს მითითების საფუძველზე.

ტელეარხი „რუსთავი 2" ეკუთვნის საინფორმაციო-სარეკლამო სააგენტო „გამა +"-ს. როგორც შარშან, ასევე წელს კავშირგაბმულობის სამინისტრომ მათ ერთი და იგივე საბაბით გაუუქმა გადაცემები — საქართველოს კანონმდებლობით ტელემაუწყებლობის უფლება აქვს ტელერადიო კორპორაციას და არა საინფორმაციო-სარეკლამო სააგენტოს. ფაქტობრივად, კანონის დაცვა შარშანაც და წელსაც მხოლოდ საბაბი იყო, ხოლო ნამდვილი მიზეზი შარშან ხელისუფლების გარკვეული წრეების დაინტერესება იყო, წელს კი...

ვის ეკუთვნის XII მეტრული სიხშირე?

ჩვიდმეტ ივლისს გამართულ ბრიფინგზე „გამა +"-ის ხელმძღვანელები ავითარებდნენ ვერსიას, რომ მათ ხელისუფლების მაღალი ეშელონების წარმომადგენლები დევნიან, გუშინდელ პრესკონფერენციაზე კი გაირკვა, რომ ერთმანეთს ყოფილი მეგობრები დაუპირისპირდნენ.

გასულ წელს, როცა „გამა +"-ს ჩამოერთვა მაუწყებლობის უფლება, მათთვის დიდი დახმარება გაუწევიათ მათ მეგობრებს, ამჟამად ხელისუფლებაში მყოფ პირებს — ფიქრია ჩიხრაძეს, ნიკო ნიკოლოზიშვილს და თედო ისაკაძეს. მათი შუამდგომლობის, მასმედიის მიერ შექმნილი ხელსაყრელი ფონის, საერთაშორისო რეზონანსისა და პრეზიდენტის კეთილგანწყობილი რეზოლუციის საფუძველზე მაუწყებლობა აღდგა. წელს „რუსთავი 2"-ის სახელზე გაიცა ლიცენზია თბილისის მეთორმეტე მეტრულ სიხშირეზეც.

XII მეტრული სიხშირე თავის დროზე ტელეკომპანია „თამარიონს" ეკუთვნოდა. როგორც „თამარიონის" ყოფილმა სამხატვრო ხელმძღვანელმა ფიქრია ჩიხრაძემ განაცხადა, სტუდიის ხელმძღვანელები მოლაპარაკებას აწარმოებდნენ „რუსთავი 2"-ის დამფუძნებლებთან, რომ პარიტეტულ საწყისებზე ჩამოეყალიბებინათ ერთობლივი ტელეკომპანია. ამასობაში, კავშირგაბმულობის სამინისტროდან უცნობებიათ, უკვე ერთი წელი სრულდება, რაც „თამარიონი" ეთერში არ გასულა, რის გამოც XII მეტრული სიხშირე ჩამოგვერთმევაო. იმისთვის, რომ სიხშირე არ დაეკარგათ, იგი დროებით, „რუსთავი 2"-ის ბლანკზე გაუფორმებიათ, იმ პირობით, რომ მომავალში ერთობლივ ტელეკომპანიას შექმნიდნენ.

„ნუ ენდობით მეგობრებს"

„ჩემი მოდავეებისგან განსხვავებით, დოკუმენტალურად განიარაღებული ვარ, — განაცხადა ფიქრია ჩიხრაძემ. — თავის დროზე მარწმუნებდნენ, თუ ყველაფერს ოფიციალურად არ გააფორმებ, სავალალო მდგომარეობაში აღმოჩნდებიო, მაგრამ სასაცილოდ არ მეყო, დღეს კი, მოიგებ ამ საქმეს თუ წააგებ, ყველას ვეტყვი, მეგობრებს ნუ ენდობით-მეთქი." მან გამოყო ორი ეტაპი — პირველი, როცა მისი უდიდესი ძალისხმევის ფასად „გამა +"-ისთვის ისევ მიუციათ მაუწყებლობის უფლება და მეორე ეტაპი, როცა ეს უკანასკნელი მანამდე „თამარიონის" კუთვნილ სიხშირეზე გავიდა.

„რუსთაველებმა" მოუწოდეს ფიქრია ჩიხრაძეს, რომ ელაპარაკა დოკუმენტებით და ემოციები და ზნეობა დაევიწყებინა, თუმცა, ემოციებს ვერც ეროსი კიწმარიშვილი გაექცა. „მე მინდა ჩემი შვილები დადიოდნენ იმ რეპუტაციით, რომ კარგი მამა ჰყავდათ", — თქვა მან. „რუსთავი 2"-ის ხელმძღვანელებმა უარყვეს რაიმე ზეპირი მოლაპარაკების არსებობის ფაქტი. „როცა თავისუფალ ტელევიზიაში თანამდებობის პირები ფლობენ ორმოცდაათ პროცენტს, იქ თავისუფალი ტელევიზია არ არსებობს", — თქვა ეროსი კიწმარიშვილმა, რომლის თქმითაც, „რუსთავი 2"-ის ხელმძღვანელებს სწორედ ამ საბაბით უთქვამთ მათთვის შემოთავაზებულ წინადადებაზე უარი.

კანონი ფრანი არ არის, რომ კოჭის ქაფი გამოაბა და ქარზე აფარფატებული საითაც გინდა, იქით აფრიალო

მოკლედ რომ ვთქვათ, გუშინდელი მეგობრები და თანამებრძოლები დღეს მოდავეებად და ურთიერთდაპირისპირებულ მხარეებად წარმოგვიდგნენ. მტყუანსა და მართალს, ალბათ, სასამართლო გაარჩევს, მანამდე კი, საგანგაშოა, რომ საქართველოში კანონი მხოლოდ ერთ ფუნქციას ასრულებს: ემსახურება იმას, ვის ხელშიც არის ძალაუფლება. ზემოთაც ვთქვით, რომ გასულ წელს „გამა +"-ს იუსტიციის სამინისტროს მითითებისა და ხელისუფლების გარკვეული წრეების მოთხოვნით აეკრძალა გადაცემის უფლება. მოგვიანებით, საზოგადოებრივი აზრის ზეგავლენის, პრეზიდენტის რეზოლუციისა თუ სხვადასხვა პირთა დახმარების წყალობით, იუსტიციის სამინისტრომ გააკეთა განცხადება, რომ „რუსთავი 2" უფლებამოსილია განაგრძოს გადაცემები, რის საფუძველზეც სასამართლომ მათ აღუდგინა უფლებები. წელს, ისევ იუსტიციის სამინისტროს მითითების საფუძველზე, „რუსთავი 2" ისევ დაიხურა, თანაც, არა მხოლოდ თბილისში, თამარიონის კუთვნილ XII მეტრულ სიხშირეზე, არამედ რუსთავშიც, მისსავე კუთვნილ მეთერთმეტე მეტრულ სიხშირეზეც.

ფაქტია, რომ კანონი ან მაშინ დაირღვა, როცა „გამა +"-ს ორჯერ აუკრძალეს მაუწყებლობის უფლება, ან მაშინ, როცა მას ეს უფლება აღუდგინეს (აღარაფერს ვამბობთ იმაზე, რომ მისთვის თავიდანვე არ უნდა მიეცათ ფუნქციონირების ნება, თუკი ეს კანონის გვერდის ავლით ხდებოდა). კანონი ისევ იმ ქოთანს დაემსგავსა, რომელსაც იქიდან მიაბამენ ყურს, საიდანაც მოეპრიანებათ. ამიტომაც, ყველაფერი, ტელეგადაცემის უფლების მოპოვება იქნება თუ სხვა რამე, კანონის მიერ უნდა იყოს მკაცრად რეგლამენტირებული და რაიმე თვითშემოქმედება ამ სფეროში უნდა გამოირიცხოს. დამნაშავენი კი, ლიცენზიის უკანონოდ გამცემნი იქნებიან თუ უკანონოდ გამაუქმებელნი, კანონის ძალით უნდა დაისაჯონ, რათა სხვა დროს მათი მოქმედება, პირად შეხედულებებზე კი არ იყოს დამყარებული, არამედ მკაფიოდ განსაზღვრულ სამართალზე.

სოზარ სუბელიანი

პრემიერა

„რასაც ეძიებ, ჰპოვებ კიდეც" — ალექსანდრე ოსტროვსკი მაგრამ ეძიე ის, რაც მაიმუნად არ გადაგაქცევს

16 და 17 ივლისს საქართველოს შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრალური ინსტიტუტის სასწავლო თეატრში საკურსო სპექტაკლი — ა.ოსტროვსკის „ბალზამინოვის ქორწინება" — წარმოადგინა მესამე კურსის 21-ე ჯგუფმა. ჯგუფის ხელმძღვანელია პროფესორი ლილი იოსელიანი, დამდგმელი რეჟისორი და მთარგმნელი — გულსუნდა სიხარულიძე. როლებს ასრულებენ: უჩა წიკლაური, ნინო ლეჟავა, თამარ ქუჩუაშვილი, მაია ქარსელაძე, ნინო ლოლაშვილი, ნათია კეშელავა, დავით ჩალათაშვილი.

ძალიან არასასურველია, მკითხველს ისეთ სპექტაკლზე ესაუბრო, რომელიც საზოგადოების უდიდეს ნაწილს არ უნახავს. მით უმეტეს ძნელია ზეპირი ახსნა-განმარტება, როცა სპექტაკლი მეტად სერიოზული და წარმატებულია რეჟისურით, ინტერპრეტაციით, მსახიობთა თამაშით. არადა, აღარც ისე ვართ განებივრებული თეატრალურ სფეროში წარმატებებით, რომ ერთი-ორი „ბრავოთი" დავასრულოთ მესამეკურსელთა ნამუშევრის შეფასება, თუკი ეს ნამუშევარი კვლავ და კვლავ დაგვაფიქრებს და აზრებს დიდხანს აგვაწონდაგვაწონინებს.

ასე რომ, უპირველეს ყოვლისა, ვითვალისწინებთ საზოგადოების იმ უდიდეს ნაწილს, ვისაც ზემოთ ხსენებული სპექტაკლი არ უნახავს და გიამბობთ, რა და რატომ შემოგვთავაზა ამჯერად დიმიტრი ალექსიძის სახელობის სასწავლო თეატრმა.

ნუ გაგაოცებთ პიესის არჩევანი. მთავარი წარმატება სწორედ ამ არჩევანმა განაპირობა. მიუხედავად იმისა, რომ რუსული პიესები ქართულ სცენაზე ხშირად არცთუ სახარბიელოდ გამოიყურება, ამჯერად ეს პრობლემა მოხსნილია ორი ფაქტორით: ჯერ ერთი, უზადო ქართული თარგმანი ტექსტს სრულიად ბუნებრივ ჟღერადობას ანიჭებს. მეორეც, მაქსიმალურად შემცირებულია რუსული რეალიები, თვით მიმართვებიც კი. ასე რომ, თუ მაინცა და მაინც არ გავჯიუტდებით, პიესის არაქართული წარმომავლობა სრულებით არ შეგვაწუხებს.

რაც შეეხება პიესის არსს, იგი სერიოზულ თანამედროვე პრობლემებზეა მორგებულ-მომარჯვებული. სპექტაკლის მთავარ გმირს, მიშა ბალზამინოვს, სილატაკეში ძვრება სული, თუმცა, დღედაღამ დიდ სიმდიდრეზე ოცნებობს. მისი მთავარი მისწრაფება ფული კი არა, მაღალი იდეალებისადმი სამსახურია, რაც „ცარიელი კუჭით" დიდად უხერხულად მიაჩნია — ასე მსჯელობს თავად პირველ მოქმედებაში. შემდეგ მიშა ბალზამინოვი შოულობს ძალზე მდიდარ და ავადმყოფურად ბრიყვ საცოლეს, რომელსაც ზრდილობის და თავმდაბლობის წესების დაცვით, თუმცა, მეყსეულად აულებს ალღოს — მეორე მოქმედებაში. აქ გმირი საკმაოდ შებოჭილ-შეკავებულია. ხოლო მესამე მოქმედებაში გმირი ბრუნდება საკუთარ სახლში, ადამიანური ყოფისთვის სრულიად შეუფერებელ პირობებში და თანდათან იცნობიერებს, რომ საკუთარი ოცნებების მწვერვალს მიაღწია. იგი მაყურებლის თვალწინ ხდება ამაყი, დიდგულა და საკუთარ თავს წარმოიდგენს ლომად, რომელიც ძლიერების უზენაესი სიმბოლოა. მხოლოდ ეგ არის, ლომის პოზაში რომ გადასერავს და გადმოსერავს სცენას, ნელ-ნელა მაიმუნის მიმიკები და ჟესტიკულაცია შემოერევა.

ეს გახლავთ სპექტაკლის ფაბულა, რომელიც ზუსტად იმეორებს ზღაპრის ქარგას. გმირი გადის სახლიდან, რათა შინ ახალი სტატუსით დაბრუნდეს: უცოლო — ცოლიან კაცად იქცეს, ღატაკი კი — მდიდრად.

რასაკვირველია, ამ გზაზე გმირს ბევრი დაბრკოლება შეხვდება, რისგან არც ჩვენი ბალზამინოვია დაზღვეული. მაგრამ, ამჯერად მთავარი დაბრკოლება შინ ძევს, დედასთან, ბავშვობაში. პირველი მოქმედების თითქმის დასაწყისშივე, გმირი ჯერ გრძელ ღამის პერანგში, შემდეგ კი — კაბა-შარვალსა და უსახელო ზედატანში გამოწყობილი ცხადდება სცენაზე. შემდეგ ბაგეზე წითელ პომადას მოიცხებს და საბოლოოდ დაადასტურებს, რომ საკუთარ სქესთან და ასაკთან იდენტიფიკაციის, იგივეობის არაფერი სცხია. იგი არ არის ჰომოსექსუალური მიდრეკილების ადამიანი, როგორც შეიძლება მოგვეჩვენოს, ამ მიზანსცენებს კონტექსტიდან თუ ამოვგლეჯთ. თუ არადა, ცხადია, რომ მიშა ბალზამინოვი მხოლოდ და მხოლოდ ბავშვია, ჯერ არც ქალია და არც კაცი, თუმცა, დიდი ხანია, ასაკით ზრდასრულობას მიაღწია. მიშა ბალზამინოვს ორჯერ ამათრახებენ ქალები, საკუთარი დედა და მაჭანკალი, იგი კი უდრტვინველად იტანს, როგორც სამართლიანად დასჯილი ბავშვი. გმირი, რომელიც ვერა და ვერ გაიზარდა, ირგვლივ მყოფთა მუდმივი სამიზნეა, ყოველწუთიერი დაცინვის ობიექტია. და მიშა ბალზამინოვი, რომელსაც საკუთარ თავში საყრდენი ვერ უპოვნია, ამ საყრდენს საკუთარი თავის გარეთ ეძიებს. ეძიებს და ჰპოვებს კიდეც...

ახლა ცოტა ხნით მიშა ბალზამინოვს თავი დავანებოთ და ვნახოთ, რას წერს ცნობილი ფსიქოლოგი გაგა ნიჟარაძე სტატიაში, რომელსაც ჰქვია „პოლემიკური შენიშვნები ქართული კულტურის ზოგიერთი სოციალურ-ფსიქოლოგიური ასპექტის თაობაზე": საქართველოში უხსოვარი დროიდან ვაჟის დაბადებისას დედა აღიქვამდა, რომ მალე შვილი მის კალთას ჩამოსცილდება, იარაღს აისხამს და საომარ გზას გაუდგება. ამიტომ, დედას ამოძრავებდა უძლიერესი მოტივი — მაქსიმალური სისრულით გამოეყენებინა მცირეწლოვან შვილთან მჭიდრო ურთიერთობის შესაძლებლობა, რაც შეიძლება „გაეწელა" ეს პერიოდი და მთელი თავისი სიყვარული შვილისთვის გადაეცა. მაგრამ შემდეგ, როდესაც მამაკაცმა მამულის დამცველის სოციალური როლი დაკარგა, შედეგად თავისებური ფენომენი მივიღეთ: „დედის ხაზი" გაფართოვდა და ძნელია მოიძებნოს სხვა კულტურა, სადაც შვილი ასე მჭიდროდ და ხანგრძლივადაა მიჯაჭვული მშობლების ოჯახზე, როგორც საქართველოში. მშობლები შვილს ათწლეულების განმავლობაში მცირეწლოვანი ბავშვის როლში ამყოფებენ.

ამ საყურადღებო პერიფრაზის შემდეგ კვლავ ბალზამინოვს დავუბრუნდეთ: დედის კალთაზე გამოკერებული უსქესო არსება იძულებულია, ხინამდვილეს გაექცეს და ოცნებებში იცხოვროს. მაგრამ დგება დრო და ბედი გმირს შინიდან დიდ სამყაროში გატყორცნის, სადაც იგი შემთხვევის ტყვეა, რადგან ნებელობა არ გააჩნია. სწორედ ამ შემთხვევის წყალობით — არა აქვს მნიშვნელობა, რის ფასად — მიშა ბალზამინოვი პოულობს საყრდენს: ფულს. ამიერიდან იგი მდიდარი კაცია, ვერავინ დასცინებს და არჩევანსაც ვერავინ დაუწუნებს, პირველ რიგში, საკუთარი დედა. სწორედ მშობლების ხატს დაამხობს შინ დაბრუნებული მიშა ბალზამინოვი, სწორედ დედის წინაშე წარმოაჩენს საკუთარ უპირატესობას, რომელიც აგრესიასაც უჩენს და ძლიერების განცდასაც. სწორედ მაშინ იწყებს იგი ოდესღაც „მოზმანებული" ლომივით ბრდღვინვას და ღმუილს, სწორედ მაშინ ხდება განსაკუთრებით საშიში. და, მადლობა ღმერთს, მისი „საშიშარი ხმაურობა" მაშინვე გადაიზრდება მაიმუნის მანჭვა-გრეხაში, რაც მის პრობლემებს საზოგადოებრივად საშიშის სფეროდან პირადი ტრაგედიის რანგში მოანაცვლებს.

საქმეც ის არის, რომ მიშა ბალზამინოვს სპექტაკლში (პიესის გმირისგან განსხვავებით) ფული კი არ სჭირდება, არამედ — ძალა, საყრდენი. ასეთ საყრდენად, შესაძლოა, სხვა შემთხვევაში იარაღი იქცეს, ან ისეთი ცოლი, „გზის გაკვლევა" რომ ეხერხება, ან, სულაც, ავტორიტეტული ნათლია. ყველაზე სამწუხარო კი ის არის, რომ აღზრდის და საყრდენის პრობლემა, „დედის ხაზის" უსაშველო გაძლიერება და მისი უარყოფითი შედეგები ქართველების და, განსაკუთრებით, ქართველი მამაკაცების თანამედროვე ყოფას ერთობ სავალალოდ ხდის.

სწორედ ამის გამოა ძალზე დამაფიქრებელი ალექსანდრე ოსტროვსკის პიესის ის ინტერპრეტაცია, რომელიც რეჟისორმა გულსუნდა სიხარულიძემ თავის სტუდენტებთან ერთად შესთავაზა საზოგადოებას. არადა, გარემო, რომელშიც პიესის გმირები ცხოვრობენ, დამთრგუნველია, მათი სამოსი — ხაზგასმულად არაესთეტიური, თავად ამბავი — შემზარავი, მისი ფინალი კი — პესიმისტური. ერთადერთი, რაც ადამიანის ღვთიშვილობაზე მიუთითებს ამ სპექტაკლში, მუსიკალური ზარდახშაა, რომელშიც ჩაბუდებული ჰარმონია თანაბრად სანუკვარია პიესის სულით ხორცამდე დისჰარმონიული გმირებისთვის.

ასე რომ, ქართველი სტუდენტების მიერ წარმოდგენილი „ბალზამინოვის ქორწინება" არის სპექტაკლი, რომელიც ხაზგასმით ჩაგვაგონებს, რომ თითოეულ ადამიანს სჭირდება საყრდენი საკუთარ თავში და არა სხვებში — დედაში, ცოლში, ნათლიაში, ფულში, იარაღში... და მსუბუქად მიგვანიშნებს, რომ უმთავრესი, საიდუმლო, იმედი (ცის ნიჭი) — მუსიკალურ ზარდახშაში ძევს.

ია ანთაძე

ატლანტა-96

გუშინ ამერიკულ ჯორჯიაში, ქალაქ ატლანტაში საზეიმოდ გაიხსნა ზაფხულის XXYI ოლიმპიური თამაშები, რომელშიც პირველად ისტორიაში დამოუკიდებელი გუნდით მიიღებს მონაწილეობას ჯორჯიის ოლიმპიური გუნდი კავკასიიდან. საქართველოს 37 საუკეთესო სპორტსმენი წარდგება მსოფლიო სპორტის ფორუმზე. კიდევ ერთი ათეული ჩვენს მიწაზე დაბადებული და გაზრდილი, ზოგი ქართველი და ზოგიც არაქართველი, გამორჩეული და ტიტულიანი ათლეტი სხვადასხვა ქვეყნების ღირსებას დაიცავს — რუსეთისას, უკრაინისას, თურქეთისას, საბერძნეთისას და ღმერთმა უწყის, კიდევ რომელი ქვეყნისას, მაგრამ ისინი ჩვენ ამჟამად ნაკლებად გვაინტერესებს. ჩვენი ყურადღება იმ 37 სპორტსმენისკენ იქნება მიპყრობილი, მაისურებზე საქართველოს სახელი რომ ექნებათ დაწერილი და ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ ისინი, ომში დამარცხებული, სამოქალაქო ომგადატანილი, ეკონომიურად გაპარტახებული ქვეყნის შვილები მოგვანიჭებენ სიხარულს და მოგვცემენ იმის უფლებას — ვიამაყოთ, რომ ქართველები ვართ, რომ ჩვენი, მცირერიცხოვანი ქვეყნის წარმომადგენლები არავის არაფერში ჩამოუვარდებიან.

ჩვენ კარგად ვიცით, რაოდენ რთულ პირობებში ემზადებოდნენ ქართველი სპორტსმენები. ისიც ვიცით, ბევრმა ვერ გაუძლო ამ პირობებს და თბილი ქვეყნების ძებნაში სამშობლო უარყო და სწორედ ამიტომაც, წინასწარ მადლობა ატლანტაში გამგზავრებულ 37 სპორტსმენს, არა აქვს მნიშვნელობა, თუ რომელ ადგილს დაიკავებენ — ისინი უკვე შევიდნენ ისტორიაში, მაგრამ ჩვენ, ქართველები, ბუნებით ყოველთვის მაქსიმალისტები ვიყავით, ყოველთვის გვჯეროდა უკეთესის და ახლაც გვჯერა, რომ ჩვენი ოლიმპიელები არ დასჯერდებიან თანამედროვეობის ოლიმპიური თამაშების ფუძემდებლის პიერ დე კუბერტენის დევიზს, რომ მთავარი მხოლოდ მონაწილეობა და ატლანტიდან მედლებით მკერდდამშვენებულნი დაგვიბრუნდებიან უკან.

გთავაზობთ რუსეთის სატელევიზიო არხების — OPT-ისა და PTP-ის უახლოესი დღეების ოლიმპიურ გრაფიკს

(თბილისის დროით):

20 ივლისი, შაბათი —

OPT - 17.45-21.35 საზეიმო გახსნა, 23.50-00.25 ცურვა, თამაშების დღიური, კრივი.

PTP - 17.15-20.00 საზეიმო გახსნა, 00.35-02.05 — კრივი, ტყვიის სროლა, ძიუდო.

21 ივლისი, კვირა —

OPT - 13.25-15.30 ფარიკაობა, ძიუდო, ძალოსნობა. 16.20-17.30 — თამაშების დღიური 23.30-01.10 — კრივი, თამაშების დღიური.

PTP - 10.15-12.15 — ცურვა, კრივი 17.00-18.00 — კრივი 19.55-20.25 — ველოსპორტი 20.25-20.55 — თამაშების დღიური, 22.00-23.05 — ველოსპორტი 00.30-02.30 — ბერძნულ-რომაული ჭიდაობა, ძიუდო.

22 ივლისი, ორშაბათი —

OPT - 14.00-16.00 ძალოსნობა, ძიუდო, ცურვა. 18.00-19.00 — თამაშების დღიური. 00.35-01.35 — თამაშების დღიური

PTP - 11.35-11.55 — ბერძნულ-რომაული ჭიდაობა, ძიუდო. 12.30-14.55 — კრივი 17.00-18.00 — კრივი 19.30-20.55 ბერძნულ-რომაული ჭიდაობა, ფრენბურთი. 00.35-02.45 — კრივი, ძიუდო, ძალოსნობა.

ფეხბურთი

დამაჯერებელი შედეგი უამრავი პრობლემის ფონზე

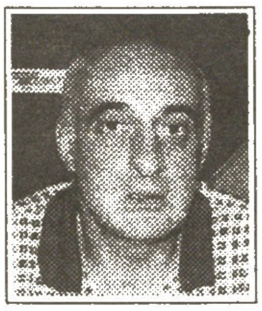

— ქართველი გულშემატკივარი ყოველთვის გამოირჩეოდა ობიექტურობით და ფეხბურთელსაც დამატებით სტიმულს აძლევდა. გუნდის მხარდაჭერა მაშინ კი არ იწყება, როცა ანგარიში 4:0-ია, არამედ პირველი წუთებიდანვე. ჩემთვის გაუგებარია: თუ გუნდი გიყვარს და ქომაგობ მას, მაშინ მხარი დაუჭირე, თუ არადა, რისთვის მოდიხარ სტადიონზე? დღესაც ზოგიერთი უტვინო სტადიონზე გასართობად მოდის და არ იცის, როგორ მოიქცეს! საოცარია, საიდან გაჩნდა ეს ხალხი?! უნდა გამოიყვანო ისინი მინდორზე და ამ სიცხეში 15 წუთი არბენინო, ვნახოთ, როგორ ხასიათზე იქნებიან. მერე ეს ყველაფერი ფეხბურთელებზეც მოქმედებს. გულნატკენი ბიჭები პირველი ტაიმის შემდეგ გასახდელში ტიროდნენ! — „გრევენმახერთან" მატჩის შემდეგ ასეთი მძაფრი კრიტიკის ქვეშ გაატარა ზოგიერთი გულშემატკივარი თბილისის „დინამოს" მთავარმა მწვრთნელმა, ბატონმა დავით ყიფიანმა.

ბუნებრივია, რომ გულშემატკივართა რეაქციას ის უფრო უკეთ აღიქვამს, ვინც მას უშუალოდ ელოდება. ამიტომ, აქ რაიმე საპირისპირო აზრის გამოთქმა ზედმეტად მიმაჩნია. მით უმეტეს, რომ ფაქტია: გუნდს როცა ყველაზე ძალიან უჭირს, სწორედ მაშინ სჭირდება მხარდაჭერა. არადა, „დინამოს" პირველ გოლამდე მართლაც უჭირდა. არ აეწყო კომბინაციური თამაში. საჯარიმოს გარედან ერთადერთი დარტყმა მოხერხდა. ისიც მეორე ტაიმში გოგიჩაიშვილმა განახორციელა. ნახევარდაცვის ხაზი საერთოდ არ ჩანდა. უფრო მეტიც, იქმნებოდა უზარმაზარი ცარიელი სივრცე დაცვასა და თავდასხმას შორის. ამიტომ მასპინძელთა შეტევები არაორგანიზებული, ქაოტურ ხასიათს იძენდა. აშკარად ეტყობოდა, რომ სეზონის დაწყების წინ გუნდს შეთამაშება აკლდა და თუ თბილისელებმა სახიფათო მომენტები შექმნეს, ეს, უპირველეს ყოვლისა, ცალკეული ფეხბურთელების პირადი დამსახურებაა, რომლებიც ინდივიდუალური სვლით რეიდებით სტუმართა საჯარიმო მოედანზე თავისუფლად შედიოდნენ. თბილისელთა რიგებში შეტევის მარჯვენა ფრთა გამოირჩეოდა, სადაც კახი გოგიჩაიშვილი გაბატონდა. მან რამდენიმე რეალური საგოლე მომენტი შექმნა, მაგრამ რატომღაც კარში არ დაურტყამს, ხოლო საბოლოო გადაცემა ყოველთვის უხეირო გამოდიოდა. ამიტომ იყო, რომ „გრევენმახერის" კარი მხოლოდ 38-ე წუთზე ისიც მარცხენა ფრთიდან დაილაშქრა. აქ ჩხაიძემ და იაშვილმა კარგად გაითამაშეს ბურთი და თბილისელთა ფორვარდმა ანგარიში გახსნა — 1:0.

აქვე უნდა აღინიშნოს ერთი დეტალიც, კერძოდ, დაცვის უსისტემო თამაში. დაზღვევა ან გვიან, ან საერთოდ არ კეთდებოდა და მოედნის ცენტრში რომ ბურთი დაგვეკარგა, ლუქსემბურგელები ყოველგვარი დაბრკოლების გარეშე აღმოჩნდებოდნენ მასპინძელთა საჯარიმო მოედანში და თუ „დინამო"-"გრევენმახერის" შეხვედრაში სტუმრებმა ამის განხორციელება ვერ მოახერხეს, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მომდევნო ეტაპზე ამგვარი უყურადღებობისთვის არ დაგვისჯებით. მატჩის შემდეგ ბატონი დავით ყიფიანი იქნებ ამიტომაც ამბობდა, რომ გუნდის თამაშში ბევრი პრობლემები დაინახა და შეეცდება, შეძლებისდაგვარად, სწრაფად აღმოფხვრას ისინი.

მეორე ნახევარში თამაშის სცენარი არ შეცვლილა. თბილისის „დინამო" გამუდმებით უტევდა მეტოქის კარს. ხშირი იყო ფლანგებიდან ბურთის ჩაწოდებები და ინდივიდუალური გარღვევები, რამაც დადებითი შედეგი გამოიღო და ჯერ 69-ე წუთზე იაშვილმა, ხოლო შემდეგ 76-ე წუთზე გოგიჩაიშვილმა და 87-ე წუთზე შეცვლაზე შემოსულმა დემეტრაძემ ოთხამდე გაზარდეს ანგარიში. 4:0 — „დინამომ" დამაჯერებლად გაიმარჯვა და მომდევნო ეტაპზე თამაშის უფლება მოიპოვა. ვულოცავთ თბილისის „დინამოს" წარმატებას და გამოვთქვამთ იმედს, რომ დროთა განმავლობაში თბილისელთა თამაში დაიხვეწება და მომდევნო ეტაპზე ტრადიციულად მონოლითურ, შეკრულ გუნდს ვიხილავთ, რომელიც კომბინაციურ ფეხბურთს ითამაშებს.

მატჩის შემდგომ პრესკონფერენციაზე „დინამოს" მთავარმა მწვრთნელმა, ბატონმა დავით ყიფიანმა, შეეხო რა გუნდში არსებულ პრობლემებს, თქვა, რომ კალაძეს და კუდინოვს ტრავმებმა არ მისცეს თამაშის საშუალება. თუმცა, კუდინოვი 23 ივლისისთვის მწყობრში ჩადგება. გელა ინალიშვილი ამ ეტაპზე ფორმაში არ არის, ხოლო ნემსაძეს რაც შეეხება, მას გარკვეული პრობლემების გამო „დინამოს" შემადგენლობაში თამაშის უფლება არ აქვს. თუმცა, ყველაფერი შეიძლება მოხდეს, — დასძინა ბოლოს დავით ყიფიანმა. „დინამოს" მთავარმა მწვრთნელმა, აგრეთვე, კრიტიკული დამოკიდებულება გამოხატა მატჩის თურქი არბიტრის მისამართით.

სტუმართა გუნდის მწვრთნელმა იოჰემმა, რომელიც თითქოს დარცხვენილი ჩანდა და იქმნებოდა შთაბეჭდილება, რომ პრესკონფერენციაზე ჩრდილობის გულისთვის უფრო იყო მოსული, ვიდრე სასაუბროდ, განაცხადა: პირველ წუთზე კარის აღების შანსი რომ გამოგვეყენებინა, თამაში შეიძლება სხვანაირად წარმართულიყო. სიცხემაც შეგვიშალა ხელი. ცოტა მსაჯიც მოიკოჭლებდაო, მაგრამ ეს არგუმენტები საბოლოოდ იქამდე მივიდა, რომ „დინამო" დღეისთვის „გრევენმახერზე" ძლიერი გუნდია და ამიტომაც დავმარცხდითო.

* * *

ოთხშაბათს საქართველოდან კიდევ ერთმა დებიუტანტმა სცადა ძალები უეფას თასის გათამაშებაში. ზესტაფონის „მარგვეთმა" პირველი ოფიციალური შეხვედრა ჩაატარა მალტაში ადგილობრივ „შლემა უონდერერზთან" და დამაჯერებლად დაამარცხა მეტოქე ანგარიშით 3:1. გამარჯვებულთაგან გოლები გაიტანეს: ლონდაძემ, ენდელაძემ და უკლებამ. შეიძლება ითქვას, რომ პირველი ბარიერი ორივე ქართულმა გუნდმა წარმატებით გადალახა და არა მგონია, რომ განმეორებით შეხვედრაში რომელიმე მათგანს პრობლემა გაუჩნდეს. აქვე გთავაზობთ უეფას თასის გათამაშების შესარჩევი ციკლის დანარჩენ შეხვედრათა შედეგებს:

„უენესი"(ლუქსემბურგი) — „ლეგია"(პოლონეთი) 2:4
„მაკაბი"(ისრაელი) — „პარტიზანი"(იუგოსლავია) 0:1
„ბეჩეი"(იუგოსლავია) — „მურა"(სლოვენია) 0:0
„ბეითარი"(ისრაელი) — „ფლორიანა"(მალტა) 3:1
„ბოჰემიანსი"(ირლანდია) — „დინამო"(ბელარუსი) 1:1
„კროაცია"(ხორვატია) — „ტირანა"(ალბანეთი) 4:0
„ზიმბრუ"(მოლდოვა) — „ჰაიდუკი"(ხორვატია) 0:4
„ჟალგირისი"(ლიტვა) — „კრუზეიდერსი"(ჩრდ.ირლანდია) 2:0
„სლავია"(ბულგარეთი) — „ინკარას-გრიფასი"(ლიტვა) 4:3
„სანდური"(ფარერები) — „აპოელი"(კვიპროსი) 1:5
„პიუნიკი"(სომხეთი) — „ჰიკ"(ფინეთი) 3:1
„პორტადაუნი"(ჩრდ.ირლანდია) — „ვოევოდინა"(იუგოსლავია) 0:1
„ნიუთაუნი"(უელსი) — „სკონტო"(ლატვია) 1:4
„ნეფთჩი"(აზერბაიჯანი) — „ლოკომოტივი"(ბულგარეთი) 2:1
„იაცი"(ფინეთი) — „გოტუ ითროთარფელაგი"(ფარერები) 3:1
„ჰუტნიკი"(პოლონეთი) — „ხაზარი"(აზერბაიჯანი) 9:0
„ჰაკა"(ფინეთი) — „ფლორა"(ესტონეთი) 2:2
„ტეუტა"(ალბანეთი) — „კოშიცე" (სლოვაკეთი) 1:4
„ანორთოსისი"(კვიპროსი) — „შირაქი"(სომხეთი) 4:0
„გორიცა"(სლოვენია) — „ვარდარი"(მაკედონია) 0:1
„დინამო 93"(ბელარუსი) — „ტილიგული"(მოლდოვა) 3:1
„ლანტანა"(ესტონეთი) — „ვესტმანაიერი"(ისლანდია) 2:1
„აკრანესი"(ისლანდია) — „სილექსი"(მაკედონია) 2:0.

კახა ფანუაშვილი

აჩუ, აჩუ, ცხენო!

აჩუ, აჩუ, ცხენო,
საით გაგაჭენო?!
პლანეტარულ მარულაში
უკან დანარჩენო,
ომებგამონარბენალო
სიამაყევ ჩვენო!
აჩუ, აჩუ, შენ რას გერჩი
ჩემგან შენარცხვენო,
ჩემნაირი მხედრის ხელში
ცოცხლად დანარჩენო,
არავიზე არნაკლებო
ცეცხლიანო გენო,
ჩვენი ჯიშის სათქარუნოდ
ღვთისგან მონაძღვენო!
აჩუ,-აჩუ, უბელო და
უბალახო ცხენო,
წინაპრების დანატოვრის
ველარ შენარჩენო,
ვაი, მიწავ წართმეულო
სისხლით შესაძენო,
ასპარეზი დაგვიმოკლეს
რაშო სანაშენო,
ვიცი, რომ ამის მოთმენას
შენ არ შემარჩენო,
აჩუ, აჩუ, არ დამწყევლო,
ჯერ არ შემაჩვენო.
არ მოვკვდები აფხაზეთში,
რომ არ შეგაჭენო,
აჩუ, ცუდი არ იფიქრო
ჩვენს უბედურ ხალხზე,
თუ სიკვდილი გვიწერია
ერთიც შევდგეთ ყალყზე.

რუსლან მიქაბერიძე
17 ივლისი, 1996 წ.

კროსვორდი

შვეულად: 1. სახმელეთო შეიარაღებული ძალები; 2. ბგერის ნახევარტონით ასამაღლებელი ნიშანი; 3. ჩლიქის მოყვანილობის რკინის სქელი ფირფიტა; 4. სახის გამომეტყველება; 5. ქიმიური ელემენტი; 6. სახლს მიშენებული ღია ნაწილი; 8. ტანთან მკლავის მიერთების ადგილას ჩაღრმავებული ფოსო; 10. სცენის ნაწილი, რომელიც ფარდის წინ არის გამოწეული; 11. ნახატის ამოჭრა ლითონზე, ხეზე ან მისთანებზე; 12. ბგერათა კანონზომიერი მონაცვლეობა სიტყვებში; 14. სითხე, რომელსაც ხმარობენ შიგაწვის ძრავების გასაგრილებლად; 17. კათოლიკეთა მღვდელი; 18. ლითონის ნვრილი ჩხირი, რომელსაც ერთი ბოლო წვეტიანი აქვს, მეორე კი გახვრეტილი; 21. პატარა ფურცელი, რომელიც იძლევა სადმე შესვლის საშუალებას; 23. სახიფათო მდგომარეობაში ჩადგომა; 25. მსუბუქი გამჭვირვალე ქსოვილი; 29. ოთხკუთხა ფიცრისგან გაკეთებული დასაწერი მოწყობილობა; 30. მიწისქვეშა ტრანსპორტი; 31. ქიმიური ელემენტი; 32. სამშენებლო მასალა.

თარაზულად: 3. ტკივილიგამაყუჩებელი ნივთიერება; 5. მინის ნაგლეჯი; 7. საბჭოური ფოტოაპარატის სახელწოდება; 9. ხალხში გამოუსვლელი; 10. სამკურნალო მცენარე, აქვს სქელი კაქტუსისმაგვარი ფოთლები; 13. ებრაელების ემიგრაციის პროცესი; 15. სურნელოვანი; 16. მინდვრის მავნებელი მწერი; 18. საფრანგეთის საფეხბურთო კლუბი; 19. მთიანეთი, რომელსაც არა აქვს მკაფიოდ გამოსახული თხემი; 20. დაბა ხაშურის რაიონში; 22. სიგრძის საზომი ერთეული; 24. ქალაქი ბელგოროდის ოლქში; 26. სასამართლოს დადგენილება, რომლითაც ბრალდებულს ათავისუფლებენ სასჯელისგან; 27. გარიყრაჟი; 28. სანყალოსნო ტრანსპორტი; 30. ძველი ინდოეთის, ირანის და ზოგი სხვა ქვეყნის რელიგიაში მზის, სინმინდის და სიმართლის ღმერთი; 33. ქალაქი კოლუმბიაში; 34. დღესასწაული; 35. პაერმზომი.

შეადგინა
მურთაზ ხანთაძე

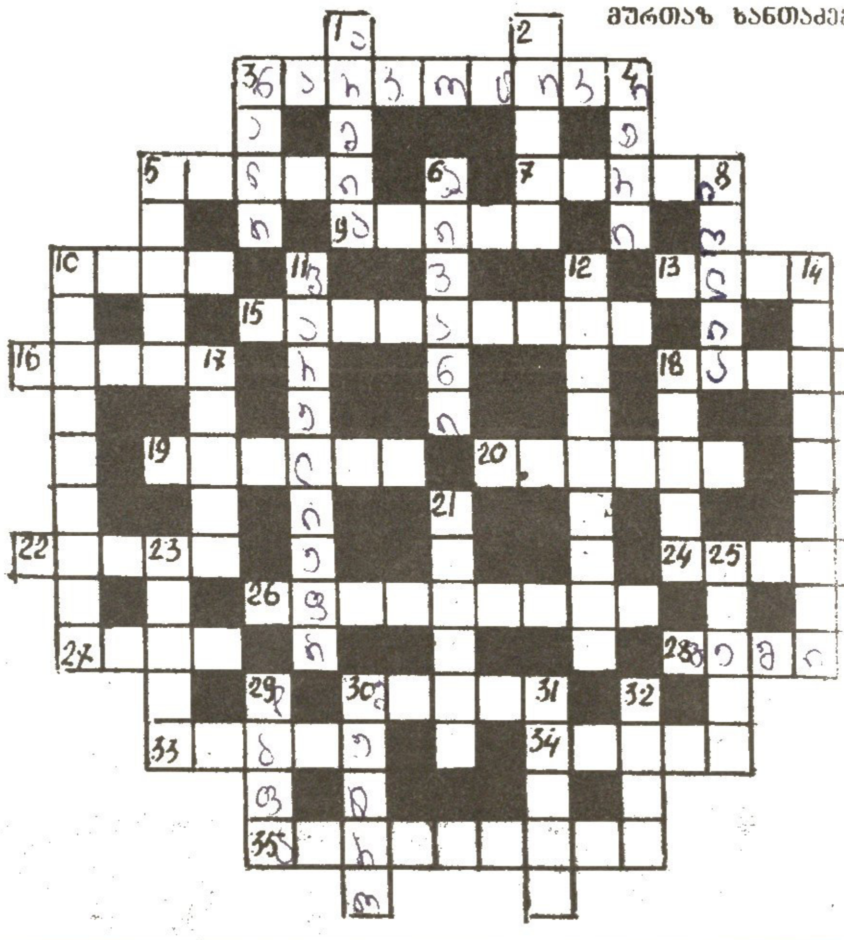

რედაქტორ-გამომცემლები
ვასილ მაღლაფერიძე და პაატა ვეშაპიძე
გენერალური დირექტორი ვახტანგ სალია
პასუხისმგებელი რედაქტორი ზაზა ტალახაძე,
პასუხისმგებელი მდივანი დავით ნინიკაშვილი
მორიგე რედაქტორი გოგა კვიციანი
რედაქციის მისამართი: თბილისი, პეტრიაშვილის №7.
ტელეფონი: 29-48-05; ფაქსი: 23-52-12.

პირველი გვერდიდან

დავიწყოთ იქიდან, რომ უკანასკნელ ხანს გახშირდა ალკოჰოლიანი სასმელებით მოწამვლის და ზოგჯერ სიკვდილის ფაქტები. მოსახლეობამ იცის, რომ მავანმა დალია ესა თუ ის სასმელი და მოიწამლა — შესაბამისმა ორგანოებმა კი — არა(?!) უფრო კონკრეტულად, იციან, მაგრამ იურიდიულად იმის დადასტურება, რომ პაციენტი რომელიმე კონკრეტულმა სასმელმა ან საჭმელმა მოწამლა, ძალიან ძნელია და ამიტომ ამგვარი ფაქტი თითქმის არ ფიქსირდება, თანაც. იშვიათია, რომ მოწამვლის ან გარდაცვალების ფაქტს შემდგომ იურიდიული მსვლელობა მიეცეს...

დაინტერესებულ მკითხველს შევახსენებთ, რომ ჩვენს გაზეთში გამოქვეყნდა წერილი, რომელშიც საუბარი იყო ალკოჰოლური სასმელების იმ ლაბორატორიული ანალიზის შედეგებზე, რომელიც სოფლის მეურნეობისა და კვების პროდუქტების სახელმწიფო ლიცენზირების და ექსპერტიზის სამსახურმა მოგვაწოდა ჩვენს მიერ წარდგენილი ალკოჰოლური სასმელების ნიმუშებზე. შეგახსენებთ იმასაც, რომ მათში სერიოზული ტექნოლოგიური დარღვევები აღმოჩნდა — ნახშირორჟანგით გაჯერებული ღვინო დაავადებული იყო თაგვის ტონით, არაყში უმაღლესი სპირტების ჯამი შეადგენდა დასაშვებ ნორმაზე 800-ჯერ მეტ რაოდენობას, ხოლო ღვინოების ყველა წარდგენილი ნიმუში ("ქინძმარაული", „მუკუზანი", „შუამთა", „კახეთი" და სხვ.) ინფიცირებული იყო ძმარმჟავა ბაქტერიებით და ღვინის საფუვრებით.

ჩვენდა გასაოცრად, რეაქცია ამ წერილზე, ნაცვლად იმისა, რომ განგაშის ზარისთვის მიემართა შესაბამის ორგანოებს, საკმაოდ შენელებული იყო — ეს საკითხი რამდენჯერმე დაისვა მთავრობაში და გაშუქდა ტელევიზიით, თქვენ პირველნი არა ხართ, თითქოს ამ წერილის დაწერის მიზანი მარათონულ რბოლაში ტელევიზიისთვის დასწრება ყოფილიყო.

ღმერთმა დაგვიფაროს, რომ მარტო ჩვენ გვაწუხებდეს ფალსიფიცირების პრობლემა, ასე რომ იყოს, ალბათ, კიდევ კარგა ხანს ვერ მოგვარდებოდა ეს საკითხი, რადგან რედაქციას სათანადო კომპეტენცია არ აქვს, მაგრამ იმ წერილის მომზადებისას ჩვენი ეჭვის დადასტურება სწორედ რომ კომპეტენტურ ორგანოს ვთხოვეთ...

თურმე ნუ იტყვით, შეცდომა დაგვიშვია — მნიშვნელოვანი და შემზარავი იმ წერილში მოყვანილი ფაქტები კი არა, იურიდიული დარღვევაა — სოფლის მეურნეობისა და კვების პროდუქტების სახელმწიფო ლიცენზირების და ექსპერტიზის სამსახურს უფლება არ ჰქონია ლაბორატორიული ანალიზის ჩატარებისა(?!)

ბიუროკრატია ამაზე შორს ვერ წავა! ნაცვლად იმისა, რომ მაკონტროლებელმა ორგანოებმა კიდევ ერთხელ გადახედონ — სად, რომელ რგოლშია შეცდომა დაშვებული და რა მექანიზმი უნდა შემუშავდეს, რათა ფალსიფიკატორს სამომხმარებლო ბაზარზე გალაღების საშუალება არ მიეცეს, იმას იძიებენ, ვინ გაბედა იმ ხალხის შეწუხება, ვინც ხალხის ჯანმრთელობის დაზიანებისა და ზოგჯერ სიკვდილის ხარჯზეც მდიდრდება; ვინ შეეცადა სიმართლე ეთქვა იმ დროს, როცა „ძლიერთა ამა სოფლისათა" იმდენად კარგად იგრძნეს თავი, რომ საკუთარი ქვეყნისთვის საერთაშორისო ბაზრის დაკარგვისა და ბიუჯეტის დაცარიელების ხარჯზე დაკანონებაც კი მოინდომეს ეკონომიკისა, რომელსაც ნორმალურ ქვეყნებში ჩრდილოვანს ეძახიან.

დღეისთვის მოწამლულთა რაოდენობა 4-ჯერ უსწრებს მიოკარდიუმის ინფარქტით ჰოსპიტალიზირებულ ავადმყოფთა რაოდენობას რესპუბლიკის 1 000 მცხოვრებზე. თუ ამას ამბულატორიულ ავადმყოფებსაც დავუმატებთ, მდგომარეობა აშკარად საშიშ სახეს იღებს.

არ ვიცი, რამდენად მართალია საკითხის ამ კუთხით დასმა, მაგრამ, ალბათ უნდა ითქვას, რომ სოფლის მეურნეობისა და კვების პროდუქტების სახელმწიფო ლიცენზირებისა და ექსპერტიზის სამსახური ოფიციალურად აკრედიტებული ორგანიზაციაა და თვითონ აგებს პასუხს თავის გაცემულ დასკვნებზე. მეორეც — მთავარი ის კი არაა, რომელმა ლაბორატორიამ შეამოწმა ეს სასმელები, არამედ ის, რომ მათში კატასტროფული ტექნოლოგიური დარღვევებია და იმის მიუხედავად, მომწამვლელია თუ არა ისინი, აშკარა ფალსიფიცირებასთან და მყიდველის მოტყუებასთან გვაქვს საქმე.

ესეც არ იყოს, ხომ შეიძლება თავაშვებულმა ფალსიფიკატორმა ხვალ მთლიანად მომწამვლელი ნივთიერებით შეთითხნოს პროდუქცია, მერე? ვინღა დააბრუნებს დაკარგულ სიცოცხლეებს, ვინ აღადგენს შერყეულ ჯანმრთელობას? ვერავინ. სამაგიეროდ, დაიწყება დოკუმენტების მოშველიება თავის გასამართლებლად, რომ მავანის კომპეტენციაში არ შედიოდა ამ საკითხის მოგვარება, რომ სამართალდამცავი ორგანოების და ძალისმიერი სტრუქტურების ჩარევის გარეშე ფალსიფიცირების პრობლემა არ გადაწყდება და ა. შ.

მანამდე კი — შესაბამისი სტრუქტურების უგერგილო მუშაობისა და წალმაუკუღმა გაცემული ლიცენზიებისა თუ სერტიფიკატების გამო, სასმელი და საკვები პროდუქციის „წარმოება" ძვირად, ზოგჯერ ადამიანების სიცოცხლის დაკარგვის ფასადაც კი უჯდება ქვეყანას. გვესმის, რომ მავანთათვის გარდაცვლილ ადამიანთა სიმრავლე მხოლოდ სტატისტიკაა, მაგრამ განა რამდენი ვართ საქართველოს მოქალაქეები, რომ ომს გადარჩენილები, შესაძლოა, მანკიერ, მაგრამ მაინც ჩვეულ, ქეიფის ტრადიციას შევეწიროთ.

დადგება დრო, როცა უმიზეზოდ სმის დრო აღარ გვექნება და იმასაც ვიხწავლით, რომელი ფირმის პროდუქცია უნდა

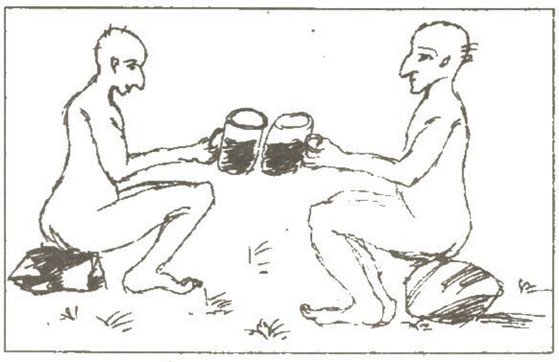

„ცეცხლი დალია შენმა პირმა!"

მივირთვათ, მაგრამ მანამდე რომ ვიწამლებით და ვტყუვდებით?!

სიკვდილი ანკარა წყარომაც შეიძლება გამოიწვიოს(?!) ანუ კედელი, რომლის დანგრევა ახლა მის აშენებლებსაც უჭირთ

რამდენად სახიფათოა ბაზარზე გამოტანილი ალკოჰოლური სასმელები, რამდენად მავნებელია ორგანიზმისთვის იმ ნივთიერებების ჭარბი რაოდენობა, რაც სასმელებში აღმოჩნდა?

სამწუხაროდ, ამ კითხვებზე კონკრეტული პასუხი ვერავინ გაგვცა, თუმცა შევეცადეთ, ამჯერად მაინც, კომპეტენტური პიროვნებისთვის მიგვემართა, გაგვეგო, კონკრეტულად რამდენი კაცია მოწამლული ალკოჰოლური და ფალსიფიცირებული ალკოჰოლური სასმელებით და რა სახის მოწამვლები შეინიშნება. არც გვიფიქრია, რომ ჩვენი ინტერესის დაკმაყოფილება რაიმე სიძნელესთან იქნებოდა დაკავშირებული, რადგან ხშირად გვესმის, რომ მეზობელი, ნათესავი თუ ნაცნობი სასმელმა მოწამლა. ამაოდ, ჩვენდა გასაკვირად, ეს არც თუ ისე ადვილად მოსაპოვებელი ინფორმაცია აღმოჩნდა.

რესპუბლიკური ტოქსიკოლოგიური ცენტრის ხელმძღვანელი, დოცენტი თეიმურაზ კობიძე:

— ყველა ნივთიერებას, თუ იგი ჭარბი რაოდენობით იქნება მიღებული, შეუძლია, მოწამვლა გამოიწვიოს. თვით ანკარა სასმელმა წყალმა და სუფთა ღვინომაც კი, თუ ისინი დიდი დოზით იქნება მიღებული, ადამიანს შესაძლოა, გონება დააკარგვინოს, ღებინება და ფაღარათი დამართოს.

იმაშიც უნდა დამეთანხმოთ, რომ ფალსიფიცირებასთან ბრძოლა ჩვენი სამსახურის კომპეტენცია არ არის, ჩვენ მხოლოდ ვმკურნალობთ მოწამლულებს, მაგრამ ეს პრობლემა იმდენად დიდია, რომ ზოგჯერ ვცდილობთ დავამტკიცოთ, რომ ესა თუ ის სასმელი ადამიანის ჯანმრთელობისთვის მავნეა. სამწუხაროდ, ჩვენი მცდელობა ჯერ არც ერთხელ არ მისულა ბოლომდე.

რატომ?! მიუხედავად იმისა, რომ ალკოჰოლით მოწამვლის შემთხვევები ძალზე ხშირია, გვიჭირს დადასტურება, რომელი სასმელით მოიწამლა პაციენტი. ამგვარი კვლევა მოითხოვს ზეთანამედროვე აღჭურვილობის მქონე ლაბორატორიას, რომელმაც ეს ნივთიერებები უნდა აღმოაჩინოს ქიმიური ანალიზის დროს. ჩვენ კი მოწამვლას ვსაზღვრავთ მხოლოდ ბიოლოგიურ სითხეებში — შარდში, ამონაღებ მასაში და ა. შ. ამას გარდა, ჩვენ არ გვეხება იმ იურიდიული დოკუმენტების შედგენა, რასაც ითხოვს ამგვარი შემთხვევის დადასტურება. ეს სამართალდამცავი ორგანოების პრეროგატივაა. თუ, მაინცდამაინც, გადავწყვეტთ დამტკიცებას, უნდა ამოვიღოთ ბოთლი, რომლიდანაც მიიღო ავადმყოფმა სასმელი, დავამტკიცოთ, რომ ამ სასმელის მიღებამდე მას არ მიუღია სხვა სასმელი, რომ ბოთლი იყო გაუხსნელი, რომ ამ სასმელის მიღების შემდეგ მას არ მიუღია სხვა სასმელი, რომ ნამდვილად იმ სასმელმა გამოიწვია მოწამვლა და არა სხვა საკვებმა პროდუქტმა და ა. შ. ბუნებრივია, ამის საშუალება ჩვენ არ გვაქვს.

ნუ დალევთ ალკოჰოლურ სასმელებს. მოწამვლის შემთხვევაში ვერავინ დაგიდგენთ, რისგან მოიწამლეთ!

იყო მცდელობა, როცა აშკარად ალკოჰოლური სასმელით (ზემონახსენები მიზეზის გამო, ფალსიფიცირებული იყო ეს სასმელი თუ არა, არ დადგენილა) მოწამლული ავადმყოფი დაგველუპა და სამართალდამცავ ორგანოებსაც მივმართეთ, მაგრამ არაფერი გამოგვივიდა...

ამიტომ, ჩვენ თავს ვიზღვევთ, როცა წინასადღესასწაულო დღეებში ვაცხადებთ, რომ მოსახლეობამ თავი შეიკავოს ალკოჰოლური სასმელების მიღებისგან, მაგრამ... სხვათა შორის, ახლა ზაფხულია და ახალი დილემის წინაშე აღმოვჩნდებით. დაიწყება სოკოთი მასიური მოწამვლის ფაქტები, რაზეც უკვე გავაფრთხილეთ მოსახლეობა.

ფაქტი ერთია — დღეისთვის მოწამლულთა რაოდენობა 4-ჯერ უსწრებს მიოკარდიუმის ინფარქტით ჰოსპიტალიზირებულ ავადმყოფთა რაოდენობას რესპუბლიკის 1000 მცხოვრებზე. თუ ამას ამბულატორიულ ავადმყოფებსაც დავუმატებთ, მდგომარეობა აშკარად საშიშ სახეს იღებს.

როგორც ბატონმა თეიმურაზმა ბრძანა, კონკრეტულად ალკოჰოლური სასმელით მოწამვლის შემთხვევა ტოქსიკოლოგიურ ცენტრში არ დაფიქსირებულა. ალბათ, უნდა ვიფიქროთ, რომ ეს ავადმყოფები თავისი სურვილით მოხვდნენ საავადმყოფოში და თავისივე სურვილით გარდაიცვალნენ, რადგან მიზეზი მათი დაავადმყოფებისა და გარდაცვალებისა იმდენად ძნელი დასადგენი ყოფილა, ვეჭვობთ, დაინტერესებულმა მხარემ მისი დამტკიცების წესებში ვინმეს ცვლილება შეატანინოს.

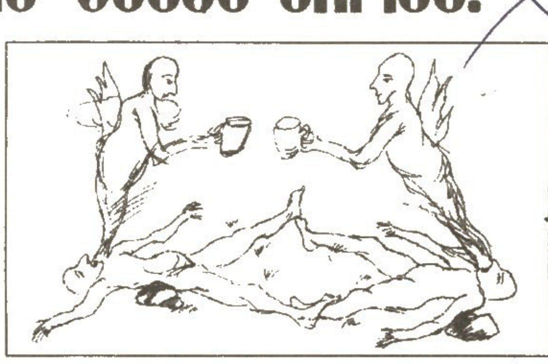

რადგან პრობლემის სამედიცინო მხარეს მივადექით, არ შეიძლებოდა გვერდი აგვევლო ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო სანიტარული ზედამხედველობისა და ჰიგიენური ნორმირების დეპარტამენტისთვის, **რადგან სწორედ იგი უნდა იყოს ერთ-ერთი განმსაზღვრელი, მიეცეს თუ არა ამა თუ იმ საწარმოს ჰიგიენური სერტიფიკატი საკვები და სასმელი პროდუქტების წარმოებაზე.**

დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა, ბატონმა ნიკოლოზ შავდიამ **საკითხი კიდევ უფრო მწვავედ დააყენა და განაცხადა, რომ სანამ არ გაუქმდება დადგენილება ვაჭრობის თავისუფლების შესახებ და ყველასთვის კანონი არ გახდება ჰიგიენური სერტიფიკატის აუცილებლობა, რომლის საფუძველზეც უნდა გაიცეს შესაბამისობის სერტიფიკატი, არაფერი შეიცვლება:**

• — დავიწყოთ იქიდან, რომ ფალსიფიკაცია ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო სანიტარული ზედამხედველობისა და ჰიგიენური ნორმირების დეპარტამენტის სამსახურის ფუნქციაში და კომპეტენციაში არ შედის. მაგრამ ვაიმწარმოებლები, რომელთა საწარმოების ნაწილი ლიცენზირებულია, ხოლო ნაწილი ლიცენზირებულიც არ არის, შესაბამის უარყოფით დაღს ასვამენ იმ პროდუქციას, რომელიც რესპუბლიკაში იყიდება. ეს ეხება არამარტო ჩვენს სახელმწიფოში წარმოებულ, არამედ იმ პროდუქციასაც, რომელიც სხვადასხვა ქვეყნებიდან შემოდის. მოგეხსენებათ, იმ პერიოდში, როცა საქართველოს სახელმწიფო ფორმირდებოდა, არეულობებმა ბევრი ზიანი მიაყენა საზოგადოებრივ-ეკონომიკურ სფეროს, მათ შორის, ჩვენც. რას ვგულისხმობ ამაში — 1992 წელს მთავრობამ მიიღო დადგენილება ვაჭრობის თავისუფლების შესახებ, რომლის თანახმადაც, ყველას მიეცა ვაჭრობის უფლება. ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო სანიტარული ზედამხედველობის სამსახური ამ დოკუმენტის [illegible] მიღების წინააღმდეგი იყო, მაგრამ [illegible] მთავრობას ჩვენი წინადადებებისთვის [illegible] ლება არ მიუქცევია, გარდა [illegible] დოკუმენტში ჩაიწერა მხოლოდ ერთი [illegible] — ვაჭრობა მოხდეს „სათანადო [illegible] დაცვით". რა შედეგი გამოიღო ამ [illegible] ბამ, სახეზეა — ვაჭრობს ყველა, [illegible] უნდა და სადაც უნდა. ვაჭრობენ [illegible] საბარგულებიდან, [illegible] დან, პირდაპირ [illegible] წინააღმდეგ ბრძოლა [illegible] სამსახურს კი არა, [illegible] მიერ სტრუქტ[illegible] უჭირთ.

მაშინ, როცა [illegible] საწარმოების ლიც[illegible] პროცესი, ჩემი [illegible] შინდელი, სოფლის მეურნეობისა [illegible] მრეწველობის სამინისტრო მზად არ [illegible] პროცესისთვის. მეტსაც გეტყვით, [illegible] საერთოდ არ იყო შემუშავებული, რა [illegible] უნდა დაეკმაყოფილებინა საწარმოს, [illegible] ლიცენზიას ითხოვდა. ადგილობრივი [illegible] ლობის ორგანოები, უწყებები [illegible] ციებიც კი ქმნიან „მაკონტრო[illegible]" [illegible] ხურებს და ლაბორატორიებს, რომ[illegible] არიან კომპეტენტურნი, განსაზ[illegible] ქციის შესაძლო მავნე ზეგავლ[illegible] ჯანმრთელობაზე, აღარაფერს [illegible] რომ ისინი ზოგჯერ სხვა [illegible] ორგანოების ფუნქციებშიც [illegible] გამომდინარე შედეგებით.

ყველაფერმა ამან განაპ[illegible] დღეს ზოგჯერ უმართავ პრო[illegible] დივართ.

1992 წლიდან მოყოლებ[illegible] სამინისტრო აყენებდა საკითხს, [illegible] ბელია ნედლეულის, პროდუქ[illegible] სერტიფიცირება, რაც ხელს [illegible] რისხო — ადამიანის [illegible] თვის მავნე პროდუქ[illegible] და რეალიზაციას. რ[illegible] ნედლეულზე და პრო[illegible] ველობაში გვაქვს არა [illegible] პროდუქცია, არამედ [illegible] ნელი, (ბავშვთა სათამ[illegible] ტიკურ-პარფიუმერული [illegible] ქიმიური ნივთიერებები, [illegible] მელთაც შეუძლიათ [illegible] იქონიონ ადამიანის ჯან[illegible] მხოლოდ ექიმ-ჰიგიენის[illegible] ნსაზღვროს ეს.

სწორედ ამის გ[illegible] 1996 წლის 11 ივლის[illegible] საქართველოს პრეზიდენ[illegible] ლება № 380 — [illegible] ტერიტორიაზე ნედლეუ[illegible] ციისა და ობიექტები[illegible] ჰიგიენური სეტიფიკაცი[illegible] რაციის შემოღების შესახ[illegible] ამ ბრძანებულების თანახმად, [illegible] ლოში არსებული ფიზიკური [illegible] პირი ვალდებულია გამოშვებ[illegible] ტანილი ნედლეული, პროდუქ[illegible] რეგისტრაციაში და მიიღოს [illegible] ენური სეტიფიკატი, ჰიგიენურ[illegible] ის და რეგისტრაციის წესებს, პროდუქ[illegible] ობიექტების სახეობათა მიხედვით [illegible] ბას და გადახდის პირობებს შემუშ[illegible] დაამტკიცებს ჯანმრთელობის დაცვ[illegible] ტრო, რის შესახებაც უახლოეს [illegible] ეცნობება ფართო საზოგადოება.

მე არ მინდა მკითხველმა [illegible] რომ ჰიგიენური სერტიფიკატის [illegible] ფიცირებასა და ლიცენზირება [illegible] სჭირდება. საქართველოში არსებობს [illegible] კაციის სახელმწიფო სისტემა, რომელ[illegible] მძღვანელობს საქართველოს [illegible] მეტროლოგიისა და სერტიფიკაციის [illegible] დეპარტამენტი — ეს სერტიფიკაციის [illegible] სისტემაა და შესაბამისობის [illegible] სამსახურის მიერ აკრედიტებულ[illegible] ლაბორატორიებმა და ორგანო[illegible] სწორედ, ამ შესაბამისობის [illegible] აუცილებელი შემადგენელი ნაწ[illegible] სერტიფიკატი, რომელიც გაიც[illegible] წლამდე ვადით (გააჩნია რა [illegible] თუ პროდუქციას არ ექნება ჰ[illegible] ფიკატი, იგი ვერ მიიღებს [illegible] სერტიფიკატს, ვფიქრობ, ეს [illegible] ბარიერი პროდუქციის უსაფრ[illegible] ზრისით.

— არის თუ არა დაფიქს[illegible] **ალკოჰოლური სასმელით** მოწამ[illegible] **გარდაცვალების შემთხვევები?**

— ამგვარი შემთხვევებ[illegible] რებული სტაციონარებში, მაგრ[illegible] არის, რომელი სასმელით [illegible] ფაქტობრივად, ვერ [illegible] რებას, რომლისთვისაც საჭ[illegible] დარჩენილი პროდუქცია, რომ[illegible] გამოეწვია მოწამვლა, რადგან [illegible] ვაში, ეს პროდუქცია აღარ [illegible] თვითონ დაზარალებულები [illegible] ვაში თავს არიდებენ დაასახელ[illegible] ობიექტი, სადაც იყიდეს პრ[illegible]

— ზემოთ აღნიშნეთ, რომ [illegible] **ცირება თქვენი სამსახურის** კომ[illegible] **არ არის...**

გაგრძელება მე 3 გვ[illegible]

გახსოვდეს აფხაზეთი!

ნირწამხდარი სეპარატისტები მოლაპარაკებათა მაგიდას მიუსხდნენ

პირველი გვერდიდან

...შაბათს, 15 ივლისს, ...ხანგრძლივი შესვენების ... მოსკოვში განახლდა ...თულ-აფხაზური კონსულ...ები, რომელშიც მონაწი...ეობდნენ გაეროს გენერალური ...ის პირადი წარმომადგე... ედუარდ ბრუნერი და ...თის საგარეო საქმეთა მი...ნისტრის პირველი მოადგილე ...ს პასტუხოვი.

...მოლაპარაკებათა მხედ...ლობაში, მართალია მცირედ, ...მ მაინც გამოიკვეთა აფ...ხაზური მხარის პოზიციის შე...ლება. ყოველ შემთხვევაში, ...ვლადისლავ არძინბამ არა მხო...ლოდ იმედი გამოთქვა, რომ ...მოლაპარაკებები წარმატებით ...წარიმართება, არამედ პირვე...ლად განაცხადა მზადყოფნა, ...პირადად შეხვდეს ედუარდ შე...ვარდნაძეს.

...საქართველოს დამოკიდე...ბულებას კონფლიქტის პოლი...ტიკური მოწესრიგების პროცე...სში ამ ეტაპზე შედარებით ...აქცენტირებული და ...ური ხასიათი აქვს. მთელი ...ყურადღება გადატანილია ...ლტოლვილთა უპირობო დაბ...რუნებაზე და, რაც მთავარია, ...ქართული მხარე კატეგორიუ...ლად მოითხოვს, რომ ამ საკი...თხის გადაწყვეტას არანაირად ...არ უნდა დაუკავშირდეს აფხა...ზეთის პოლიტიკური სტატუსის ...განსაზღვრის პრობლემა.

...ძალზე მნიშვნელოვანია, ...რომ გაეროს უშიშროების სა...ბჭოს რეზოლუციაშიც სწორედ ...ეს მომენტია ხაზგასმული. დო...კუმენტში გუდაუთის რეჟიმს ...ბრალი ედება ერთი მხრივ ...არაკონსტრუქციული პოზიციის ...გამო, მეორე მხრივ კი — ...ეთნიკური წმენდის განხორციე...ლებაში. აქედან გამომდინარე, ...აფხაზთა მხრიდან კვლავაც ...გაგრძელდება ლტოლვილთა და...ბრუნების პრობლემით მანიპუ...ლირება, გამორიცხული არაა, ...ვლადისლავ არძინბამ გა...იზიაროს ბედი ბოსნიელ სერბთა ...ლიდერის რადოვან კარაჯიჩისა, ...რომელიც საერთაშორისო სამა...რთალმა სწორედ ეთნიკური ...წმენდისა და გენოციდის ორგა...ნიზებაში დაადანაშაულა. შედე...გად რადოვან კარაჯიჩი პრეზი...დენტობიდან გადადგა.

...ყურადსაღებია (?), რომ სეპარა...ტისტებმაც მშვენივრად იგრძ...ნეს 12 ივლისის რეზოლუციის ...ძალა და მათი ემისრები მო...სკოვში შეცვლილი ნირით წა...რსდგნენ. აქვე ისიც უნდა აღი...ვნიშნოთ, რომ გაეროს უშიშრო...ების საბჭოს მიერ მიღებულ ...რეზოლუციასთან ერთად, სეპარატისტთა ...პოზიციაზე ძალზე უარყოფითად ...იმოქმედა რუსეთში ჩატარებუ...ლი საპრეზიდენტო არჩევნე...ბის შედეგებმა. გავიხსენოთ: ...აფხაზეთი იყო, არის და იქ...ნება ლენინის მიმდევარი რუსი კომუნისტების საიმედო დასაყრდენი!" — განაცხადა არძინბამ საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტურამდე, რითაც კიდევ ერთხელ დააფიქსირა ის ძალები, რომელსაც ეყრდნობა აფხაზური სეპარატიზმი და უეჭველია, რომ ვლადისლავ გრიგორევიჩს მათი გამარჯვების იმედიც ჰქონდა, მაგრამ „არ გაუმართლა" და „ძველი სიმღერის მოტივის" შეცვლაც ამითაა გამოწვეული.

როგორც უკვე აღინიშნა, საქართველოს პოზიციას უფრო მკვეთრი ხასიათი აქვს.

„ყველამ კარგად უნდა გაიგოს, ერთხელ და სამუდამოდ, რომ საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას ალტერნატივა არ გააჩნია, სეპარატიზმს საქართველოში არანაირი შეღავათი არ ექნება", — განაცხადა ედუარდ შევარდნაძემ და არც უფრო მკაცრად დაკონკრეტებას მორიდებია". „თუ მოლაპარაკებები შედეგს არ გამოიღებს და პოლიტიკური მოწესრიგების რეზერვებიც ამოიწურება, საქართველო იძულებული იქნება, სხვა მეთოდებითა და გზებით აღადგინოს ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობა".

საქართველოს პრეზიდენტი დიდ იმედს ამყარებს საერთაშორისო თანამეგობრობაზე. ყოფილი იუგოსლავიის ტერიტორიაზე გატარებული ღონისძიებები ცხადყოფს, რომ მსოფლიოს პროგრესულ ძალებს ხელეწიფებათ, აღკვეთონ კონფლიქტები და ჩააქრონ ომის კერები. ამისთვის დასავლეთი სამხედრო ძალის გამოყენებასაც არ ერიდება.

მაგრამ საერთაშორისო ძალების ინტენსიური ჩართვა აფხაზეთის კონფლიქტის მოწესრიგების პროცესში მჭიდროდ უკავშირდება ერთ ძალზე მტკივნეულ და საჭირბოროტო პრობლემას. მხედველობაში გვაქვს კონფლიქტის ზონაში რუსეთის (ფორმალურად კი დსთ-ს) სამშვიდობო ძალების ყოფნა-არყოფნა.

გუშინ ამოიწურა რუსეთის სამშვიდობო ძალების ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის ზონაში ყოფნის ვადა. საქართველოს ხელისუფლებას მანდატი არ გაუგრძელებია, თუმცა, რუსეთის მმართველი წრეები აცხადებენ, რომ კონტინგენტი, ჯერჯერობით, გააგრძელებს მისიის შესრულებას.

თავის დროზე, რეგიონისადმი რუსეთის ინტერესების გათვალისწინებით, გაეროში, პრაქტიკულად საკუთარი წესდების საწინააღმდეგოდ, დაუშვა გამონაკლისი და ნება დართო რუსეთს, ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის ზონაში შეეყვანა სამშვიდობო ძალები. ამ ღონისძიებამ გარკვეული შედეგი გამოიღო — შეწყდა ცეცხლი, მაგრამ დროთა განმავლობაში სამშვიდობო მისიამ ყოვლად მახინჯი ფორმა მიიღო და ენგურზე საქართველო-აფხაზეთის საზღვრის დაფიქსირებითღა შემოიფარგლებოდა. გარდა ამისა, მშვიდობის დამცველებმა წარმატებით გაიარეს რა საკლიმატიზაციო პერიოდი და გაერკვნენ გარემო ვითარებაში, ძირითადი მისია უკანა პლანზე გადაიტანეს და დანაშაულებრივ ბიზნესში ჩაერთნენ. ლტოლვილთა დაბრუნებისთვის ხელსაყრელი პირობების შექმნაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია. ზუგდიდისა და ფოთის რაიონების მოსახლეობა დასაწყისში თუ, ძირითადად, კეთილგანწყობით შეხვდა მათ, დღეს უკვე საპროტესტო აქციები იმართება სამშვიდობო ძალების გაყვანის კატეგორიული მოთხოვნით. ერთი სიტყვით, სამშვიდობო პროცესს დღეს ცისფერჩაფხუტიანი რუსი სამხედროები ვერაფერს მატებენ და გადაჭარბებული არ იქნება თუ ვიტყვით, რომ გარკვეულად აფერხებენ კიდეც, რადგან მათი ყოფნა კონფლიქტის ზონაში ბარიერს უქმნის საერთაშორისო საზოგადოებრიობას, უფრო ინტენსიურად და ქმედითად ჩაერთოს აფხაზეთის პრობლემის მოგვარებაში.

რასაკვირველია, ზემოთქმული არ გულისხმობს რუსეთის ინტერესების იგნორირებას, პირიქით, გულუბრყვილობა იქნებოდა გვეფიქრა, რომ რუსეთის მონაწილეობის გარეშე მოხერხდება აფხაზეთის კონფლიქტის სრულმასშტაბიანი მოგვარება, მაგრამ ფაქტია, რომ სამშვიდობო ძალების მანდატი და ფუნქციები აუცილებელ გადასინჯვას მოითხოვს.

და ბოლოს, რას უნდა ველოდეთ მომავალში.

როგორც ჩანს, საქართველოს პრეზიდენტისა და არძინბას შეხვედრა მაინც შედგება, მიუხედავად იმისა, რომ ედუარდ შევარდნაძე არ ჩქარობს და სეპარატისტთა ლიდერთან პირადი დიალოგის გამართვას მხოლოდ იმ შემთხვევაში მიიჩნევს შესაძლებლად, თუკი წინასწარ მოლაპარაკებებზე აფხაზთა მხრიდან გამოიკვეთება კონსტრუქციული მიდგომა, უპირველეს ყოვლისა, ლტოლვილთა დაბრუნების, შემდეგ კი პოლიტიკური საკითხებისადმი. უნდა ვივარაუდოთ, რომ ეთნიკური წმენდისთვის უმძიმესი ბრალდების შიშით სეპარატისტები იძულებულნი იქნებიან მიიღონ ლტოლვილთა უპირობო დაბრუნების წინადადება, მაგრამ ეს პროცესი მაინც გაჭიანურდება მანამ, ვიდრე დაბრუნებულთა უსაფრთხოების სრულყოფილი გარანტიები არ შეიქმნება.

ამიტომ, ისევ და ისევ, აქტუალურად დადგება სამშვიდობო ძალების საკითხი, რომელიც, გამორიცხული არაა, უაღრესად პრობლემატურად იქცეს, მით უმეტეს, თუ გავითვალისწინებთ რუსეთის უმაღლეს ხელისუფლებაში ბოლო დროს მომხდარ ცვლილებებს. ამიტომ საქართველოს დიპლომატიამ მაქსიმალურად უნდა აამუშაოს ის პოლიტიკური უპირატესობა, რაც დღეს გააჩნია, რაც საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნების მხარდაჭერით გამოიხატება.

რაც შეეხება სტატუსის საკითხს, ადრე თუ გვიან აფხაზები აქაც დათმობაზე წავლენ, თუმცა, მაქსიმალურად ეცდებიან ითამაშონ რუსეთის ინტერესებზე და რუსეთის სამხედრო ხელმძღვანელობის ემოციებზე.

ერთი სიტყვით, 12 ივლისს გაეროს უშიშროების საბჭოს მიერ მიღებული რეზოლუცია და მომდევნო მოვლენები უდავოდ ქმნის ოპტიმიზმის საფუძველს, მაგრამ თავი არ უნდა მოვიტყუოთ — აფხაზეთის კრიზისის საბოლოო მოწესრიგება და კონფლიქტის სრული აღმოფხვრა რთული, ეტაპობრივი, წინააღმდეგობებით აღსავსე ხანგრძლივი პროცესია.

მიუხედავად ამისა, მიღწეული შედეგების სწორი და მაქსიმალური გამოყენებით, უდავოდ მომგებიანი პოლიტიკური პოზიციის კიდევ უფრო ხაზგასმით, უეჭველად შესაძლებელი იქნება სამშვიდობო პროცესის, თუნდაც, ცალკეული დეტალების სწრაფი გადაწყვეტა და მოვლენათა პოზიტიური განვითარების ფორსირება.

მსოფლიო ...

აშშ

იდუმალებით მოსილი ტრაგედია

აშშ-ში ხუთშაბათს მომხდარი ავიაკატასტროფის ძიებას თან ახლავს უამრავი ვერსია. ოფიციალური პირები არ ჩქარობენ შორსმიმავალი დასკვნების გამოტანას, თუმცა ვარაუდობენ, რომ ამ ტრაგიკული შემთხვევის მიზეზი შეიძლებოდა ყოფილიყო თვითმფრინავის ერთ-ერთი ძრავის აფეთქება, ჰაერში რაიმე ობიექტთან შეჯახება ან „სტინგერის" ტიპის რაკეტით ჩამოგდება. ავიადისპეტჩერების ჩვენების თანახმად, რამდენიმე წამით ადრე, ვიდრე „ბოინგ-747" რადარების ეკრანიდან გაქრებოდა, გამოჩნდა თეთრი ლაქა, რომელიც დიდი სიჩქარით უახლოვდებოდა საჰაერო ლაინერს.

ტერაქტის რეალობას ადასტურებს ისიც, რომ ნიუ-იორკის აეროპორტში

შემოღებულია უსაფრთხოების მკაცრი რეჟიმი. ამავე დროს, ერთ-ერთ არაბულ გაზეთში გაჩნდა მოწოდება იმ ტერორისტული დაჯგუფებისა, რომელმაც გასული წლის ნოემბერში ერ-რიადში მოაწყო აფეთქება ამერიკელების წინააღმდეგ.

„ყველას გააოცებს ამ აქციის მასშტაბები და ადგილი. ეს მოხდება დილით და ეს დილა მალე დადგება. (ახლო აღმოსავლეთში უკვე 18 ივლისის დილა იყო, როდესაც 17 ივლისს საღამოთი ტრაგედია მოხდა)" — იუწყებოდა ტერორისტების მოწოდება. მაგრამ შავი ყუთის პოვნამდე ამ ვერსიის სისწორეზე ლაპარაკი ნაადრევია.

ამ ტრაგიკულმა ინციდენტმა, დაუზუსტებელი მონაცემებით, 230 ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა. მათ შორის იყო 16 მოსწავლე და 5 თანმხლები პირი, რომლებიც საფრანგეთში ათდღიან ექსკურსიაზე მიემგზავრებოდნენ. ჯერ აღმოჩენილია მხოლოდ 143 ადამიანის გვამი. მაშველთა რაზმები განაგრძობენ დაღუპულთა ნეშტებისა და თვითმფრინავის ორი შავი ყუთის ძიებას. მაგრამ იგი შეიძლება ძალზე გართულდეს მოახლოებული უამინდობის კვალობაზე.

ავღანეთი

რაკეტა-ბაზარში

სულ ცოტა, 18 ადამიანი დაიღუპა და 45 დაიჭრა ოპოზიციური ისლამური მოძრაობა „თალიბანის" მიერ ავღანეთის დედაქალაქ ქაბულის მორიგი სარაკეტო დაბომბვის შედეგად. ერთ-ერთი რაკეტა აფეთქდა ხალხმრავალ ბაზარში, ამიტომ მსხვერპლის ძირითადი ნაწილი ვაჭრები და მათი კლიენტები არიან. წარმოადგენენ. დაღუპულთა და დაჭრილთა შორის ბევრია, აგრეთვე, ქალები და ბავშვები.

SOS

«ცეცხლი დალია შენმა პირმა!»

მე—2 გვერდიდან

...ვთვლი და ვიმეორებ, რომ, ფალსიფი...კაცია არ შედის ჯანდაცვის ორგანოების ...კომპეტენციაში. ეს საგამომძიებო ორგანოების ...საქმეა. როგორ შეიძლება ფალსიფიცირებულმა ...პროდუქციამ ყველა შემთხვევაში არ გამოიწ...ვიოს მოწამვლა? ამიტომ საკითხს ჩვენ არამ...ხოლოდ სამედიცინო, არამედ სახელმწიფოებ...რივი და სამართალდარღვევის თვალსაზრისი...თ უნდა მივუდგეთ — თავი და თავი ამ ...საქმისა ისაა, რომ არ იწარმოებოდეს ...ფალსიფიცირებული პროდუქტი.

...ისიც აღვნიშნოთ, რომ თვითონ ...მწარმოებლებმაც უნდა იზრუნონ თავიანთ ჯა...ნმრთელობაზე, თავი შეიკავონ საეჭვო პრო...დუქციის შეძენისგან, რომელიც არასათანადო ...ადგილებში რეალიზდება.

...ამჟამად სახელმწიფო კანცელარიაში მზა...დდება შესაბამისი ბრძანებულების პროექტი, ...რომელიც, ჩემი აზრით, დაარეგულირებს ზე...მოაღნიშნულ პრობლემებს.

როგორც ვნახეთ, კედელი, რომელიც იმ სამსახურებმა შექმნეს, ვისაც ფალსიფიცირებასთან ბრძოლა ეხება, საკმაოდ მაგარია, იმდენად, რომ მისი დანგრევა ყველას უჭირს და გაკვირვებულნი მხრებს იჩეჩავენ, რა უნდა ვქნათ, მარტო ვერაფერს გავხდებით, სხვა სამსახურები კი არაფერს აკეთებენო.

სადაც არ უნდა მივიდეთ, ყველა მეზობელ სამსახურს მიაშვერს თითს, იქ მაფიოზები სხედან, ფულს იღებენ და ამ საქმეს მანამ არ ეშვებიან, სანამ ისინი ფულის აღებას არ მოეშვებიანო.

ამასობაში — ქართული პროდუქცია საქართველოს ბიუჯეტისთვის დაიკარგა, რადგან დაწყებული ეტიკეტის დამბეჭდი ფირმიდან, დამთავრებული იმ ჯიხურით, რომელშიც პროდუქცია იყიდება, ჭადასახადს ყველა უმალავს სახელმწიფოს.

მდგომარეობა მეტად სერიოზულია და გადაუდებელ ღონისძიებებს საჭიროებს, რომ ქართველმა თავისივე ქვეყნის პროდუქციას ზურგი არ აქციოს და ასევე ფალსიფიცირებული, მაგრამ სხვა ქვეყნის ვითომ ხარისხიანი პროდუქცია არ შეიძინოს (ცნობილია, რომ საქართველოდან იმაზე მეტი ვალუტა გაედინება ამგვარი პროდუქციის გასაღების შედეგად, ვიდრე საერთაშორისო სავალუტო ფონდი გვაძლევს სესხად).

დასაფიქრებელია ისიც, რომ ცოტა ხანში ქართული ბაზარი მთლიანად უცხოური პროდუქციის ტყვეობაში აღმოჩნდება, ჩვენს პროდუქციას კი არც ერთი ქვეყნის ბაზარი არ მიიღებს, რადგან ფალსიფიკატორების საცეცებმა იქ კარგა ხანია შეაღწია. ხირთულეები შეუქმნა ნამდვილ ხარისხიან ქართულ სასმელებს, ჩვენს შემდგომ წერილებში იხილავთ.

მაია ტორაძე

P.S. „შენ დალიე ცეცხლი", — რამდენჯერ აღმოუთქვამთ ეს წყევლა ძმრის სასმელისადმი ტრფიალებით თავგადასავლებულ ქართველ ქალბატონებს, თუმცა, ისინი ვერც იფიქრებდნენ, რომ გაცხარების ჟამს ხუმრობით წარმოთქმული სიტყვები, პირდაპირი მნიშვნელობით აუსრულდებოდათ მათ რჩეულებს. თითქმის ყველა ის სასმელი, რომელიც საქართველოში იწარმოება, სახიფათოა ჯანმრთელობისთვის, იმპორტულეტიკეტიან სასმელებს კი უცხოეთში აშკარად სხვა გემო აქვთ, ვიდრე ჩვენში!

რატომ?!

ალბათ იმიტომ, რომ ვისაც ამ სფეროზე ზრუნვა ევალება, ნამდვილად არ მიირთმევს ამ სასმელებს, თორემ ჩვენც დავისვენებდით და ისინიც.

მიამიტ ბრიტანელებს, აქაოდა ძროხებს ცოფი აღმოაჩნდათო, გააწყვეტინეს საქონელი. რა იცოდნენ, რომ არის ასეთი ქვეყანა, სადაც მოწამლულ საკვებს მიირთმევენ, მოწამლულ სასმელს აყოლებენ და ვითომც არაფერი... მას საქართველო ჰქვია!

პური ჩვენი არსობისა

უხარისხო პური — ნორმიდან გადახვევა თუ სოციალური საფრთხე

პირველი გვერდიდან

პურის ფასების ლიბერალიზაციის მოსამზადებელ პერიოდში საკითხების განხილვა იმდენად მწვავედ და აქტიურად მიმდინარეობდა, რომ უხარისხო პურის პრობლემის წამოჭრა, მართლაც მოულოდნელი იყო, თითქოს წვრილმანებამდე გათვლილი და გაანგარიშებული იყო პროცესის მსვლელობის ყველა ნიუანსი, რეფორმის წარმატებით მიმდინარეობისთვის აუცილებელი ყველა წინაპირობაც თითქოს დროულად შესრულდა. მკვეთრ დებატებს, ძირითადად, ლიბერალიზაციის პროცესში პურის ფასების კატასტროფული ზრდის საშიშროება იწვევდა. ამ მხრივ გართულებების ალმოფხვრა კი მოხერხდა, მაგრამ სანაცვლოდ სრულიად გაუთვალისწინებელი ასპექტი გამოიკვეთა — პურის ფასების ლიბერალიზაციის პროცესში გამომცხვარი პურის ხარისხი მკვეთრად გაუარესდა. მაღაზიები გაივსო დახეთქილი, ნახევრად გამომცხვარი, სპეციფიური გემოს რუხი პურით, თუმცა, მზა პროდუქტის ფასების მაჩვენებელზე გაკეთებულ წარწერებს რომ ვენდოთ, ხარისხი და ფასი სრულ შესაბამისობაშია.

სინამდვილეში რუმინეთიდან შიდა ბაზარზე დიდი პარტიით შემოსულია ხორბალი, რომელიც დოკუმენტაციით უმაღლესი ხარისხისაა, მისგან ნაწარმოები ფქვილი კი საკვებად უვარგისია.

ყოველივე ზემოთ ნათქვამი სულ რამდენიმე დღის წინ „გაირკვა", მანამდე კი ხორბლის შემომტანი ფირმა სხვებთან შედარებით იაფად ყიდდა „ხარისხიან" პროდუქტს. თბილისის ყოფილი პურის ქარხნების ხელმძღვანელები სწორედ ფასს დახარბდნენ, რადგან იაფად შესყიდული და წარმოებული პროდუქტით, მეწარმეები, ოთხი მინისტრის ცნობილი ბრძანებით (რომლის მიხედვითაც პურის ფასები გათავისუფლდა) გათვალისწინებულ პირობებს, რეკომენდაციებსაც აკმაყოფილებდნენ და მოგებაზეც გადიოდნენ. რა თქმა უნდა, ეს რეფორმის განხორციელებისას ურთიერთობის ყველაზე იდეალური მოდელია და მოქმედების მკაფიოდ გათვლილ სისტემაში, ალბათ, სხვაგვარად არც უნდა იყოს, მაგრამ, როგორც არაერთხელ მომხდარა, რეალურად შესაძლებელი ფიქციად იქცა. უნებლიეთ თუ განზრახ დაშვებული შეცდომების გამო ზარალდება მეწარმე, მომხმარებელი, მავანნი კი ხელს ითბობენ. ამჟამად არკვევენ და იძიებენ ფაქტს, რომელიც თავიდანვე ცნობილი იყო. რეფორმის მეთვალყურეებს, კოორდინატორებს, ალბათ, უნდა სცოდნოდათ, რა მოყვებოდა ქვეყნის დაბალი ხარისხის ხორბლით მომარაგებას, სავაჭრო ქსელში უხარხისხო პურის გაყიდვას. ხორბლის მომწოდებელი ფირმაც ცნობილი იყო და მისი პროდუქციის ვარგისიანობაც. პირველი შემთხვევა არ არის, რომ რუმინეთიდან უმაღლესი ხარისხის ნაცვლად ბევრად დაბალი კატეგორიის ხორბალი შემოდის. დღეს კი ნათელ ოთახში ეძებენ კატას, რომელიც არც არასდროს დამალულა.

მომხმარებელს ნაკლებად აინტერესებს გამომწვევი მიზეზები, ფაქტია, რომ უმრავლესობისთვის ერთადერთი ხელმისაწვდომი საკვების ხარისხი ფასების ლიბერალიზაციის პროცესში მკვეთრად გაუარესდა. მინი და კერძო საცხობების გარდა საწარმოები ცუდ პურს აცხობენ. მიზეზი კი შექმნილი გართულებისა არიან ის კერძო თუ იურიდიული პირები, რომლებიც არ აკმაყოფილებენ საბაზრო ეკონომიკის პრინციპებს და არღვევენ კანონს მომხმარებლის შესახებ.

ნუგზარ კახაია — შპს „კოლხეთი-90"-ის პრეზიდენტი: „რუმინეთიდან შემოტანილი ხორბლისგან წარმოებული ფქვილით პური საერთოდ არ გამოცხვა. იძულებული გავხდით „გრანდიმორინისგან" ძვირად გვეყიდა ფქვილი. მომხმარებელს ფასს ვერ გავუძვირებდით, ამიტომ რენტაბელობა 6-7 პროცენტამდე დავწიეთ, გორის წისქვილკომბინატიდან პირველ ხარისხად ნაყიდ უხარისხო ფქვილს 20 პროცენტი უმაღლესი ხარისხის იტალიური ფქვილი შევურიეთ. ამიტომაც გავიდა მეორე ხარისხის გამომცხვარი პური გაყიდვაში პირველი ხარისხის მაჩვენებლით და ფასით. ამჟამად ფქვილს „გრანდიმორინისგან" ვყიდულობთ, თუმცა ფასები ძვირია, გამოსავალი არ არის. უხარისხო პროდუქციით ყველაზე მეტად საწარმო ზარალდება".

„კოლხეთი-90"-ის პრეზიდენტის მონათხრობი ტიპიურია თითქმის ყველა პურის ქარხნისთვის. ფინანსურად ძლიერი ობიექტები ამ სფეროში, ჯერჯერობით, სამწუხაროდ, მცირეა, ამიტომ მხოლოდ ცალკეულმა საწარმოებმა შეძლეს ძვირადღირებული ფქვილის შეძენა და მომხმარებელთა ხარისხიანი პროდუქციით დაკმაყოფილება.

თემურ კენჭაძე — მე-5-ე პურის ქარხნის დირექტორი:

„პურის ფასების ლიბერალიზაციის დასაწყისში, სანამ „გრანდიმორინის" ხორბალი შემოდიოდა, არანაირი ხარისხობრივი პრეტენზია არ არსებობდა. ვითარება რუმინეთიდან შემოტანილი ხარისხის შეუსაბამო ხორბლის შესყიდვამ გაართულა. წისქვილ-კომბინატს უხარისხო ფქვილის მარაგი ჰქონდა და იძულებული გავხდით, კერძო პირისგან გვეყიდა დაახლოებით 150 ტონა უმაღლესი ხარისხის ფქვილი (1 ტონა 580 ლარი). პურპროდუქცია არ გავაძვირეთ, ხარისხი შევინარჩუნეთ, რენტაბელობა 10-დან 7 პროცენტამდე დავწიეთ. მოსახლეობისთვის პრობლემების შექმნას გვერჩია საწარმოს ეზარალა. ამჟამად სახელმწიფო ხარისხის ინსპექცია ამოწმებს ხარისხს. ლაბორატორიული ანალიზების დასკვნებით, ფქვილი კარგია. ამ ფქვილით უკვე შეიძლება ხარისხიანი პურის გამოცხობა. ქარხნის საქსელო მაღაზიებში უმაღლესი ხარისხის 700-გრამიანი გამომცხვარი პური 45 თეთრი, ხოლო მეორე კატეგორიის რუხი 600-გრამიანი პური 30 თეთრი ღირს.

რა თქმა უნდა გვირჩევნია, რომ ფქვილი იაფად ვიყიდოთ. პურში ძირითადი კომპონენტი ფქვილია და როდესაც მას ძვირად ყიდულობ, რენტაბელობა ფაქტობრივად ქაღალდზე რჩება. ადრე, როდესაც ფქვილს შედარებით იაფად ვყიდულობდით, 800 გრ. პირველი ხარისხის პურის ფასი 43 თეთრამდე შევამცირეთ, მაგრამ ამჟამად ამის შესაძლებლობა აღარ გვაქვს".

გვპირდებიან, რომ ახლო მომავალში პურის ხარისხი გაუმჯობესდება, შიდა ბაზარზე ნამდვილად ხარისხიანი ხორბალი და ფქვილი შემოვა. ალბათ, აუცილებლად ასეც იქნება, დაპირება რეალობად იქცევა, წინააღმდეგ შემთხვევაში პურის ფასების ლიბერალიზაციის პროცესი სერიოზული დეფექტებით წარიმართება. თუ მეწარმე უზრუნველყოფილი არ იქნა ხარისხიანი პროდუქციით, წარმოება გაჩერდება, პურის ცხობა შეფერხდება და მომხმარებელთა უკმაყოფილებამ, შესაძლოა, უფრო მძაფრი ფორმებიც მიიღოს. მეწარმეთათვის „რეკომენდაციად" შეთავაზებული 10-პროცენტიანი რენტაბელობის შესრულება პურის ფასის მომატებას გამოიწვევს. ამჟამად მეწარმეთა უმრავლესობას მიაჩნია, რომ ამ რენტაბელობით წარმოებამ შესაძლებელია იარსებოს, მაგრამ პერსპექტივაზე, წინსვლაზე ფიქრი, ტექნოლოგიური გაახლება, დანადგარების რეკონსტრუქცია შეუძლებელია, იმდენად მცირეა საწარმოს მოგება. ალბათ, ეს საკითხიც გადასაწყვეტია.

ხათუნა რეხვიაშვილი

1997 წლის დასაწყისში ამერიკის შეერთებულ შტატებში გათამაშდება ამერიკაში ოჯახთან ერთად კანონიერი ცხოვრების უფლების ანკეტების ლატარია.

გათამაშებაში გამარჯვებულებს მიეცემათ შესაძლებლობა, გაემგზავრონ შეერთებულ შტატებში და მიიღონ სახელმწიფო დახმარება.

მათ, ვინც 1 სექტემბრამდე წარადგენს მოთხოვნას, შესავსებად გაეგზავნებათ ანკეტები და გარანტირებული ექნებათ ლატარიის გათამაშებაში მონაწილეობა.

ლატარიის ფასია 18 აშშ დოლარი.

ჩვენი მისამართია: P.O.BOX 4309. PANORAMA CITY CA 91412, USA. ფაქსი: 1-818-505-9291.

შპს „ვესტ-ტური"

გთავაზობთ ტურისტულ მოგზაურობას შეღავათიან ფასებში:

ქ.ფრანკფურტი (კვირაში ოთხჯერ), ქ.ბერლინი, ქ.ამსტერდამი.

დუბაი (მანქანების ჩამოყვანით და ტვირთის ჩამოტანით).

ბულგარეთი — დასვენებით. ესპანეთი — დასვენებით.

„ვესტ-ტურ"-ის ავია სალაროში შეგიძლიათ შეიძინოთ ჯგუფური ბილეთები ნებისმიერი მიმართულებით.

აგრეთვე, ინდივიდუალური ავია ბილეთები **თელ-ავივის, პარიზის, ვენის, პრაღის, მოსკოვის და სხვა მიმართულებით.**

ცენტრალური ოფისი: ჰანტურიას ქ. 6. (სასტუმრო თბილისის ქვემოთ).

ტელ.: 99-05-38, 90-81-62, 99-83-20.

თბილისის ეკონომიკის, სამართლისა და ინფორმაციის საერთაშორისო ინსტიტუტი

აცხადებს აბიტურიენტთა მიღებას 1996-97 სასწავლო წლისთვის დღისა და დაუსწრებელი სწავლების შემდეგ სპეციალობებზე:

1. იურიდიული ფაკულტეტი: სამართალმცოდნეობა.
2. საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობები.
3. ჟურნალისტიკა.
4. უცხო ენების ფაკულტეტი: ინგლისური ენა და ლიტერატურა; გერმანული ენა და ლიტერატურა; ფრანგული ენა და ლიტერატურა.

ინსტიტუტში სწავლის საფასური მინიმალურია და არ იცვლება სასწავლო წლების განმავლობაში.

მისამართი:

თბილისი, პეტრიაშვილის ქ.№ 7 (თბილისის VI გიმნაზიის შენობაში). უნივერსიტეტის პირველ კორპუსთან.

ტელ.: 23-40-67; 31-55-86; 31-53-90; 39-17-24.

ჩეჩნეთი

„მკვდრეთით აღმდგარ... მებრძოლები

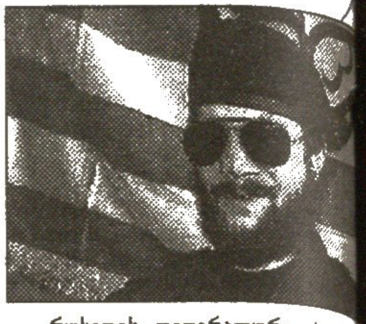

რუსეთის ფედერალური ძალ...
ნეთის მთიან რაიონებში აგრძელ...
ცოპერაციას და სამძებრო სამუ...
იტარ-ტასის ცნობით, უკვე აღმოჩ...
იარაღის რამდენიმე ბაზა და ს...
შატოის რაიონში კი, გუშინწინ, ...
მებრძოლებმა დაცხრილეს ვერტ...
МИГ-8, თუმცა ეკიპაჟმა მაინც მო...
რეა ადგილას დაზიანებული ს...
ხომალდის მიწაზე მშვიდობიანად ...

საზღვარგარეთის რიგმა საინფ...
ციო საშუალებებმა გადასცეს ინფ...
ცია, თითქოს, ყიზლარისა და პერვ...
კოეს ტერაქტების „გმირი" სალმან ...
ევი ცოცხალია და ტელეკამერების ...
კი გამოჩნდა.

მან დაიფიცა ალაჰი, რომ ცოც...
ჯოხარ დუდაევიც, თუმცა, მძიმე მ...
რეობაში იმყოფება. თვითონ რად...
თურმე, მთელი ამ ხნის მანძილზე ...
ნიაში ყოფილა სამკურნალოდ, საზ...
გარეთის ზოგიერთ ქვეყანაში შე...
„სტინგერის" კლასის სარაკეტო დან...
რი და შეუგროვებია ფული ჩეჩ...
„წინააღმდეგობის მოძრაობისთვის".

ჩეჩნეთის ადმინისტრაციის პრე...
სასურის ხელმძღვანელის რუსლან მ...
გოვის აზრით, მნიშვნელოვანია არ...
დენად ფაქტი, ცოცხალია თუ არა ...
ბილი" ტერორისტი ან ვინმე ასალებ...
რადუევად, რამდენადაც ის გარე...
რომ „ჩეჩენ სეპარატისტებს შორის...
არის თანხმობა".

ჩეჩნეთის კონფლიქტის მოწესრი...
სახელმწიფო კომისიის პასუხისმგ...
მდივანმა სერგეი სტეპაშინმა პრეს...
რენციაზე გამოთქვა „100-პროცენ...
რწმენა", რომ ჯოხარ დუდაევი ცოც...
აღარ არის. იგი იმაშიც დარწმუნებ...
რომ ტელეობიექტივის წინ წამდ...
სალმან რადუევი არ გამოსულა, ...
იქვე დასძინა, რომ „ის ადამიანი ...
ჰგავდა იანვრის ტერაქტების ორგა...
ტორს". სტეპაშინმა აგრეთვე განა...
რომ „ჩეჩენ მებრძოლთა ლიდერებ...
დარბიევი და მასხადოვი ვერ აკონ...
ლებენ შექმნილ სიტუაციას".

ამასობაში ევროპარლამენტმა მ...
და ჩეჩნეთის კონფლიქტის მონ...
მხარეებს, განაახლონ მოლაპარაკებ...
პრობლემა მშვიდობიანი გზით გად...
ტონ. მიღებული რეზოლუცია, აგ...
შეიცავს მიმართვას რუსეთისადმი, ...
თიდან ჯარების გაყვანის შესახებ...
რეგიონში კონფლიქტის გაგრძელებ...
ადამიანთა უფლებების დარღვევის ...
რთმა ფაქტმა, შესაძლოა, საფრთხ...
ქმნას ურთიერთობებს რუსეთსა ...
როკავშირს შორის", — ხაზგას...
დოკუმენტში.

ტერორი

ტერორისტები ვორონეჟს მიადგნენ...

გუშინ დილით ვორონეჟში, უ...
პირები შეეცადნენ მოეწყოთ ტერ...
რკინიგზის სადგურის შენობაში. მხ...
ბედნიერი შემთხვევის წყალობით, ...
მედებულ დეტონატორს აფეთქებ...
მოყოლია.

ასაფეთქებელი მოწყობილობა, ...
კილოგრამი ტროტილი, იტარ-...
ცნობით, ჩადებული იყო სამეურნე...
ნთაში, რომელიც მოსაცდელ დარ...
იდო. ჩანთის მახლობლად პაკეტში ...
თავსებული იყო, აგრეთვე, იგივე ...
დენობისა და იგივე ტიპის ასაფეთქ...
სხვა ნივთიერებაც.

ამჟამად ვორონეჟში გადაკეთ...
ყველა სადგური და აეროპორტი. ...
ნარეობს დოკუმენტების გულმოდგ...
მოწმება.

თანამედროვე არაბული პოეზია

სუად ალ-საბაჰი

VI

ახალი თარგმანები

ჯონ ჩივერი

გაიღვიძე, პატარავ...

ახალი წიგნები

შარლ ბოდლერი

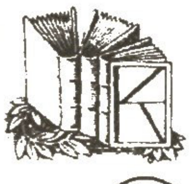

„რომანტიკული ხელოვნება“

VII

„კავკასიონის“ ლიტერატურული გაზეთი

არილი

შოთა იათაშვილი

პოეზია

ჰაერი

ლექსი მოძრაობდა ჩემში,
როგორც კარი იაპონურ სახლში,
ის იხურებოდა და იღებოდა,
არც შიგნიდან, არც გარედან და
მშვიდად-მშვიდად მისრიალებდა.

ლექსი მოძრაობდა ჩემში,
იმ კარს მიღმა,
როგორც ქალი იაპონურ სახლში,
35,5 ზომის შიშველი, მსუბუქი ნაბიჯით
და ფრჩხილებზე გადასლექილი პედიკიურით.

ლექსი მოძრაობდა ჩემში,
როგორც იაპონელი კალიგრაფის
სიყვარულით ანთებული ხელი
იმ ქალის ბრინჯის ქაღალდივით ბეჭზე.

ლექსი მოძრაობდა ჩემში,
როგორც იაპონური ჟინი ტატამიზე,
უცნაურიც და ჩვეულებრივიც.

ლექსი მოძრაობდა ჩემში.

1996 წელი.

III

ესეისტიკა

ზაალ სამადაშვილი

სიურრეალისტთა ძველი თამაშის გახსენება

III

ირაკლი კაკაბაძე

პროზა

ჩალისფერი ყორნები

IV

---

20 ივლისი, 1996წ.

თვალსაზრისი

ზურაბ კიკნაძე

«ყოვლისმომცველი კონცეფციის» ჩიხი

როგორც ჩანს, ბატონი დ.თუმანიშვილი „ლიტერატურულ საქართველოს“ არ კითხულობს, თორემ „კავკასიონში“ დაბეჭდილი მისი სტატია „ქართული მეცნიერების საკაცობრიო წვლილი“ (იხ.“არილი”, 6 ივლისი, 1996) უფრო კონკრეტული და, ამას [illegible] ფაქტებით მივესალმებოდით, კრიტიკული პოლემიკური იქნებოდა. საქმე [illegible] ახლახან „ლიტერატურული საქართველოს“ ფურცლებზე და უფრო [illegible] როდე წლის წინ) „კრიტიკაში“ [illegible] კრიტიკულ თვალსაზრისს [illegible] ჩუბინაშვილის სახელოვნებათმცოდნეო თეორიის შესახებ. კერძოდ, ამ [illegible] აციებში განსაკუთრებით მწვავედ [illegible] ამ თეორიის შუქზე ადრეული ქართული ქრისტიანული ძეგლების კვალიფიკაციის საკითხი. ამჯერადაც ისინი სპეციალისტთა ყურადღების გარეშე დარჩა. არადა, კონკრეტული პასუხები უნდა გასცემოდა კითხვათა მთელ წყებას.

ბატონ დ.თუმანიშვილს მოჰყავს ციტატა აკად. გ.ჩუბინაშვილის ადრეული (1926წ.) ნაშრომიდან, რომელსაც ის, როგორც ჩანს, ქრესტომათიულ დებულებად თვლის. გავიმეოროთ ეს ამონაწერი:

„ქრისტიანობა გავრცელდა სხვადასხვა სახელმწიფოში, რომელთაც ჰქონდათ სხვადასხვანაირი ძველი კულტურა... ქრისტიანული ხელოვნება გაერთიანებული იყო საერთო სულიერი შინაარსით, მაგრამ სხვადასხვა ქვეყანაში მას ჰქონდა სხვადასხვა პირობები თავისი განვითარებისთვის... ყოვლად შეუძლებელია ქრისტიანობის დროს ხელოვნების ნაწარმოებთ რომსა და მცირე აზიაში, აფრიკასა და ირანში, კონსტანტინოპოლსა და საქართველოში და სხვაგან ფორმალური და სტილისტური მხრივ მოვუძებნოთ მათი შექმნის ერთიანი ზოგადი გამოსავალი“.

ბატონი დ.თუმანიშვილი ამ ამონაწერს ასეთ განმარტებას ურთავს:

„თითქოსდა უმარტივესს და უცილობელს რასმე ბრძანებს ბატონი გიორგი. არადა, ახლაც კი, როდესაც ამ თვალსაზრისს თეორიულად ველარავინ ედავება, საქმით ცოტა ვინმე თუ ცდილობს მას მისდიოს“.

ვითარება სრულიად საწინააღმდეგოა. „თეორიულად“ და პრაქტიკულადაც სწორედ ამ თვალსაზრისში ედავებიან მის ავტორს, მისი თეორია სრულიადაც არ არის უცილობელი, იგი ეჭვის ქვეშ არის დაყენებული, მაგრამ საქმით კი ეს თეორია „ხარობს“ ჩვენში. არათუ „ცოტა ვინმე თუ ცდილობს“, არამედ სწორედ ეს თვალსაზრისია გაბატონებული. ამ თეორიის „შედეგების“ დამოწმებებს შევხვდებით მონოგრაფიებში, სპეციალურ და პოპულარულ გამოცემებში, სახელმძღვანელოებში, ენციკლოპედიაში, საცნობარო ბუკლეტებში... ამ თეორიის „საფუძველზე“ ჩვენმა ხელოვნებათმცოდნეობამ ხომ მთლიანად მოწყვიტა ადრექრისტიანული ხანის ქართული ხელოვნება თავის ძირებს და „თვითმყოფად ეროვნულ“ ნიადაგზე „აღმოაცენა“. საზოგადოდ კი, კარგა ხანია, ჩვენში, ჩვენს გარეთაც, დაიკარგა ქრისტიანული ხელოვნების ნამდვილი არსის გაგება. ეს დიდ მიღწევად არის მიჩნეული და მის სათავეში სიამაყის გრძნობით აკად. გ.ჩუბინაშვილს აყენებენ.

გასაგებია, თუ რამდენად არაპოპულარულია, განსაკუთრებით ჩვენში, იმ თეზისის დაცვა, რომ ამაო შრომაა ქრისტიანულ კანონიკურ ხელოვნებაში ქართული ეროვნული ძირების ძიება. ქართული ფენომენი ჩემთვის მშობლიურია, მაგრამ ჭეშმარიტება მშობლიურობის გრძნობაზე მეტია. რადგან საქმე ეხება საკრალურ, ზენაციონალურ და ზეინდივიდუალურ ხელოვნებას, მასში ეროვნულისა და ინდივიდუალურის ძიებას აბსურდამდე მიჰყავს მკვლევარი. საკრალური ზღურბლის გადალახვა და მეჭრა მის სფეროში

«ყოვლისმომცველი კონცეფციის» ჩიხი

პირველი გვერდიდან

ისჯება, ხოლო სასჯელად სახეზეა კურიოზული თვალსაზრისები.

ბატონ თუმანიშვილს შეუძლია, როგორც სკოლის ერთ-ერთ ადეპტს, თქვას, რომ „ამგვარი ყოვლისმომცველი კონცეფცია დღესაც სანატრელად აქვთ მსოფლიოს საუკეთესო ხელოვნებათმცოდნეთ", მაგრამ, საკითხავია, რა არის სანატრელი ამ კონცეფციაში, რომელიც საკმაოდ მოძველებულ, გასულ საუკუნეშივე ეჭვის ქვეშ დაყენებულ თეორიებსა და მიდგომებს ეფუძნება?

გამოვყოფთ რამდენიმე პუნქტი:

პირველი: ეს არის ევოლუციის თეორია. ბატონი დ.თუმანიშვილი (თუმცა აკად. ვ.ბერიძე განსხვავებული აზრისაა) სწავლულ იურისტთან კ.დგებუაძესთან ერთად უარყოფს რაიმე კავშირს აკად. გ.ჩუბინაშვილის თვალსაზრისისა ევოლუციის თეორიასთან, მაგრამ ნამდვილად ასეა ეს? შევამოწმოთ. აი, რას წერს თავად აკად. გ.ჩუბინაშვილი:

„საყურადღებოა ამ ეკლესიების აბსოლუტური ზომები: — ეს ზომა სულ მცირეა მე-IY საუკუნეში, უფრო დიდია მე-Y საუკუნეში, და დასასრულ, მე-Y და მე-YI საუკუნეების ზღვარზე, როდესაც შეთვისებული იყო ბაზილიკური ეკლესიების უკვე ჩამოყალიბებული ნორმები, ქართული ეკლესიები უკვე ნამდვილად მეტად დიდ შენობებს წარმოადგენდნენ" (ქართული ხელოვნების ისტორია, 1936, გვ.54). სხვაგან: „непрерывная цепь памятников, тянущаяся, начиная с IY века, уже в последнем десятилетии YI века н.э. достигает полной художественной законченности класической стилеустановки..." (Вопросы истории искусства, т.1, 1970, стр. 309).

სინამდვილეში ძეგლთა განყობა ამ საუკუნეთა მიხედვით წმიდაწყლის ფიქციაა, მას მხოლოდ რეალობაში არარსებული წარმოსახვითი ევოლუციური რიგის ილუსტრაციის ფუნქცია აქვს დაკისრებული. გ.ჩუბინაშვილიც თავდაპირველად, ჩანს, ამგვარად ფიქრობდა: „...конечно, никакой эволюции культуры мы никогда наблюдать не можем; мы только имеем отдельные данные, которые распологаем в тот или иной ряд, применяя научно-обоснованные приемы и точки зрения, так что, всякая эволюция есть по самому существу своему - построение, теория" (Известия Имп. Русск. Геогр. общества, 1916, т.LII, в.6, стр.48).

ევოლუციონისტური კატეგორიებით მოაზროვნე ხელოვნების ისტორიკოსი რაიმე ღირებულის შექმნას ხელოვნებაში მხოლოდ და მხოლოდ ევოლუციურ განვითარებას მიაწერს — რაღაც ნიშნების დაგროვებას და მათ მემკვიდრეობითად გადაცემას, რათა რომელიმე ეპოქაში რაღაც სრულყოფილი შეიქმნას. ევოლუციონისტი ხელოვნების ისტორიკოსი სრულიად უარყოფს მნიშვნელოვანისა და სრულყოფილის ერთიანი შემოქმედებითი აქტის შედეგად შექმნას. მას უცნაურად ესმის გარდატეხაც: „იმ დროს იწყება გარდატეხა, თუმცა მეტად თანდათანობით..." (ქართული ხელოვნ. ისტ., გვ.77). დავუკვირდეთ: გარდატეხა — თანდათანობითი, თანაც მეტად!

ამიტომ არის, რომ ხელოვნების ისტორიკოსის თვალში IY საუკუნის საქართველო ქრისტიანული ხელოვნების (კერძოდ, არქიტექტურის) ემბრიონთა საუკუნეა. ყველაფერი იწყება ნულიდან და ცხადია, საქართველოში მომუშავე ხუროთმოძღვრისთვის დაუძლეველია „თავსმოხვეული ბაზილიკური თემა".

დარვინისტულ-ევოლუციონისტური მიდგომის შედეგია რაღაც შუალედური ძეგლების „აღმოჩენა". მაგალითისთვის: მცხეთის ჯვარი სრულყოფილებაა, ხოლო მცხეთის ჯვარამდე აგებული ცენტრალურგუმბათოვანი ნაგებობები ყველა გარდამავლად არის მიჩნეული, მათ არ გააჩნიათ საკუთარი დამოუკიდებელი ღირებულება. მოვუსმინოთ:

„ამნაირად, აქ ისახება (ნინოწმინდის კათედრალში, ზ.კ.), პირველად ჩნდება ის მიდგომა, რომელიც ქართული ხელოვნების განვითარების მომდევნო ეტაპში სრულიად ნათლად ყალიბდება. ნინოწმინდის კათედრალი მთელი რიგი მუხლით წარმოადგენს წინამორბედ ეტაპს, უშუალოდ გარდამავალ საფეხურს ქართული ხუროთმოძღვრების შემდეგი, უმაღლესი მიღწევისთვის — მცხეთის ჯვარის ტაძრისთვის" (ქართული ხელ.ისტ., გვ.73-74). შემდეგ:

„ეს სისტემა (განათებისა მცხეთის ჯვარში, ზ.კ.) არის ის ნათლად და ბოლომდე მოფიქრებული მიდგომა, რომელიც ბუნდოვნად, თითქმის ინსტინქტურად იყო წინათ გამოყენებული ნინოწმინდის ხუროთმოძღვრის მიერ" (დასახ.ნ., გვ.89).

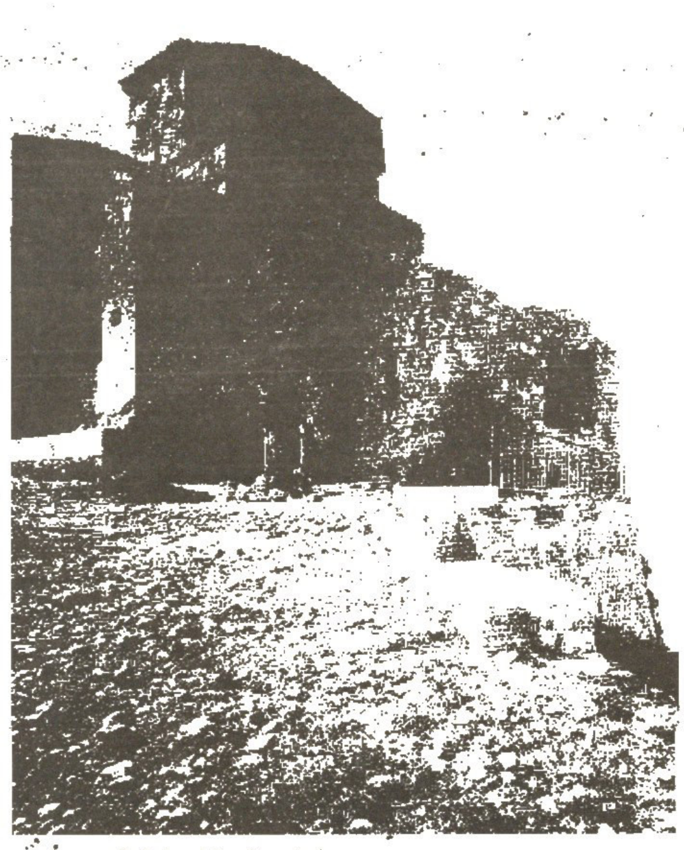

ხელოვნების ისტორიკოსის უფლებაა, მოსწონდეს ან არ მოსწონდეს რომელიმე ძეგლი, მაგრამ მას არა აქვს უფლება დაუკარგოს მას თავისთავადი ღირებულება, ინდივიდუალობა, ჩათვალოს ის მხოლოდ შუალედურ ეტაპად საუკუნოვანი ძიების გზაზე. აი, რა არის თქმული ნინოწმინდის კათედრალზე: „გადარჩენილია ზოგიერთი რთული კომპოზიციაც, რომელიც მხატვრობის მხრივ წარმოადგენს გარდამავალ მოვლენას ახალი ძიების გზაზე" (დასახ.ნ., გვ.68-9). მაგრამ ვინ არის სუბიექტი ამ ძიებისა? მეგელისეული აბსოლუტური სული; რომელიც განჭვრეტს მომავალ სრულყოფილებას, როგორც ძიების შედეგს? ამაზე პასუხი არ ჩანს.

ამგვარი პროგრესისტული მიდგომის შემდეგ, ბუნებრივია, ხელოვნების ისტორიკოსის დასკვნა:

„ნინოწმინდის ხუროთმოძღვარმა ვერ მოახერხა დამთავრებული სასიამოვნო მოსახულობა მიეცა ტაძრის გარეგანი ფორმებისათვის. მას გამოუვიდა სიმაღლით და მოცულობით კოლოსალური ნახევარწრეების საკმაოდ უფორმო გროვა..." (დასახ.ნ,.გვ.73).

ამ დასკვნამ საბედისწეროდ გადაწყვიტა ნინოწმინდის კათედრალის შესწავლის მომავალი. წაგიკითხავთ, მკითხველო, რაიმე მონოგრაფია, ერთი სტატია მაინც, ამ შესანიშნავი ტაძრის შესახებ, რომლის რუინები დღემდე მეტყველებენ მის დიდებულებაზე? ხელი მოუკიდია ვისმე მისი არქეოლოგიურად შესწავლისათვის? აკად. ვ.ბერიძისთვის ნინოწმინდის ტაძარი სწორედ მისი გარდამავლობის გამოა ღირებული: „ნინოწმინდის საეპისკოპოსო ტაძარი ტიპიური გარდამავალი ძეგლია (საქართველოში მეორე ასეთი კომპოზიცია არ მოიძებნება). იგი დიდ მნიშვნელობას იძენს, თუ მას განვიხილავთ ევოლუციური თვალსაზრისით" (ქართული ხუროთმოძღვრება, 1974, გვ.29-30). დასკვნა ერთია და უცილობელი: თუ ევოლუციური თვალსაზრისით არ განვიხილავთ, ის კარგავს მნიშვნელობას.

პროგრესისტულ-ევოლუციონისტური მიდგომის შედეგია ამგვარი კვალიფიკაციები ე.წ. გარდამავალი ხანის ძეგლების მიმართ: „Совершенно несомненно, что в этих зданиях мы должны учитывать явление невыясненности, невыработанности своего типа..." (Г.Чубинашвили, Болниси, стр.127), „Недоразвитость, нащупывание формы и строительная невыравненность..." (Вопросы истории искусства, т.1, 1970, стр. 46), „Мы опять можем уловить, что эта установка, это художественное требование, отбрасывает, м.б., не понимает как таковое, грузин-архитектор..." (დასახ.ნ., გვ.144); არქიტექტორი ქმნის „ბუნდოვნად, თითქმის ინსტინქტურად..." (იხ. ზემოთ).

მსგავსი მაგალითების მოყვანა მრავლად შეიძლება. ისინი არ ლაპარაკობენ ხელოვნების ისტორიკოსის თეორიის სასარგებლოდ. ზემოთმოყვანილი კვალიფიკაციების კომენტირებაც კი ძნელია, თუმცა, პირუთვნელი მკითხველისთვის უკომენტაროდაც გასაგები უნდა იყოს, რა ხასიათის მეცნიერულ აზროვნებასთან გვაქვს საქმე.

ახლა ფსიქოლოგიური მიდგომის თაობაზე:

ფსიქოლოგიზმი დღეს ნებისმიერ ჰუმანიტარულ მეცნიერებაში უკუგდებულია. უარყოფილია იგი სამართლის თეორიაში, თვით ფსიქოლოგიაშიც კი, რომ არაფერი ვთქვათ თავად ფილოსოფიაზე (შემეცნების თეორიაზე) და ლოგიკაზე. ეს ყველაფერი მეცხრამეტე საუკუნეს ჩაბარდა. მაგრამ ის შემორჩა ჩვენს სახელოვნებათმცოდნეო სკოლას, რომელსაც თურმე, როგორც ბატონი დ.თუმანიშვილი ბრძანებს, დღეს შენატრის მსოფლიო მეცნიერება.

მჭვი არ არის, ფსიქოლოგიზმი აკად. გ.ჩუბინაშვილის შემოქმედებაში მისი საუნივერსიტეტო განათლებიდან მოდის. ცნობილ ვ.ვუნდტთან ჰალეში ის სწავლობდა ხალხთა ფსიქოლოგიას. ფსიქოლოგიური მიდგომა მან თავდაპირველად გამოიყენა შამანიზმის შესწავლისას, მაგრამ ამას სასურველი შედეგი არ მოჰყოლია. მას შემდეგ, რაც იგი ხელოვნების ისტორიით დაინტერესდა, ფსიქოლოგიზმმა არქიტექტურის ისტორიის მეთოდში გადაინაცვლა. აქ მას დაემყნო ეროვნულობის მოტივი. ხელოვნების ისტორიკოსმა განიზრახა ხუროთმოძღვრული ფორმები (თუ თემები) ეროვნული ფსიქოლოგიით თუ „მიდგომით", სივრცის ეროვნული აღქმით აეხსნა.

„ბაზილიკური ფორმა, როგორც ასეთი, ეუცხოვებოდა ქართული ხუროთმოძღვრის ფსიქოლოგიას და მან არ იცოდა, როგორ მოეხმარა ეს უცხო ხუროთმოძღვრული ფორმა..." (ქართული ხელ. ისტ., გვ.199).

„ქართველ ხუროთმოძღვრისთვის ამ უცხო თემებს ღრმა ფესვები არა ჰქონია. მონუმენტური მხატვრული განვითარების ფართო ბაზაში, რომელსაც წარმოადგენს ხალხის ფსიქოლოგია, ესენი მხოლოდ გარეგნულად იყვნენ ძლეულნი და ასე ვთქვათ, შეგუებულნი" (გვ.203).

უნდა იგულისხმებოდეს, რომ ბაზილიკური ფორმა რომელიღაც სხვა ეთნოსისეული სივრცის აღქმის შედეგია, მაგრამ რომლის? ამაზე პასუხი არ არსებობს. არც ერთ ფუნდამენტურ წიგნში, არც ერთ გამოკვლევაში, რომელიც ბაზილიკის წარმოშობას ეხება, ხალხის ფსიქოლოგიის ფაქ... არ არის დასახელებული.

აკად. გ.ჩუბინაშვილის სკო... აკვიატებულია აზრი, რომ ქარ... კაცს და, ალბათ პირველ რიგ... ქართველ ხუროთმოძღვარს სივრ... თავისებური აღქმა აქვს: ქარ... არქიტექტორი ცდილობს შექმნა... ნტრული სივრცე, რადგან ეს ... მისაღებია ქართული აღქმისთვის, გაურბის გრძივ სივრცეს, რადგან ... მიუღებელია, „უცხო და მტრ..." ("чужое и чуждое"). ძნელი გასარ... ვია, რამ მიიყვანა გ.ჩუბინაშვილ... „აღმოჩენამდე" — თვითდაკვირ... (თუმცა ის ქართული მენტალიტ... არ გაზრდილა), თუ თეორიულმა ... სჯამ, მაგრამ უნდა ითქვას, რომ ... აზრის დამამტკიცებელი არგუმენ... ბუნებაში არ იპოვება. პირიქით ... არის: როგორც დღევანდელი, ისე ... ასაუკუნეებში მცხოვრები ქართველ... თვის თანაბრად მისაღები და „ერ... ნულია". ეს ორივე ეტაპი სივრცის ... ცენტრული და სიგრძივი. ამას მ... რიალური ძეგლები ადასტურებენ ... რთველებს ისევე, როგორც სხვა ... ხებს დედამიწის ზურგზე, თანაბ... შეეძლოთ ეშენებინათ სიგრძივი ... და ცენტრული მოედნები. ვში... კომიკურ მდგომარეობაში არ ჩაგ... წოს ამის აღნიშვნამ.

მაინც იძულებული ვარ აღვნიშ... რომ ისეთი კატეგორიების გამოყენ... როგორიც არის „ქართული შეგრ... ბა", „ქართული მიდგომა", „ქართ... მხატვრული გაგება" არქიტექტუ... მიმართ სკანდალურია და არავი... პრაქტიკულ რეალობას არ ასახავ...

ვერა და ვერ დადგინდა რა ... კონკრეტულად ეს „ქართული ელ... ტი", ის ფუნდამენტური ნიშანი ... ნიშნები, რომლებიც ქართულ ძეგლ... ბიზანტიურისგან განასხვავებს. ... აკად. გ.ჩუბინაშვილმა და ვერც მ... სკოლის რომელიმე წარმომადგენ... ვერ გამოავლინა ეს ნიშნები. ვერ... გასცდა სუბიექტურ შთაბეჭდილე... ბებს, იმპრესიონისტულ აღქმას, რ... საფუძველშივე ეწინააღმდეგება ... პრინციპს, რომელსაც უნდა იყენებ... ადამიანი შუასაუკუნეთა ხელოვნ... კვლევისას. ბატონი დ.თუმანიშვ... სკოლის დამფუძნებლის სასახელ... წერს, რომ „ჩვენი ხელოვნების ისტ... რიაც სწორედ მისთვის ინდივიდუ... ლურ ხელოვანთა ინდივიდუალური ... წარმოებების წყებაა...", მაგრამ ა... მიდგომას საერთო არაფერი აქვს ... ასაუკუნეთა ხელოვნების სულთან. ... თი მიდგომა ბელეტრისტიკაში (მ... „დიდოსტატის მარჯვენაში") თუ კი ... ასატანია (თუმცა გამართლებული ... აქ არის), სრულიად შეუწყნარებე... მეცნიერისთვის, რომელიც შუასაუ... ნეთა ქრისტიანული ხელოვნების კვ... ვისას სწორედ ამ ეპოქის კატეგორი... უნდა იყენებდეს და არა თავის თა... მედროვე ინდივიდუალისტური და ... კულარული ეპოქის კრიტერიუმებს.

და ბოლოს, რითაც დავიწყეთ ... რაც მთავარია: რამდენად მეცნიერ... ლია აკად. გ.ჩუბინაშვილის სკოლ... თეზისი, რომლის თანახმად, „ყოვე... ვარი ლაპარაკი იმის შესახებ, რ... ქართული ხელოვნება წარმოადგენ... ზანტიური ხელოვნების შტოს, ერთ... და სამუდამოდ უნდა მოისპოს" (ქარ... თული ხელ. ისტ., გვ.81)?

რას მივიღებთ შედეგად ... საბჭოურ-პატრიოტული მოწოდებ... მოწყვეტას იმ ფესვიდან, რომე... დამყნობით არის ძლიერი და დიდებ... ქართული ქრისტიანული ხელოვნება. ... მცდელობა ამირანის პუბრისის ანალ... გიურია, როცა მან ბრძოლაში გამ... წვია ნათლია, რომლის მომადლებ... ძალითაც ის სულდგმულობდა (თუ... ამირანის პრობლემაც გაუკუღმარ... ლია ჩვენს ეროვნულ სეკულარულ ... ოლოგიაში"). მაგრამ ამირანის კვა... არ წასულა ქრისტიანული ხელოვ... საქართველოში, მის კვალს მხოლ... ხელოვნების ისტორიკოსები მიყვებ... (მაგალითად, გელათის მოზაიკის ... მყოფადობის მტკიცებით, რაც ქართ... ენციკლოპედიაშიც კი აისახა) და ... ქვოა, რაიმე ჭეშმარიტად ღირებ... ჰპოვონ ამ გზაზე.

ზურაბ კიკნაძე

20 ივლისი, 1996წ.

ზაალ სამადაშვილი

სიურრეალისტთა ძველი თამაშის გახსენება

...სულ ცოტა, პატარა ლუქსემბურგის დიდი ჰერცოგი უნდა იყო, ანდა „ასწლიანი სიმარტოვის“ ავტორი, რომ მკითხველი დაინტერესდეს — გიყვარს თუ არა სომბრეროს ტარება მზიან ამინდში და რომელი სახეობის კიბორჩხალის ჭანგებზე ჰკარგავ ჰკუას...

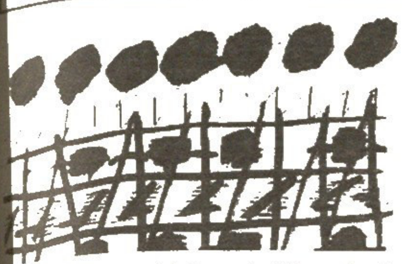

„...სიურრეალიზმის ეპოქაში ჩვენ მკვეთრად ვაცალკევებდით სიკეთეს ბოროტებისაგან, სამართლიანობას უსამართლობისგან, სილამაზეს უბადრუკობისგან. ნაწილი წიგნებისა უნდა წაგვეკითხა, ნაწილი — არა. რაღაც უნდა გვეკეთებინა, რაღაც — არა. გამახსენდა ეს ძველი თამაში და გადავწყვიტე თავისუფლად დავაფიქსირო მემუარების ფურცლებზე ზოგიერთი რამ, რაც მეჯავრება და რაც მიყვარს. ვურჩევ ყველას — მოიმოქმედონ ოდესმე იგივე...“

ამ აბზაცით იწყება ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო თავი ლუის ბუნიუელის წიგნში — „ჩემი უკანასკნელი ამოსუნთქვა“. შვიდი-რვა წლის წინ წავიკითხე ეს წიგნი და თითქმის ამდენივე ხანია მაწვალებს სურვილი — „მოვიმოქმედო იგივე...“

რამდენჯერაც დავაპირე ჩამეწერა — რის მომხრე ვარ და რას ვეწინააღმდეგები, რა მძულს და რა მიყვარს, იმდენჯერ დავმეხრუქდი. პირველი დაბრკოლება: არ ვარ ცნობილი, სახელგანთქმული მწერალი. არადა, მიმაჩნია, რომ სულ ცოტა, პატარა ლუქსემბურგის დიდი ჰერცოგი უნდა იყო, ანდა „ასწლიანი სიმარტოვის“ ავტორი, რომ მკითხველი დაინტერესდეს — გიყვარს თუ არა სომბრეროს ტარება მზიან ამინდში და რომელი სახეობის კიბორჩხალის ჭანგებზე ჰკარგავ ჭკუას...

„მე ვერ ვიტან სტეინბეკს პარიზში დაწერილი ერთი სტატიის გამო. მასში ის სრულიად სერიოზულად ჰყვებოდა, როგორ დაინახა ელისეს სასახლის გასწვრივ მიმავალი ფრანგი ბიჭუნა, რომელიც მოგრძო ფორმის პურით საზეიმოდ მიესალმა ჯარისკაცს. სტეინბეკმა ეს საქციელი „ამაღელვებლად“ მიიჩნია. მაცოფებდა ამ სტატიის კითხვა. უსირცხვილობა და თანაც ასეთი?..“

აქვე მეორე დაბრკოლება...

როგორადაც არ უნდა მაცოფებდეს პატრიოტული ალტკინებებით აღფრთოვანება, პატრიოტიზმის საჯარო დემონსტრირება, ადამიანზე, რომელსაც „ტორტილიას კვარტლის“ მსგავსი მოთხრობის დაწერა შეუძლია, ვერაფრისდიდებით ვერ ვიტყვი — „ვერ ვიტან...“

ეს დაბრკოლებები, რა თქმა უნდა, ხიბლს უმცირესა და პეწს დაუკარგავენ ამ სიურრეალისტურ თამაშს, მაგრამ მაინც ვცდილობ. მათამამებს ჩემს მიერ ციტირებული აბზაცის ბოლო ფრაზა. „ვურჩევ ყველას...“ — წერს ბუნიუელი. ე.ი. მხოლოდ თანამზრახველებს როდი იწვევს სათამაშოდ!..

ძალიან მიყვარს ა)დიდი, ბ) კარგი, ცნობილი მწერლების ჩანაწერების კითხვა. მიყვარს იმის გამო, რომ საკუთარი ჩანაწერების ნაწილის გამოქვეყნებას თითქმის ვერც ერთი ასეთი მწერალი არ აპირებს და ამიტომ გულწრფელობის ელემენტი მეტია მათში. აქედან გამომდინარე, საშუალება გეძლევა უკეთ გაიცნო სხვა ეპოქების და შორეულ ქვეყნებში მცხოვრები ადამიანები, ისინი, ვისაც გაცილებით უფრო ახლობლებად მიიჩნევ ხოლმე ხშირად, ვიდრე გვერდით მყოფებს...

რომელ ლუდხანაში, ანდა დუქანში გადაგიშლიან გულს ისე, როგორც დღიურში:

„მე ოცდარვა წლისა ვარ — ამ დროის მესამედი ძილში გავატარე, დანარჩენი ორი მესამედი კი ჭამას, სწავლას, ოცნებას მოვახმარე. ხანდახან ვწერდი,“ — გიყვება თომას ვულფი, რომლის მიერ გაწეულ შრომას ეპითეტი „ტიტანური“ უფრო შეეფერება, ვიდრე სასხვათაშორისოდ ნათქვამი — „ხანდახან ვწერდი...“

გაინტერესებთ, რა განსხვავებაა ამერიკელ და ფრანგ მორალისტებს შორის?

„მამაკაცი საყვარელს თუ გაიჩენს ამერიკაში, მას მაშინვე ბოჭემას მიაკუთვნებენ, საზოგადოების მიერ დადგენილი წესების წინააღმდეგ ამბოხებულად ჩათვლიან და ა.შ. საფრანგეთში კი ასეთი კაცი ტიპიური ბურჟუაა“.

ამას კვლავ ვულფი წერს, უდროოდ წასული გენიოსი, რომელიც გენიალობის შესახებ წერდა:

„ ლიტერატურული ტალანტი, რომელიც შეუპოვრობით არ არის გამაგრებული, არ არსებობს. შეუპოვრობა უმნიშვნელოვანესი შემადგენელი ნაწილია ტალანტისა და მის გარეშე ნიჭიერებაზე არ ლაპარაკობენ. დაახლოებით ამას გულისხმობდა არნოლდი, როცა ამბობდა: „გენიოსი ენერგიაა. მე ვეთანხმები მოსაზრებას, რომლის თანახმად საუკეთესო მწერლები სრულებითაც არ არიან ის ადამიანები, რომლებსაც საუკეთესო მწერლური მონაცემები გააჩნიათ. მაგალითად, არასოდეს ჩამითვლია, რომ ჯოისი „დაბადებით მწერალია“. სიმსუბუქით, „საინტერესო ამბის“ მოყოლის უნარით ის შესამჩნევად ჩამოუვარდება თუნდაც ჰერბერტ უელსს. სამაგიეროდ, სულიერი მიზანდასახულობით, შეუპოვრობით, შრომისმოყვარეობით — აშკარად ჯაბნის უელსს. არ ვგულისხმობ ხაწერ მაგიდასთან გატარებულ დროს: უელსი შესაშური შრომისმოყვარეობით გამოირჩევა და ასამდე წიგნი აქვს დაწერილი. მე ვსაუბრობ შეუპოვრობაზე, რომლის შეძენა შეუძლებელია — ეს გახლავთ უნარი წერისა სულიერი შესაძლებლობების ზღვარზე, ბოლომდე დახარჯვა: ესაა ნიჭი და იგი სულის ძლიერებაზეა დამოკიდებული. ასეა თუ ისე, ჩვენი საშველი შრომაშია, საჭიროა შრომა ნებისმიერ პირობებში, მე ამაში მტკიცედ ვარ დარწმუნებული“.

რაოდენ პუბლიცისტურადაც არ უნდა ჟღერდეს ბოლო წინადადება, ის ძალიან ზუსტია და ამასთანავე, მარადიული...

ჰენრი მილერიც კარგი ვინმე იყო. ნახეთ, რას ბედავდა:

„თავიდან გულმოდგინედ ვსწავლობდი მათ სტილსა და ხერხებს, ვისაც პატივს ვცემდი და აღფრთოვანებით შევყურებდი — ნიცშეს, დოსტოევსკის, ჰამსუნს, თომას მანს, რომელსაც ახლა ხელოსნად ვთვლი, ქვისმთლელად, გამწევ ცხენად, გნებავთ ხარადად, დაუღალავად რომ მიათრევს ურმას...“

იური ოლეშა, ჩემი თაობისთვის უფრო მეტად ცნობილი რუსი მწერალი ბუნინს ეპიზოდს იხსენებს:

„ახმა უცნობელი მუსიკოსი მოდის ჩემსკენ. ერთს მწვანე წინსაფარში გახვეული ფლეიტა მოაქვს, მეორეს მზის სხივებით აპრიალებული ვიოლინო, მესამეს გარმონი აქვს ჩამოკიდებული. არა! მომეჩვენა! ეს მისი ჟილეტია, დაუდევრად მოგდებული, გადაღეღილი წითელი ჟილეტი — ვერცხლის ღილებით გაწყობილი!“

მე არ მიყვარს ხუთოსანი მოსწავლეების თემებივით შესრულებული „ნაწარმოებები“. გურამ რჩეულიშვილის ხორკლიანობა მირჩევნია მავანთა გამართულობას, რადგან „შაშას რევოლუცია“ მოთხრობაა, მათი თხზულებები კი გრამატიკულად უნაკლო წინადადებების ერთობლიობა...

„ენერგიული მოძრაობით წამოხტა ჯანსაღ ფეხზე შაშა, მეორე ფეხი ჰაერში დაეკიდა საცოდავად, დაიხარა, ხელებს დაეყრდნო და სამფეხა მოძრაობით გადახტა ქვისკენ...“

წარმოსადგენად თვალების დახუჭვაც არ მინდა, ისედაც მშვენივრად ვხედავ, როგორ იმზირებიან, როგორ აქანავებენ თავებს „სამფეხა მოძრაობის“ წაკითხვისას „სიტყვაკაზმული მწერლობის“ ერთგული გუშაგები, „რამეთუ“-სა და „რუდუნების“ მომლოდინენი სულ უბრალო საგაზეთო ინფორმაციაშიც კი...

ფეხმტკივანი ცხოველის ნახტომის მსგავსი მოძრაობის დახატვა ორი სიტყვით — აი, მწერლური „უმაღლესი პილოტაჟი!“...

ძალიან მომწონს შეგირდობა, მოსწავლედ ყოფნა. ჩემი საყვარელი მწერლების უმეტესობა, ძველებიც და ახლებიც, ქართველებიცა და უცხოელებიც, ამტკიცებენ, რომ ლექსის, მოთხრობის, რომანის წერის დაწყებისას არ იციან, როგორი დასასრული ექნებათ მათ, როგორ მოიქცევიან პერსონაჟები ამა თუ იმ მომენტში. იგებენ ბოლოში, როცა მუშაობა დამთავრებულია. ე.ი. წერის პროცესი სამყაროს შეცნობის ერთ-ერთი ხერხია, გზაა — ბუნდოვანი კონტურებიდან მკაფიო გამოსახულების მქონე საგნებამდე. მაშასადამე, მწერალი გამუდმებით სწავლობს, სწავლობს სიცოცხლის ბოლომდე, იქამდე, ვიდრე გონება და ხელი გამართულად ემსახურება...

მოსწავლეობა, შეგირდობა — ბუნებრივი მდგომარეობაა მწერლისთვის და თუკი ამ მდგომარეობაში ყოფნა მომწონს, მეც მწერალი ვყოფილვარ...

დიდი სიამოვნებით ვუპასუხებდი, ვინმე თუ მკითხავდა, — რომელ წიგნებს წაიღებდით უკაცრიელ კუნძულზე? ალექსანდრ დიუმას „სამი მუშკეტერი“, ვიქტორ ჰიუგოს „საბრალონი“, რედიარდ კიპლინგის „მაუგლი“, მარკ ტვენის „ჰეკლბერი ფინის თავგადასავალი“, თომას ვულფის „შინ ვეღარ მიბრუნდები“, ერნესტ ჰემინგუეის „მოხუცი და ზღვა“, ჯერომ სელინჯერის „თამაში ჭვავის ყანაში“, გიორგი ლეონიძის „ნატვრის ხე“, ნიკო სამადაშვილის ლექსების კრებული, რევაზ ინანიშვილის „სამაგიდო რვეულები“, ოთარ ჭილაძის „აველუმი“...

დარწმუნებული ვარ, რომ ეს წიგნები ადამიანთა შორის ცხოვრების სრულფასოვან ილუზიას შექმნიდნენ მარტოობაში...

მეშინია სამახსოვრო წარწერების, თუკი ისინი ისეთ ადამიანებს ეკუთვნით, რომელთა ლიტერატურულ გემოვნებას ანგარიშს ვუწევ. ერთმა შესანიშნავმა პროზაიკოსმა თავისი მოთხრობების კრებული მაჩუქა ასეთი წარწერით: „უმცროს კოლეგას, იმედით, რომ სულ მალე უკეთეს წიგნს შექმნის თვითონ“. ამ „იმედმა“ და „კოლეგად“ მოხსენიებამ ერთი წლის განმავლობაში ერთი გვერდის შევსებაც კი ვერ შევძელი ხეირიანად. მან ხომ საკუთარი, ცოცხალი კლასიკოსის დონეზე მომთხოვა საქმის კეთება?!.

ძალიან მიყვარს, როცა ლიტერატურაზე ლაპარაკობენ გადამდებად. მე მგონი, მწერლებს, კრიტიკოსებზე უკეთ გამოსდით ეს...

* * *

ჩემს მიერ შემოთავაზებული სიურრეალისტთა ძველი თამაშის ლიტერატურული ვარიანტი ერთ ადამიანს მაინც თუ გადმოაღებინებს თაროდან წიგნს, ჩავთვლი, რომ მიზანს მივაღწიე და მხოლოდ საკუთარი სიამოვნებისთვის არ ავაჭრელე რამდენიმე, ძვირადღირებული ფურცელი...

ირაკლი კაკაბაძე

ჩალისფერი ყორნები

გუშინ სიზმარში ცას ვხედავდი. ჩალისფერი ყორნები დასტრიალებდნენ უდაბნოში მარტოხელად დარჩენილ სახლს.

იმ დროს, როცა მზე მაგრად აჭერდა დასიცხულ არემარეს, ყორნები ჩრდილავდნენ მიწას და საშუალებას არ მაძლევდნენ, კარგად დამენახა მარტო მდგარი სახლი.

დიდი ხანი გავიდა მას შემდეგ, რაც რუსეთში რევოლუცია მოხდა. არც არავის ახსოვდა ის დრო.

ყველა ცდილობდა, ღიმილი შერჩენოდა — მაგრამ ეს რატომღაც ისე ჩანდა, როგორც ყალბი გრიმასა ტკივილისაგან დაღლილ სახეზე. ტუჩები თითქოს მხიარულად იღიმებოდნენ, მაგრამ თვალები მწარედ სტიროდნენ.

რატომღაც უნდოდათ დაეჯერებინათ, რომ კარგად ვიყავით, მაგრამ გულის სიღრმეში ყველამ იცოდა, რა ხდებოდა.

შიშველი იმედი სადღაც მიცურავდა ჩვენგან და რჩებოდნენ მხოლოდ დასიცხული ყორნები. მათი გარჩევა იყო ყველაზე ადვილი.

დიდი ხანია ჩვენს სახლთან გამოჩნდნენ ჩალისფერი ყორნები. ოღონდ უშფოთველი ხალხი ცდილობდა, არ შეემჩნია ისინი.

— როგორ ხართ? — ეკითხებოდნენ ადამიანები ერთმანეთს.

— ძალიან კარგად. გუშინ იცით რა ფანტასტიკური დრო ვატარეთ?! იმდენი დავლიეთ, რომ ჭკუაზე აღარ ვიყავით... — დაახლოებით ასე პასუხობდნენ ისინი ერთმანეთს.

ძალიან კმაყოფილნი ვართ ცხოვრებით. გუშინ თხილამურებზე ვისრიალეთ

და ეშხიანად დავტკბით ორგაზმით. გვინდოდა დრო ისე გაგვეტარებინა, რომ ერთხელაც არ შევმცბარიყავით.

ჩვენი სახლი მარტოხელა იყო უზარმაზარ სივრცეში. არავინ მოსჩანდა ახლომახლო. მარტო ჩალისფერი ყორნები დაფრინავდნენ ჩვენს ზემოთ.

და ჩვენ არ გვინდოდა არაფრის დანახვა.

ცხოვრების სიტკბოდ იქცა არაფრის დანახვა. ლუდის კათხას უნდა მოემწყვდია ჩვენი თვალები ოთხ კედელს შუა.

რასა იქმოდნენ ჩვენი მშობლები, რომელთაც ჩვენ პატივს ვცემდით?

— ისინი სულ არ ლაპარაკობდნენ ჩალისფერ ყორნებზე.

დრო გადიოდა და ცხოვრება ნელა მიიკლაკნებოდა დახვეულ გზაზე. ჩვენ ვხვდებოდით, რომ უკვე შეუძლებელი ხდებოდა არგაგება და არდანახვა.

ჩვენ არ გვესმოდა, რატომ არ უნდა დაგვენახა ის, რასაც თვალები ხედავდნენ.

— ვაჟკაცობა თვალის დახუჭვაა... — ნიშნის მოგებით გვეუბნებოდნენ ჩასუქებული უფროსები. მაგრამ ისინიც ვერ მალავდნენ, რომ ბედნიერება შორს იყო ჩვენგან.

ჩალისფერი ყორნები დაგვტრიალებდნენ თავზე...

ჩვენი სახლი მარტოდმარტო იდგა დაჩრდილული და არავინ გვეკარებოდა მიუსაფარ უდაბნოში.

ზემოთ ახედვა რომ არ მოგვდომებოდა, ჩვენ კიდევ ერთი სტუმარი მოვიწვიეთ, რომელიც სასიამო ბურანს გვპირდებოდა.

ეს იყო მისი უდიდებულესობა — ჰაშიში.

ჩასუქებულ უფროსებს ვითომც არ უნდოდათ მისი სტუმრობა. სინამდვილეში იმ ქალიშვილს ჰგავდნენ, საკუთარი ლტოლვის დამალვა რომ აღარ შეუძლია და ფეხებს თავისით შიჰყავთ ფაფუკი საწოლისაკენ.

მთავარი ის იყო, ჩალისფერი ყორნები არ შეგვემჩნია და მერე ფრთაგაშლილი არწივის დანახვა არ მოგვდომებოდა.

და ჰაშიში სასიამოვნოდ გვიქიცინებდა თავში.

მშობლები რახათლუხუმს გვაჭმევდნენ. ჩვენ ვისხედით რბილ სავარძლებში და სიტკბოებას მივეცით ჩვენი სულები.

წყნარად ვუმზერდით ცხოვრების პორნოგრაფიას და გვეგონა, რომ თბილს საბანს ვიფარებდით თავს ზემოთ.

ნელთბილი გარყვნილების უსასრულობა იყო ჩვენი მთავარი საზრდო...

თბილი, ფაფუკი საბანი ფარავდა ჩვენს თავებს და ჰეროინის ახალი დოზა შედიოდა ჩვენს სისხლში. გული ხდებოდა სასქესო ორგანო.

ქორფა ბარძაყი ფარავდა ჩვენს წარმოდგენას.

— არა ხარ კარგად? — გვეკითხებოდნენ უფროსები.

— კარგად ვარ, ძალიან კარგად — ვპასუხობდით ჩვენ, — მაგრამ მაინც ვიცით, რომ რაღაც მაკლია...

— რატომ? — კითხვას გვიბრუნებდნენ ისინი გაკვირვებული სახეებით.

ისე იქცეოდნენ, თითქოს არ იცოდნენ ჩვენი უბედურების საწყისი.

— ჩვენი კისერი ისე არ არის მოწყობილი, რომ თავი ზემოთ ავწიოთ. ეს შეუძლებელია... ეს ბრიყვული ილუზიაა... ამოიღეთ თავიდან... — ეს სულ პირზე ეკერათ.

ჩალისფერი ყორნები უშფოთველად დაგვტრიალებდნენ თავზე.

ჩვენ არ უნდა დაგვენახა ისინი. სჯობდა საპირფარეშოში ჩაგვეყო ჩვენი უტვინო თავები, ვიდრე ზემოთ აგვეხედა.

— ადამიანი ხომ იმისთვის იბადება, რომ ზემოთ აიხედოს...

— არა, ის იმისათვის ცხოვრობს, რომ სხვების ცხოვრებაში დისკომფორტი არ შეიტანოს...

— როგორ?

— სიმართლე არ უნდა თქვას...

— რატომ?

— იმიტომ, რომ სიმართლე თავს ატკივებს ადამიანებს, გაიგე?

— ვერ გავიგე...

და ამ დროს აღმოჩნდა ერთი გიჟი, რომელმაც არ მოინდომა ამის დაჯერება. მას რატომღაც აეკვიატა სურვილი ზემოთ ახედვისა. მას არ სჯეროდა, რომ ნამდვილი სიყვარული არ არსებობს, მას არ სჯეროდა, რომ ზემოთ ახედვა შეუძლებელია.

და ეს სიგიჟე გადამდები აღმოჩნდა, ცა ისევ ელვარებდა და მზე ისევ მაგრად აჭერდა. და უკიდეგანო უდაბნოც ვერ აკავებდა მოწოლილ ვნებებს.

ღამ-ღამობით საშოვარზე გამოდიოდნენ სახელსა და სიმდიდრეს მოწყურებული ცხოველები. მათს ღრენას მიჰქონდა სული. ისინი შლეგის სისწრაფით დარბოდნენ მიუწვდომელ სივრცეში და უნდობლად ღადრავდნენ ერთმანეთს ყელებს.

ერთადერთი, რაც მათ აშინებდა — ეს იყო უღრუბლო ცაში მოლუშულ ყორანთა უსიტყვო მძვინვარება.

ისინი ერთმანეთის სისხლით ტკბებოდნენ და ზემოთ არ სწევდნენ თავებს.

ჩვენს მიტოვებულ სახლში ხალხი შეწუხდა. ეს იმიტომ, რომ ერთმა გიჟმა სხვებიც აიყოლია. და ადამიანებმა უკვე დაიწყეს თავის წამოწევაზე ფიქრი.

უფროსებს არ შეეძლოთ ამის ატანა.

— ვინ არიან ეს გიჟები?

— რა უნდათ მათ ჩვენგან?

— მაგათ ჰგონიათ, რომ თავის წამოწევა შეუძლიათ და ამით ყველა ბედნიერი გახდება.

— ეს სისულელეა. ამას ხალხი ვერ აიტანს. ისინი შემოჰყვრნენ ჩვენი თბილი საბნების ქვეშ და მოსვენებას აღარ გვაძლევენ.

— მაგათ ვერც ჰაშიში შეირგეს და ვერც პორნოგრაფია. არც ბახუსის გემო იციან და არც ნამდვილი გარყვნილებისა. ამიტომაც არიან ასეთი იდიოტები...

— რა უნდა ვქნათ, ხალხო?!

— უნდა მოვარჯულოთ.

ჩვენს სახლში კი გრილმა ნიავმა დაუბერა და ვიღაც შეშლილებს იმედი გაუჩნდათ, რომ უდაბნო ოაზისად გადაიქცეოდა.

ბევრი იფიქრეს უფროსებმა. მათ აღარ შეეძლოთ ამის ატანა.

— ცხოვრება რთული რამეა, ჩემო კარგებო...

ბოლოს სთხოვეს ჩალისფერ ყორნებს ქარის წისქვილები ჩამოეგდოთ უდაბნოში, იმისათვის, რომ გიჟებს მათთან ბრძოლა დაეწყოთ და ამ ბრძოლაში ამომწყდარიყვნენ.

და უდაბნოში გაჩნდნენ ქარის წისქვილები.

უამრავი — სხვადასხვა ფერისა თუ შესახედაობის. თვით დონ კიხოტსაც არ უნახავს ამდენი ქარის წისქვილი.

— მივესიოთ ქარის წისქვილებს და ჩვენც თქვენთან ვიქნებით.

და უფროსები ზანტად გაემართნენ ქარის წისქვილებთან საბრძოლველად.

და გიჟებმა აუტანელი სიშლეგით დაიწყეს ომი.

ქარის წისქვილები არ ილეოდა, — უფროსები კი სახლში ბრუნდებოდნენ. უდაბნო გვამებით მოიფინა. მომხვდურები ერთმანეთს ხოცავდნენ ქარის წისქვი- ლებთან ბრძოლაში. სიკვდილს მოჰყვე- ბოდა სიკვდილი. უბედურება ხდებოდ- ცხოვრების წესი.

ამ დროს ვიღაც იცინოდა. კაცმა არ იცოდა, ვინ იყო ის.

— ეხლა მაინც ვერ მიხვდნენ, რომ არ შეიძლება ცაში ყურება?!

— ფრთაგაშლილი არწივი არ არს- ბობს, — ეს ავადმყოფური ფანტაზია...

კუთხეში ორი მილიონერი მამახა- ლისი შეუუშულიყო.

— ამ გიჟებმა აგვირიეს ცხოვრება, ისე ვიყავით თბილად ჩვენი საბნების ქვეშ...

ძმა ძმას კლავდა. სახლებიდან სისხ- ლის ტბორი გადმოდიოდა. ქალების ... ბებს სიკვდილის სუნი ასდიოდა. და ძმ... თან წვებოდა ლოგინში.

და ყველას მოეჩვენა, რომ საზიზ- რობა იყო ერთადერთი სიმართლე.

— შემოდით უკან, სახლში და ჩვ... დაგიბრუნებთ სიმშვიდეს! — მოისმა ... მასახლიცის ხმა.

— ჩაყავით თავები საბნების ქვეშ ... აღარ გაბედოთ ზემოთ ახედვა.

ხალხის თვალებს ქვიშა ავსებდა.

— ქარის წისქვილებს თქვენ ვერ ... ერევით!

ადამიანებმა დაიწყეს უკან დაბრუ- ბა. გიჟებიც მოთვინიერდნენ. ისინიც ... ვნენ თბილ ლოგინებში.

და უძლეველი ქარის წისქვილებ... ნელ-ნელა ქრებოდნენ.

და ხალხი თავიდან ითხოვდა უფრო- სების დაბრუნებას სახლში.

— ისინი დაგვიბრუნებენ სიმშვი- დეს...

— ჭკვიანად მოიქეცით და ყველა- რი კარგად იქნება, — ამბობდნენ უფრო- ზები.

და ჩალისფერი ყორნები უშფოთვე- ლად დაგვტრიალებდნენ თავზე.

ამ დროს ერთი გიჟი მოუსვენრად ... ა თბილი საბნის ქვეშ და ცდილობ... ცალი თვალით მაინც ზემოთ აეხედა. ... ობდა მიმხვდარიყო, რა არის მისი უბე- დურების საწყისი.

მას მაინც არ სჯეროდა, რომ არ არსე- ბობს ფრთგაშლილი არწივი.

იგი ხედავდა ქარის წისქვილებ... ბრძოლით დაქანცულ ადამიანებს. იგი ... დავდა უკაცრიელ უდაბნოს, სადაც ... ლიერის ნახახიც არ დარჩენილიყო.

და უკვე ყველა სახლში შეყუჟე... ყო.

— მე მირჩევნია ვეძებო ფრთა- ლილი არწივი, ვიდრე მიწაზე ვიხოხ... როგორც უსახურმა ქვეწარმავალმ... ვიცი, რომ თქვენ აღარ შეგიძლიათ, მ... მოვა ისეთი, ვინც შეძლებს, რომ თ... გაუსწოროს ცას... — უნებლიედ წამ... და მას.

და მას მოეჩვენა, რომ იმ წუთს ... საოცარი სილამაზით ანათებდა.

ჩალისფერი ყორნები კვლავ უშ- თველად დასტრიალებდნენ ... სახლს...

და კაცმა არ იცოდა, როდის გა- დებოდა ფრთაგაშლილი არწივი.

20 ივლისი, 1996წ.

შოთა იათაშვილი

მე, სხვადასხვა ქართველი მწერლები, ადამიანები და თბილი მიწა

ვერის ბაღში
ბიჭები, გოგოები, ჭიანჭველები, ფოთლები და
მე და მაისის სითბო მოვედით ერთხელაც.
მე დავჯექი ხის სკამზე და
უეცრად აღმოვჩნდი დანიელ ჭონქაძის საფლავის წინ.
ჩემგან ზურგშექცევით თავსდება ოჯახი: დედა, მამა და ბავშვი.
ბავშვს ასმევენ ყვითელ წვენს და მერე ის დარბის,
ჩოგბურთის ბურთს დასდევს,
პენსიონერები კამათობენ (როგორც ყოველთვის)
ჭადრაკის სასახლესთან,
მე კი ვზივარ და ვფიქრობ დანიელ ჭონქაძეზე,
ვფიქრობ ქართველ მწერალზე,
სასკოლო სახელმძღვანელოდან ჩემს მეხსიერებას შემორჩენილ
მის მკრთალ სილუეტზე,
მის ტუბერკულიოზზე და ნაადრევ სიკვდილზე.
დანიელ ჭონქაძე —
ბიჭებს, გოგონებს, ჭიანჭველებს და ფოთლებს შორის მოქცეული
გრანიტის ქვა,
თარიღები: **1830-1860**,
ვერის ბაღი,
ვერის სასაფლაო,
რაღაც გაუგებარი, უცნაური და თბილი ჩემს ფეხქვეშ,
გასული საუკუნე,
წინაპრები,
და ჩოგბურთის მომწვანო ბურთს გაკიდებული ბავშვი —
დანიელ ჭონქაძე, უკვე ჩემი თანატოლი,
და მისი სული,
სასკოლო სახელმძღვანელოდან გამოხეტებული,
ვერის ბაღში დასტრიალებს
გოგონების ბრდღვიალა თმებს და
პენსიონერების ძველმოდურ ქუდებს.
მე ვგრძნობ თავს კარგად და სევდიანად.
უკვე ვფიქრობ, რომ მისი სული გამომყვება სახლში,
ჩამყვება სიზმრებში,
ჩემთან დამეგობრებას განიზრახავს...
დანიელ ჭონქაძის სული —
თურმე ვერის ბაღში რამდენი მოსვლა იყო საჭირო,
რომ ბოლოსდაბოლოს მეგრძნო მისი აქ ყოფნა —
მე ვზივარ,
თითქმის ისე, როგორც სხვები,
ვსუნთქავ მაისის სითბოს,
სახეს, თითებს, კეფას ვუშვერ მზეს,
ვფიქრობ ბადრი გუგუშვილზე,
შირენა აბულაძეზე,
კარლო კაჭარავაზე,
თამაზ ბაძაღუაზე,
შოთა ჩანტლაძეზე და
დანიელ ჭონქაძეზე,
მე ისინი მიყვარს ერთად და ერთნაირად,
როგორც ეს ბიჭები, გოგოები, ჭიანჭველები, ფოთლები,
ჩემი ცხოვრება — გაბნეული მათ ცხოვრებებს შორის,
ჩემდა გასაოცრად, კვლავაც გრძელდება,
ჩემი ცხოვრება დაჰყურებს გრანიტის ქვას ვერის ბაღში და
საკუთარ არსებობას გრძნობს
მთელი თავისი კანონზომიერებით და შემთხვევითობით.
იქვე, მიწაზე წაწვენილი ლურჯი ველოსიპედი
და ძაღლები სხვადასხვა ზომის და ჯიშის,
ამატებენ რაღაც უმნიშვნელოს და აუცილებელს
ამ ყველაფერს და მე ვხედავ საკუთარ თავს,
ვერის ბაღ-სასაფლაოში მჯდომს,
ჰაერი სავსეა მიწით და მიწა ფრინველებით,
ფერმკრთალი დანიელ ჭონქაძე ახველებს და მაინც იღიმება,
ჩვენ ერთმანეთს ვეხებით ხელისგულებით
და ვგრძნობთ სითბოს მაისის, სიცოცხლის, ერთმანეთის,
ჩვენ ვდგებით ერთდროულად,
მე ჩემი ხის სკამიდან, ის თავისი გრანიტის ქვიდან და
ბავშვებს, პენსიონერებს, ჭიანჭველებსა და ფოთლებს შორის
დავსეირნობთ,
თეთრჩოხიანი მამაკაცები და ჩიხტიკოპიანი ქალბატონები
გვესალმებიან მარცხნიდან და მარჯვნიდან,
ჩვენ ვსაუბრობთ ოდნავი მღელვარებით და მოწყენილობით
მწერლობაზე და მწერლებზე,
საქართველოზე, ავადმყოფობაზე, გარდაცვალებაზე და კიდევ
სხვადასხვა არარსებულ ნივთებზე და მოვლენებზე.
მზე ჩასვლისათვის ემზადება,
ჩვენს ფეხებს თანდათან ედება სიბნელე, მტვერი და დაღლილობა,
დანიელ ჭონქაძე ახველებს სულ უფრო ხშირად და
ჩვენ ვბრუნდებით უკან,
მე ვჯდები იმავე სკამზე,
ხოლო ის ხუჭავს თვალებს და
ჩემთან ახლოს, ბალახებში თუ სადღაც,
ოდნავ მის ქვემოთ აგრძელებს ძილს,

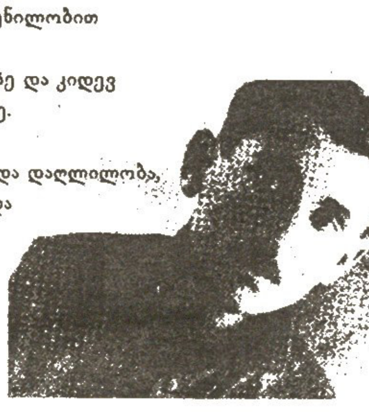

ბიჭუნა მოაჭდა თავის ლურჯ ველოსიპედს და გააქროლა,
სკამის მეორე მხარეს,
ჩემგან ზურგშექცევით სხვა ოჯახი იკავებს ადგილს —
ისინიც სვამენ წვენს და უხარიათ,
მათ ფეხქვეშ რაღაც თბილი, უცნაური და ცოტა საშიშია,
ის, რასაც ქვია წინაპრები, ან მიწა, ან პოეზია,
მე ვხედავ მოფუთფუთე ჭიანჭველებს და სიგარეტის ნამწვებს,
ვხედავ ჩემს ხელებს და ქართული ანბანის რამდენიმე ასოს,
ისინი დალაგდნენ ისეთი თანმიმდევრობით, რომ
იკითხება „ᲓᲐᲜᲘᲔᲚ ᲭᲝᲜᲥᲐᲫᲔ“ და მათ
სასკოლო სახელმძღვანელოების თითქმის დავიწყებული და
დაუძველებელი სურნელი მოაქვთ.
მე ვხედავ ჩემს მეგობრებს,
ცოცხლებს და არაცოცხლებს, ყველას ერთად და ერთნაირად,
ვხედავ წიგნებიდან ნაცნობ სილუეტებს
გურამ რჩეულიშვილის,
ბასილ მელიქიშვილის,
ნიკოლოზ ბარათაშვილის,
ვხედავ მათ უცვლელად ახალგაზრდა სხეულებს და
მირაჟს საკუთარი სიახალგაზრდავისა.
ვერის ბაღი თავისი ოდნავ სასტიკი წარსულით
მეკრობა ტანზე და ვგრძნობ,
არც ისე მძიმეა მისი მიწა,
თანაც გამთბარია მაისით,
ბავშვების შეძახილებით და
სიცოცხლის იმ წარმოუდგენელი სიყვარულით,
რომელსაც განიცდიდა
ტუბერკულოზიანი ქართველი მწერალი დანიელ ჭონქაძე
1860 წელს,
მე ვხვდები, სწორედ ამ განცდამ
გადმოლახა მწერლის სხეული და საუკუნე და
კიდევ ოცდათექვსმეტი წელი,
ჩემი თითების მოძრაობაში შემოიპარა და
ფურცელზე სტრიქონები გამოჰყავს,
მე ვხვდები, სწორედ ამ განცდამ
გადმოლახა ჰაერი და მიწა და შეიპარა
დედების და საბავშვო ეტლში მწოლიარე თოთო ბავშვების შმუშვნაში,
შეიპარა ბალახების შრიალში და
ბიჭუნას ველოსიპედით ქროლვაში და
აქაურობას ახალისებს,
მე ვხვდები,
მთელი ეს ლამაზი ენერგია
ჩემში, ჭიანჭველებში, ლეკვებში, გოგოებში, ბიჭებში,
საიდანღაც მოდის და თანაც,
მარტო მზიდან არა, ან დედამიწის გულიდან,
ეს ლამაზი ენერგია
დანიელ ჭონქაძის გულის ენერგიაცაა
და კიდევ სხვა გულების,
ეს ენერგიაა ბადრის ლამაზი გულის,
რომელშიც ვრგავ თავს და
ჩემთან ერთად მთელი ვერის ბაღი,
მთელი თბილისი,
მთელი საქართველო რგავს თავს ბადრის ლამაზ გულში და
აი, ასე გრძელდება ცხოვრება,
ასე დგება გაზაფხული და მწიფდება ხილი,
აი, ასე ვზივარ ვერის ბაღში, ხის სკამზე, მაისის სითბოში,
აი, ასე დავჩერებივარ გრანიტის ქვას,
რომელზეც ამოტვიფრულია
„ᲓᲐᲜᲘᲔᲚ ᲭᲝᲜᲥᲐᲫᲔ
1830-1860“
და აი, ასე წამოვდექი და გავწიე სახლისაკენ და
აი, ასე ჩამესმოდა ლექსები და მხოლოდ ლექსები
ჯერ კიდევ ყურში.

12/V.1996.

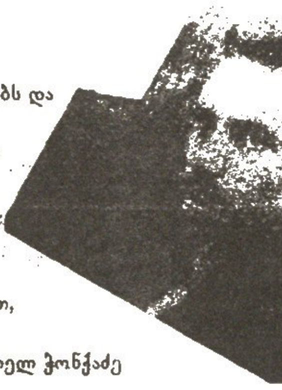

მეგობრობა

როცა ჩემი მეგობარი კეთროვანი ხდება,
ერთი დღით ვივიწყებ ყველა საქმეს,
მივდივარ ლეპროზორიუმთან,
ფანჯარაზე ვაკაკუნებ და მერე ჩვენ
ოდესღაცგაწმენდილი შუშის ბურუსში
ერთმანეთს შევცქერით
დიდხანს და ხარბად.

გამომშვიდობებისას,
მომუჭულ მუშტებს ვშლით და
ხელისგულებით ფანჯრის მინას ვაწვებით
საკუთარი სივრცეებიდან.

და ჩვენი ხელისგულები
ერთმანეთს ეხება
ასე.

მეგობარი იღიმება და
ამ ღიმილით მანიშნებს, რომ
არ მოითხოვს ამაზე მეტს ჩემგან,
მაგრამ არც ამაზე ნაკლებს დათანხმდებოდა.
აი, მაშინ, ჩვენ ნამდვილი მეგობრები ვართ.

22/V.1996.